ҚР ҰКП НПП РК
АТАМЕКЕН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ
БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

БЕКІТЕМІН
Басқарушы директор –
Адами капиталды дамыту
департаментінің директоры
_____ А.А.Бейсенбенов
«12» 12 2025 ж.

«Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі» мемлекеттік мекемесімен 2025 жылғы 24 қыркүйектегі №84 көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шартына сәйкес білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру бойынша

ҚОРЫТЫНДЫ ЕСЕП
(10 ТОМ)

Астана қаласы, 2025 жыл

МАЗМҰНЫ

1. Аббревиатуралардың толық жазылуы……...	3
2. Шартқа қосымшада көрсетілген критерий атауларының ұсынылған есептегі қысқартылған атаулары……	4
3.«Машина жасау» білім беру бағдарламалары бойынша есеп….	5
4.«Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …..…….	43
5.«Педагогика және психология» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….	80
6.«Мемлекеттік және жергілікті басқару» білім беру бағдарламалары бойынша есеп …….	130
7. «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» білім беру бағдарламалары бойынша есеп…….	173
8. «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламалары бойынша есеп……..	215
9. «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» білім беру бағдарламалары бойынша есеп……..	265
10. «Жылу энергетикасы» білім беру бағдарламалары бойынша есеп……...	293
11. «Филология» білім беру бағдарламалары бойынша есеп……	329
12. «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» білім беру бағдарламалары бойынша есеп……..	366

АББРЕВИАТУРАЛАРДЫҢ ТОЛЫҚ ЖАЗЫЛУЫ

«Атамекен» ҰКП	– «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасы
ҚР ҒЖБМ	– Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
ББ	– білім беру бағдарламасы
ЖЖОКБҰ	– жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары
ЖОО	– жоғары оқу орнынан
ҰБТ	– ұлттық бірыңғай тестілеу
ПОҚ	– профессор-оқытушылар құрамыны
ЭПК	– элективті пәндер каталогы
МББ	– модульдік білім беру бағдарламасы
т.б	– тағы басқалары
IAAR	– Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі;
FIBAA	– Foundation for International Business Administration Accreditation;
IQAA	– Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігі
ASIIN	– Accreditation Agency for Degree Programs in Engineering, Computer Science, Science and Mathematics
ABET	– Инженерлік және технологиялық бағдарламаларды аккредиттеу жөніндегі кеңес
ACQUIN	– Accreditation, Certification and Quality Assurance Institute
ARQA	– Аккредиттеу және білім беру сапасын сараптау тәуелсіз агенттігі
MusiQuE	– Music Quality Enhancement
ECAQA	– Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және аккредиттеудің еуразиялық орталығы
CAAAE	– Орталық Азия білім жүйесін аккредиттеу қауымдастығы
ACBSP	– Бизнес мектептері мен бағдарламаларын аккредиттеу кеңесі

Шартқа қосымшада көрсетілген критерий атауларының ұсынылған есептегі қысқартылған атаулары

№	Шарттағы атауы	Есептегі атауы
1	Білім беру бағдарламасын жұмыс берушілермен әзірлеу немесе келісу туралы мәліметтерді талдау	Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу
2	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау	Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау
3	Тиісті сала бойынша профессорлық-оқытушылар құрамынан (ПОҚ) практиктерді оқу процесіне тарту туралы мәліметтерді талдау	Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі
4	ПОҚ сапасын талдау (студенттер мен оқытушылар арақатынасы (1 оқытушыға шаққандағы студенттер саны), ғылыми дәрежесі бар оқытушылардың үлесі);	Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері, ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы, Дәрежелі оқытушылардың үлесі
5	Білім беру бағдарламаларының мамандандырылған аккредиттеуден өтуі туралы мәліметтерді талдау	Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу
6	Білім беру бағдарламалары бойынша оқуға түскендердің орташа ҰБТ балын талдау	Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы
7	Академиялық ұтқырлық шеңберінде білім алған студенттердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Академиялық ұтқырлық
8	Білім беру бағдарламасы бойынша оқып жатқан шетелдік студенттердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Шетелдік студенттердің үлесі
9	Магистратура мен резидентурада оқуын жалғастырған түлектердің үлесі туралы мәліметтерді талдау	Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі
10	2024 жылғы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін 2000 білім беру бағдарламасы бойынша түлектердің зейнетақы аударымдарының болуы немесе болмауы бойынша талдау	Түлектердің мансаптық перспективалары
11	Білім беру бағдарламаларын бағалауды талдау	Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау

6В071 Машина жасау даярлау бағыты
В064 Механика және металл өңдеу білім беру бағдарламасы тобы
«Машина жасау» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Машина жасау» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 17 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	9	**5,00**
2.	Алматы технологиялық университеті	5	**3,00**
3.	Торайғыров университеті	5	**3,00**
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	4	**2,50**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	4	**2,50**
6.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3	**2,00**
7.	Еуразия технологиялық университеті	3	**2,00**
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	3	**2,00**
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	**2,00**
10.	Инновациялық Еуразия университеті	2	**1,50**

11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	**1,50**
12.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	**1,50**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	**1,50**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	**1,50**
15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**1,50**
16.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	**1,00**
17.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Алматы технологиялық университеті мен Торайғыров университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6	644	**3,88**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	321	**3,01**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	5	438	**2,98**
4.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2	315	**2,65**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1	180	**2,52**
6.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	3	504	**2,47**
7.	Инновациялық Еуразия университеті	2	238	**1,81**
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6	671	**1,60**
9.	Торайғыров университеті	7	737	**1,54**
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	310	**1,50**
11.	Еуразия технологиялық университеті	3	298	**1,44**
12.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1	108	**1,42**
13.	Алматы технологиялық университеті	9	708	**1,26**
14.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2	193	**1,22**
15.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	4	293	**0,97**
16.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	5	297	**0,96**
17.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	3	53	**0,73**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті және Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім

беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Торайғыров университеті	3	1	**4,38**
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2	1	**3,75**
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	0	**2,50**
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	0	**1,25**
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	0	**1,25**
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2	0	**1,25**
7.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	0	**0,63**
8.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1	0	**0,63**
9.	Еуразия технологиялық университеті	1	0	**0,63**
10.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	**0,00**
12.	Алматы технологиялық университеті	0	0	**0,00**
13.	Инновациялық Еуразия университеті	0	0	**0,00**

14.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	0	0	**0,00**
15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**
16.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	0	0	**0,00**
17.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Торайғыров университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Машина жасау» ББ бойынша рейтингке қатысатын 17 ЖЖОКБҰ-ның 17-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	ACQUIN	**5,00**
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	ACQUIN	**4,38**
3.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	ASIIN	**3,13**
4.	Торайғыров университеті	CAAAE	**2,23**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**2,23**
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**2,23**
7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	CAAAE	**2,23**

8.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	**2,23**
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	**2,23**
10.	Алматы технологиялық университеті	IQAA	**2,23**
11.	Инновациялық Еуразия университеті	IQAA	**2,23**
12.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	Другое	**2,23**
13.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	Другое	**2,23**
14.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	IQAA	**2,23**
15.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	IAAR	**2,23**
16.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,23**
17.	Еуразия технологиялық университеті	Другое	**2,23**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көріңген Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

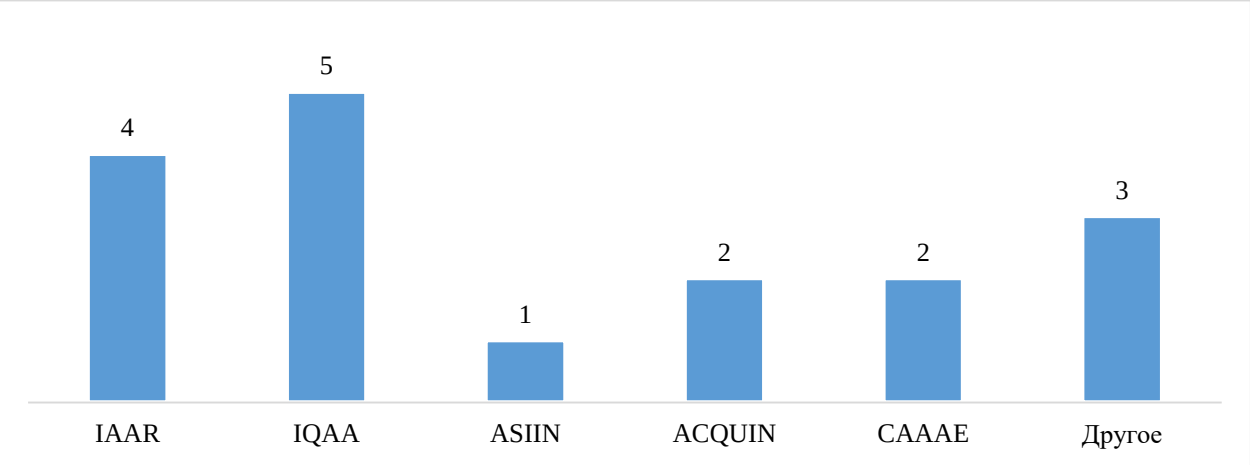

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 17 ББ-ның 5-і IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз

етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Торайғыров университеті	8,20	**4,10**
2.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8,00	**4,00**

3.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7,90	**3,95**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7,50	**3,75**
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	7,50	**3,75**
6.	Инновациялық Еуразия университеті	7,40	**3,70**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	7,40	**3,70**
8.	Алматы технологиялық университеті	7,30	**3,65**
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	7,25	**3,63**
10.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7,17	**3,59**
11.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7,10	**3,55**
12.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7,10	**3,55**
13.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	7,10	**3,55**
14.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7,10	**3,55**
15.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	7,10	**3,55**
16.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,10	**3,55**
17.	Еуразия технологиялық университеті	6,90	**3,45**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Торайғыров университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	11	5	**5,00**
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	198	2	**0,11**
3.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	224	2	**0,10**
4.	Торайғыров университеті	143	0	**0,00**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	81	0	**0,00**
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	52	0	**0,00**
7.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	11	0	**0,00**
8.	Алматы технологиялық университеті	115	0	**0,00**
9.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	119	0	**0,00**

10.	Инновациялық Еуразия университеті	32	0	**0,00**
11.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	66	0	**0,00**
12.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	12	0	**0,00**
13.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	65	0	**0,00**
14.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	73	0	**0,00**
15.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	149	0	**0,00**
16.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	30	0	**0,00**
17.	Еуразия технологиялық университеті	63	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша жүзеге асырылған келесі ЖЖОКБҰ-да: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті және А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	Способ изготовления стеклопластиковых труб высокого давления	**5,00**
2.	Торайғыров университеті	Образовательная программа "Практический проект «Древо ЕДИНСТВА» (слесарная практика)	**4,55**
		«Способ модернизации мотоцикла с целью повышения его экологической безопасности»	

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті және Торайғыров университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8	2	25%	**5,00**
2.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	13	2	15.38%	**3,08**
3.	Торайғыров университеті	11	1	9.09%	**1,82**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	21	1	4.76%	**0,95**
5.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	23	1	4.35%	**0,87**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	27	1	3.7%	**0,74**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	27	1	3.7%	**0,74**
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	15	0	0%	**0,00**
9.	Алматы технологиялық университеті	15	0	0%	**0,00**
10.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	40	0	0%	**0,00**
11.	Инновациялық Еуразия университеті	11	0	0%	**0,00**
12.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7	0	0%	**0,00**
13.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	10	0	0%	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	13	0	0%	**0,00**
15.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	13	0	0%	**0,00**
16.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	16	0	0%	**0,00**
17.	Еуразия технологиялық университеті	11	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 281 болса, оның ішінде 9 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 3.2% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі

келесі оқу орындарына тиесілі: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Торайғыров университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	80	**2,86**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	68	**2,43**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	64	**2,29**
4.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	64	**2,28**
5.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	64	**2,28**
6.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	61	**2,18**
7.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	61	**2,17**
8.	Алматы технологиялық университеті	58	**2,07**
9.	Еуразия технологиялық университеті	58	**2,07**
10.	Инновациялық Еуразия университеті	58	**2,06**
11.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	58	**2,06**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	56	**2,01**
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	56	**2,00**
14.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	56	**1,99**
15.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	53	**1,90**
16.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	51	**1,84**
17.	Торайғыров университеті	50	**1,80**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 60 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	65	13	20%	**5,00**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	11	1	9.09%	**2,27**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	12	1	8.33%	**2,08**
4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	30	2	6.67%	**1,67**
5.	Торайғыров университеті	143	5	3.5%	**0,87**
6.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	149	4	2.68%	**0,67**
7.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	119	2	1.68%	**0,42**
8.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	73	1	1.37%	**0,34**

9.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	81	0	0%	**0,00**
10.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	52	0	0%	**0,00**
11.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	11	0	0%	**0,00**
12.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	224	0	0%	**0,00**
13.	Алматы технологиялық университеті	115	0	0%	**0,00**
14.	Инновациялық Еуразия университеті	32	0	0%	**0,00**
15.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	66	0	0%	**0,00**
16.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	198	0	0%	**0,00**
17.	Еуразия технологиялық университеті	63	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Машина жасау» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2.% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті және Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	15	**5,00**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	15	**4,96**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	4666	16	**4,54**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16	**4,44**
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	1944	17	**4,34**
6.	Еуразия технологиялық университеті	100	1693	17	**4,30**
7.	Торайғыров университеті	511	8878	17	**4,19**
8.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	17	**4,17**
9.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824	14443	18	**4,15**
10.	Инновациялық Еуразия университеті	80	1410	18	**4,13**
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19	**3,80**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**3,79**
13.	Алматы технологиялық университеті	395	7979	20	**3,60**
14.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	21	**3,47**
15.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	22	**3,32**
16.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	5106	24	**2,98**
17.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	5804	27	**2,83**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті және М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 15 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Инновациялық Еуразия университеті	80	77	96.3%	**5,00**
2.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	133	63.6%	**3,31**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60.8%	**3,16**
4.	Алматы технологиялық университеті	395	232	58.7%	**3,05**
5.	Торайғыров университеті	511	299	58.5%	**3,04**
6.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	65	56%	**2,91**
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	198	55.8%	**2,90**

8.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824	447	54.3%	**2,82**
9.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	108	47.7%	**2,48**
10.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	148	47.6%	**2,47**
11.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	133	45.7%	**2,37**
12.	Еуразия технологиялық университеті	100	45	45%	**2,34**
13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42.3%	**2,19**
14.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	228	36.5%	**1,89**
15.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	140	35.4%	**1,84**
16.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	158	34.6%	**1,80**
17.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31.6%	**1,64**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 51.2% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Инновациялық Еуразия университеті, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту

білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068	**5,00**
2.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1944	35787	**3,69**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123	**3,34**
4.	Инновациялық Еуразия университеті	1410	17596	**2,32**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879	**2,19**
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443	13982	**2,05**
7.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804	13040	**1,98**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**1,83**
9.	Еуразия технологиялық университеті	1693	9110	**1,68**
10.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358	**1,55**
11.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	5106	6467	**1,48**
12.	Торайғыров университеті	8878	5092	**1,38**
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549	**1,33**
14.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3965	**1,29**
15.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800	**1,28**
16.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806	3511	**1,26**
17.	Алматы технологиялық университеті	7979	129	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412,1	**5,00**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832,2	**4,39**
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746,4	**4,31**
4.	Алматы технологиялық университеті	546778,9	**4,21**
5.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686,5	**4,12**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021,3	**4,01**
7.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515,0	**3,93**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	**3,58**

9.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416974,5	**3,47**
10.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887,3	**3,45**
11.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	430834,4	**3,37**
12.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526,2	**3,36**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584,5	**2,90**
14.	Торайғыров университеті	380524,9	**2,75**
15.	Еуразия технологиялық университеті	394231,4	**2,30**
16.	Инновациялық Еуразия университеті	320548,6	**1,90**
17.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	290590,0	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Машина жасау» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 460 615 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті – 551 412 теңге, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті – 518 832 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті.

2-диаграмма. «Машина жасау» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

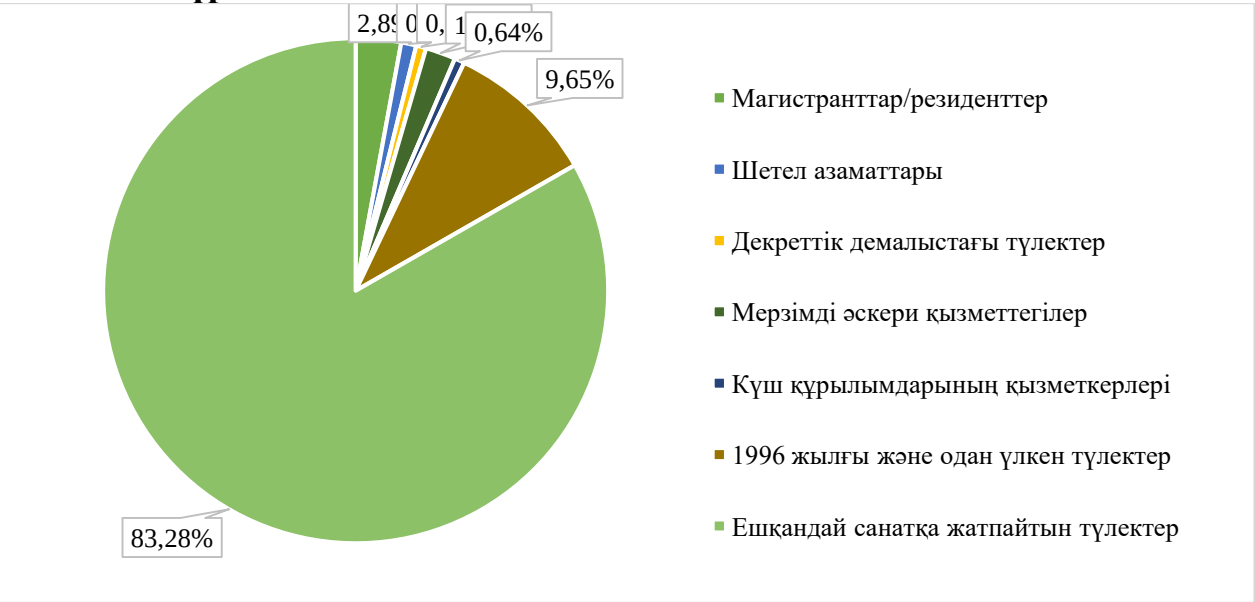

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 311 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 2; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 6; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 9; шетел азаматтары – 3; 1996 жылғы және одан үлкен – 30.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9	100%	89%	11%	**4,67**
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	27	89%	78%	11%	**4,11**
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	12	92%	75%	17%	**4,08**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6	100%	67%	33%	**4,00**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	19	95%	68%	26%	**3,95**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	22	91%	64%	27%	**3,73**

7.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	8	88%	63%	25%	**3,63**
8.	Алматы технологиялық университеті	15	100%	53%	47%	**3,60**
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	21	86%	62%	24%	**3,57**
10.	Инновациялық Еуразия университеті	8	88%	50%	38%	**3,25**
11.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	15	80%	53%	27%	**3,20**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	23	87%	48%	39%	**3,17**
13.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	10	80%	50%	30%	**3,10**
14.	Еуразия технологиялық университеті	10	70%	50%	20%	**2,90**
15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	8	88%	38%	50%	**2,88**
16.	Торайғыров университеті	8	50%	50%	0%	**2,50**
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	*	*	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Машина жасау» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 86% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті. Соңғы позицияда Торайғыров университеті болды, онда жұмысқа орналасу деңгейі 50% құрады.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

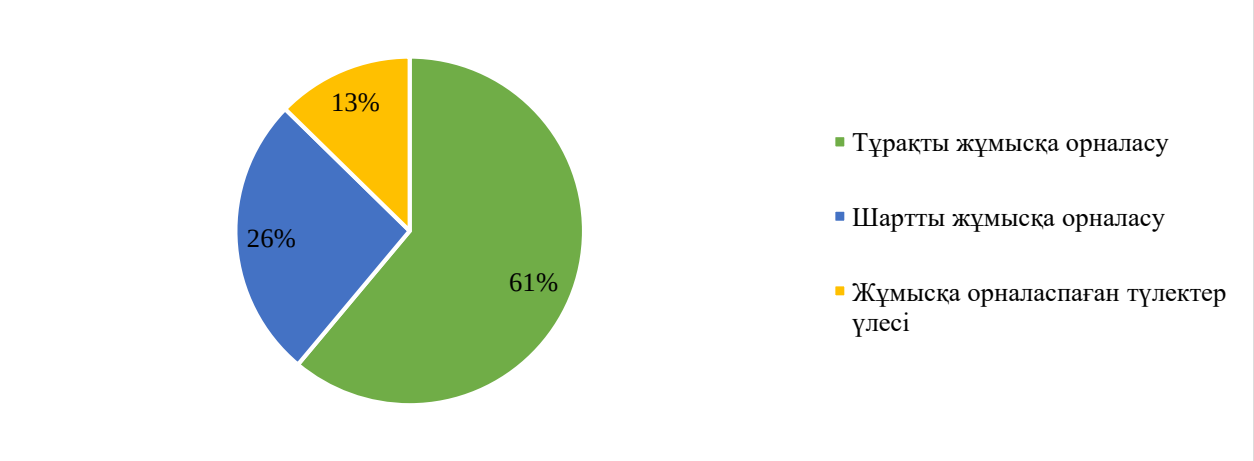

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 61%-ы тұрақты, ал 26%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 13%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Торайғыров университеті	93%	97%	50%
2.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	77%	82%	95%
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	93%	72%	80%
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	-	100%	100%
5.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	-	-	100%
6.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	96%	84%	86%
7.	Алматы технологиялық университеті	-	-	100%
8.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	85%	-	89%
9.	Инновациялық Еуразия университеті	-	100%	88%
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	100%	76%	*
11.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	85%	-	88%
12.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	82%	92%	92%
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	85%	86%	91%
14.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	75%	80%	88%
15.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	80%	62%	80%
16.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	93%	57%	87%
17.	Еуразия технологиялық университеті	86%	67%	70%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Торайғыров университеті, Инновациялық Еуразия университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

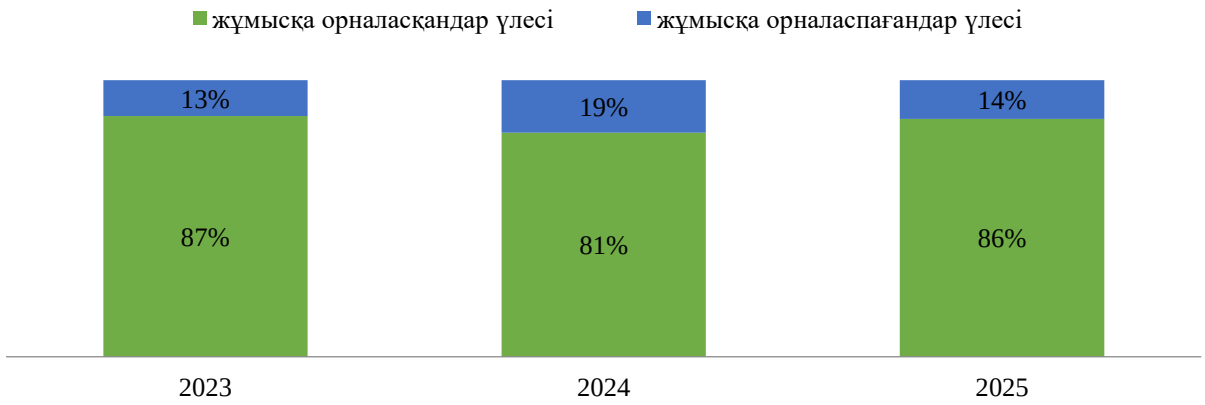

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 87%, 2024 жылы - 81%, ал 2025 жылы - 86% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Торайғыров университеті	1,00	**5,00**
2.	Инновациялық Еуразия университеті	1,00	**5,00**
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1,08	**4,97**
4.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1,10	**4,95**
5.	Еуразия технологиялық университеті	1,50	**4,77**
6.	Алматы технологиялық университеті	1,93	**4,58**

7.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2,16	**4,47**
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2,42	**4,36**
9.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2,44	**4,34**
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2,76	**4,20**
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2,79	**4,19**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,82	**4,17**
13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2,85	**4,16**
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3,00	**4,09**
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3,40	**3,91**
16.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	4,57	**3,38**
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	*	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Торайғыров университеті, Инновациялық Еуразия университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті, Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті, Еуразия технологиялық университеті, Алматы технологиялық университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

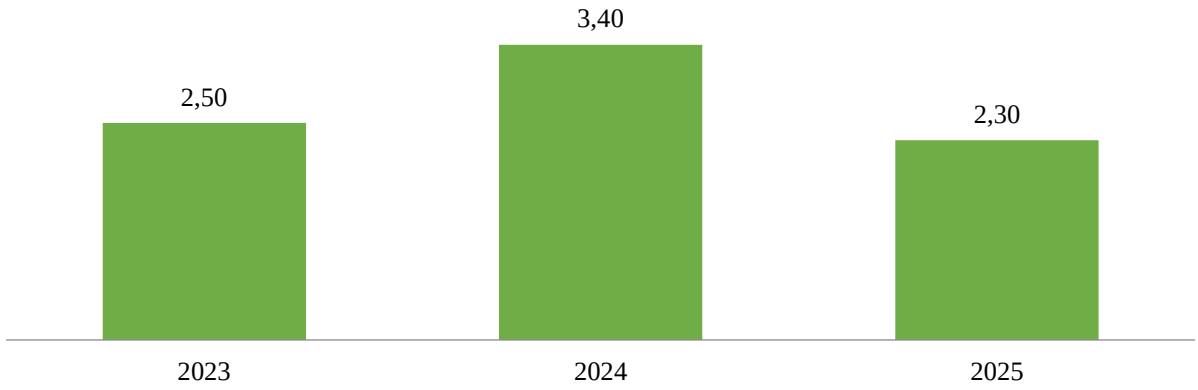

5-диаграмма еңбек нарығында «Машина жасау» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс

іздеудің орташа ұзақтығы 2,50 айды, 2024 жылы 3,40 айды, ал 2025 жылы 2,30 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Инновациялық Еуразия университеті	331886,8	**5,00**
2.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	305388,6	**4,62**
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	293467,4	**4,48**
4.	Торайғыров университеті	281850,0	**4,40**
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	320116,9	**4,38**
6.	Еуразия технологиялық университеті	290806,8	**4,10**
7.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	246839,0	**3,82**
8.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	260723,3	**3,78**
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	210463,0	**3,48**
10.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	179478,4	**3,24**
11.	Алматы технологиялық университеті	164677,5	**2,76**
12.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	131396,7	**2,40**

13.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	120000,0	**2,38**
14.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	111421,4	**2,27**
15.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	85000,0	**1,95**
16.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	85022,5	**1,91**
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	*	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Инновациялық Еуразия университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті. Ең төменгі көрсеткішті Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Машина жасау» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Машина жасау» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В07105 Машина жасау	**3,316**	1/16
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07105 Өнеркәсіптік инженерия	**3,289**	2/16
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07108 Цифровые технологии в машиностроении	**3,146**	3/16
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07210 Тау-кен өнеркәсібіндегі өнеркәсіптік көлік	**3,017**	4/16
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В07104 Машина жасау	**2,966**	5/16
6.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В07112 Механика және металл өңдеу	**2,960**	6/16
7.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В07108 Машина жасаудағы робототехника және инновациялық технологиялар	**2,931**	7/16

8.	Торайғыров университеті	6В07151 Машина жасау және реверс-инжиниринг	**2,790**	8/16
9.	Алматы технологиялық университеті	6В07106 Тоңазытқыш машиналар мен кондиционерлеу жүйелері	**2,762**	9/16
10.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07111 Машина жасау	**2,737**	10/16
11.	Инновациялық Еуразия университеті	6В07101 Машина жасау	**2,726**	11/16
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07120 Машина жасау	**2,725**	12/16
13.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В07133 Машина жасау	**2,697**	13/16
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07103 Машина жасау	**2,654**	14/16
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В07104 Мехатроника	**2,550**	15/16
16.	Еуразия технологиялық университеті	6В07101 Машина жасау	**2,496**	16/16
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В07109 Машина жасау	**1,071**	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Машина жасау» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті және Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Машина жасау» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	-	-	1/16
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6/16	1 / 14	2/16
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	-	4 / 14	3/16
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7/16	3 / 14	4/16

5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	10/16	5 / 14	5/16
6.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	11/16	*	6/16
7.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	4/16	6 / 14	7/16
8.	Торайғыров университеті	1/16	2 / 14	8/16
9.	Алматы технологиялық университеті	-	-	9/16
10.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	15/16	10 / 14	10/16
11.	Инновациялық Еуразия университеті	-	8 / 14	11/16
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6/16	12 / 14	12/16
13.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	14/16	11 / 14	13/16
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	9/16	-	14/16
15.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	12/16	9 / 14	15/16
16.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	13/16	13 / 14	16/16
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2/16	7/14	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Машина жасау» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Торайғыров университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Торайғыров университеті көшбасшылық орындарын алды. 2025 жылдың көшбасшылары: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті және Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Машина жасау» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті және Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Машина жасау» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Торайғыров университеті	В064 Механика және металл өңдеу
2	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	В064 Механика және металл өңдеу
3	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	В064 Механика және металл өңдеу
4	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	В064 Механика және металл өңдеу
5	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	В064 Механика және металл өңдеу
6	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	В064 Механика және металл өңдеу
7	Алматы технологиялық университеті	В064 Механика және металл өңдеу
8	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	В064 Механика және металл өңдеу
9	Инновациялық Еуразия университеті	В064 Механика және металл өңдеу
10	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	В064 Механика және металл өңдеу
11	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	В064 Механика және металл өңдеу
12	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	В064 Механика және металл өңдеу
13	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	В064 Механика және металл өңдеу
14	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	В064 Механика және металл өңдеу
15	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	В064 Механика және металл өңдеу
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	В064 Механика және металл өңдеу
17	Еуразия технологиялық университеті	В064 Механика және металл өңдеу

В064 Механика және металл өңдеу білім беру бағдарламасы тобы «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 14 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	**5,00**
2.	Алматы технологиялық университеті	5	**4,20**
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	5	**4,20**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	4	**3,40**
5.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	**3,40**
6.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	**2,60**
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3	**2,60**
8.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	**2,60**
9.	Торайғыров университеті	2	**1,80**
10.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	**1,80**

11.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2	**1,80**
12.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	1	**1,00**
13.	Қарағанды индустриялық университеті	1	**1,00**
14.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Алматы технологиялық университеті және С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті жетекші орындарға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	9	961	**3,94**
2.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған	5	691	**3,22**

	университеті			
3.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	18	1691	**3,08**
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	4	578	**2,78**
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	473	**2,69**
6.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	5	721	**2,43**
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3	364	**2,09**
8.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	531	**2,08**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	304	**1,80**
10.	Торайғыров университеті	6	294	**1,50**
11.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1	74	**1,25**
12.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	10	646	**0,94**
13.	Алматы технологиялық университеті	7	411	**0,56**
14.	Қарағанды индустриялық университеті	1	38	**0,52**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшылары: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті және С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	5	1	**5,00**
2.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	1	**3,00**
3.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	1	**3,00**
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	4	0	**2,00**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	0	**2,00**
6.	Торайғыров университеті	3	0	**1,50**
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	3	0	**1,50**
8.	Қарағанды индустриялық университеті	2	0	**1,00**
9.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
10.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
11.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	0	0	**0,00**
12.	Алматы технологиялық университеті	0	0	**0,00**
13.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	0	0	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті жетекші орындарға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде

қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша рейтингке қатысатын 14 ЖЖОКБҰ-ның 14-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	ACQUIN	**5,00**
2.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	IQAA	**3,57**
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	IAAR	**3,57**
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	ASIIN	**3,57**
5.	Торайғыров университеті	CAAAE	**2,55**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	IAAR	**2,55**
7.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	IAAR	**2,55**
8.	Қарағанды индустриялық университеті	IAAR	**2,55**
9.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	IQAA	**2,55**
10.	Алматы технологиялық университеті	IQAA	**2,55**
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**2,55**
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	IQAA	**2,55**
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**2,55**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	IQAA	**2,55**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

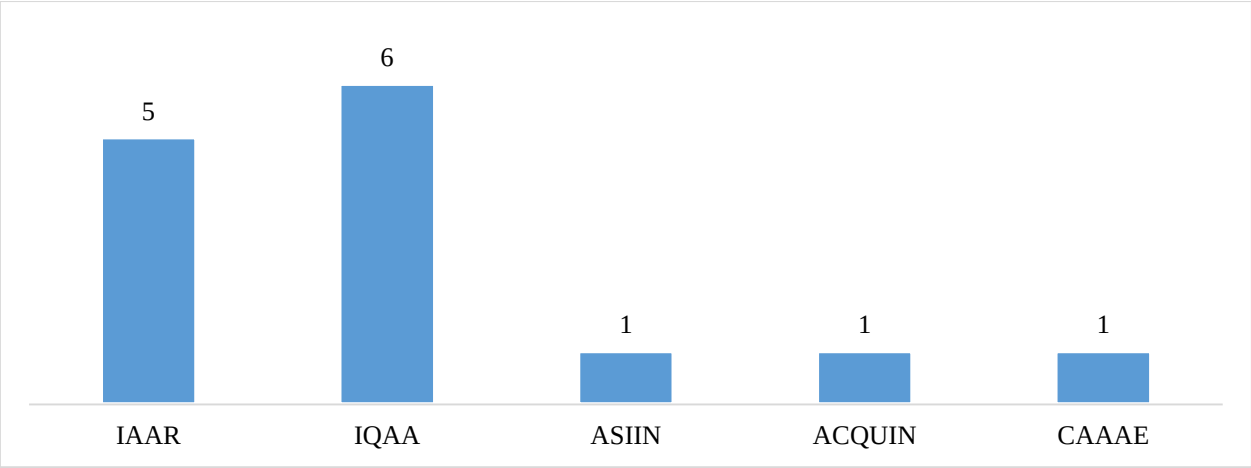

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 14 ББ-ның 6-ы IQAA - Білім сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	8,83	**4,42**
2.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8,75	**4,38**
3.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	8,67	**4,34**
4.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8,67	**4,34**
5.	Қарағанды индустриялық университеті	8,42	**4,21**
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,25	**4,13**
7.	Торайғыров университеті	8,08	**4,04**
8.	Алматы технологиялық университеті	8,08	**4,04**
9.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	8,00	**4,00**
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	7,67	**3,84**
11.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	7,50	**3,75**
12.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7,50	**3,75**
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	7,33	**3,67**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	7,25	**3,63**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	37	9	**5,00**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	229	26	**2,33**
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	136	7	**1,06**
4.	Алматы технологиялық университеті	367	13	**0,73**
5.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	240	2	**0,17**
6.	Торайғыров университеті	47	0	**0,00**
7.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	185	0	**0,00**
8.	Қарағанды индустриялық университеті	107	0	**0,00**
9.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	96	0	**0,00**

10.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	75	0	**0,00**
11.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	119	0	**0,00**
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	44	0	**0,00**
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	0	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	67	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	Способ повышения износостойкости металлорежущего инструмента	**5,00**
		Методика оптимизации конструкции специальной борштанги для обработки	
		Способ термофрикционного фрезерования стали HARDOX	
		Устройство для утилизации теплоты буровой установки	
2.	Алматы технологиялық университеті	Грузоподъемник погрузочно-разгрузочной машины	**0,78**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті және Алматы технологиялық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	23	8	34.8%	**5,00**
2.	Қарағанды индустриялық университеті	13	2	15.4%	**2,21**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	10	1	10%	**1,44**
4.	Алматы технологиялық университеті	122	4	3.3%	**0,47**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	62	2	3.2%	**0,46**
6.	Торайғыров университеті	26	0	0%	**0,00**
7.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	9	0	0%	**0,00**
8.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	44	0	0%	**0,00**
9.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	13	0	0%	**0,00**
10.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	12	0	0%	**0,00**
11.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	47	0	0%	**0,00**
12.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	37	0	0%	**0,00**
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	8	0	0%	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	12	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 438 болса, оның ішінде 17 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 4.8% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орынына тиесілі: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	74	**2,66**
2.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	68	**2,44**
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	68	**2,43**
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	64	**2,27**
5.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	63	**2,26**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	60	**2,13**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	58	**2,07**
8.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	57	**2,05**
9.	Алматы технологиялық университеті	57	**2,04**
10.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	55	**1,96**
11.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	53	**1,88**
12.	Торайғыров университеті	44	**1,56**
13.	Қарағанды индустриялық университеті	37	**1,33**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	32	**1,14**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 56 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	136	13	9.6%	**5,00**
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	39	2	5.1%	**2,68**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	37	1	2.7%	**1,41**
4.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	229	5	2.2%	**1,14**
5.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	185	3	1.6%	**0,85**
6.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	240	2	0.8%	**0,44**
7.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	119	1	0.8%	**0,44**
8.	Торайғыров университеті	47	0	0%	**0,00**
9.	Қарағанды индустриялық университеті	107	0	0%	**0,00**

10.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	96	0	0%	**0,00**
11.	Алматы технологиялық университеті	367	0	0%	**0,00**
12.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	75	0	0%	**0,00**
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	44	0	0%	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	67	0	0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 1.5% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	12917	14	**5,00**
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	15	**4,78**
3.	Торайғыров университеті	511	8878	17	**4,00**
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824	14443	18	**3,97**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**3,62**
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	1593	19	**3,58**
7.	Алматы технологиялық университеті	395	7979	20	**3,44**
8.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	1382	21	**3,37**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	21	**3,31**
10.	Қарағанды индустриялық университеті	123	2744	22	**3,12**
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	23	**3,05**
12.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	2979	29	**2,40**
13.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	4139	37	**1,86**
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	41	**1,70**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және

«өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	929	548	**59.0%**	**5,00**
2.	Алматы технологиялық университеті	395	232	**58.7%**	**4,98**
3.	Торайғыров университеті	511	299	**58.5%**	**4,96**
4.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	111	61	**55.0%**	**4,66**
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	824	447	**54.3%**	**4,60**
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	**49.8%**	**4,22**
7.	Қарағанды индустриялық университеті	123	60	**48.8%**	**4,13**
8.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	40	**48.8%**	**4,13**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	148	**47.6%**	**4,03**
10.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	49	**47.6%**	**4,03**

11.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	**44.1%**	**3,74**
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	29	**43.3%**	**3,67**
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	228	**36.4%**	**3,09**
14.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	**31.6%**	**2,67**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 48.82% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті. Алматы технологиялық университеті, Торайғыров университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1382	26140	**5,00**
2.	Қарағанды индустриялық университеті	2744	15687	**3,39**
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443	13982	**3,13**
4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075,39486	**2,68**
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1593	10030,26993	**2,52**
6.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097	**2,38**
7.	Торайғыров университеті	8878	5092,18	**1,76**
8.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979	4989	**1,75**
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549	**1,68**
10.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3 965,50	**1,59**
11.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті	12917	3998	**1,59**
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481,49	**1,36**
13.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	4139	553,59	**1,07**
14.	Алматы технологиялық университеті	7979	129	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті, Қарағанды индустриялық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш.

Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412	**5,00**
2.	Қарағанды индустриялық университеті	510404	**4,32**
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746	**4,18**
4.	Алматы технологиялық университеті	546779	**4,06**
5.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451598	**3,59**
6.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	501098	**3,38**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**3,31**
8.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153	**2,80**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	**2,50**
10.	Торайғыров университеті	380525	**2,32**
11.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349321	**1,99**
12.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	402484	**1,89**
13.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	313149	**1,18**
14.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	326707	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 440 408 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті – 551 412 теңге, Қарағанды индустриялық университеті – 510 404 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті.

2-диаграмма. «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 453 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 11; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 10; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 17; шетел азаматтары – 3; 1996 жылғы және одан үлкен – 15.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Торайғыров университеті	21	95%	90%	5%	**4,62**
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	32	97%	88%	9%	**4,56**
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	47	91%	79%	12%	**4,19**
4.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	21	90%	76%	14%	**4,10**
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	8	75%	75%	0%	**3,75**
6.	Алматы технологиялық университеті	115	87%	59%	28%	**3,51**

7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	5	100%	40%	60%	**3,20**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	53	92%	40%	52%	**3,04**
9.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	37	81%	46%	35%	**3,00**
10.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	12	83%	41%	42%	**2,92**
11.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	8	88%	38%	50%	**2,88**
12.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	13	54%	54%	0%	**2,69**
13.	Қарағанды индустриялық университеті	11	73%	36%	37%	**2,55**
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	*	*	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 85% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: Торайғыров университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті. Соңғы позицияларда Қарағанды индустриялық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті болды, онда жұмысқа орналасудың жалпы пайызы 73%-дан төмен.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

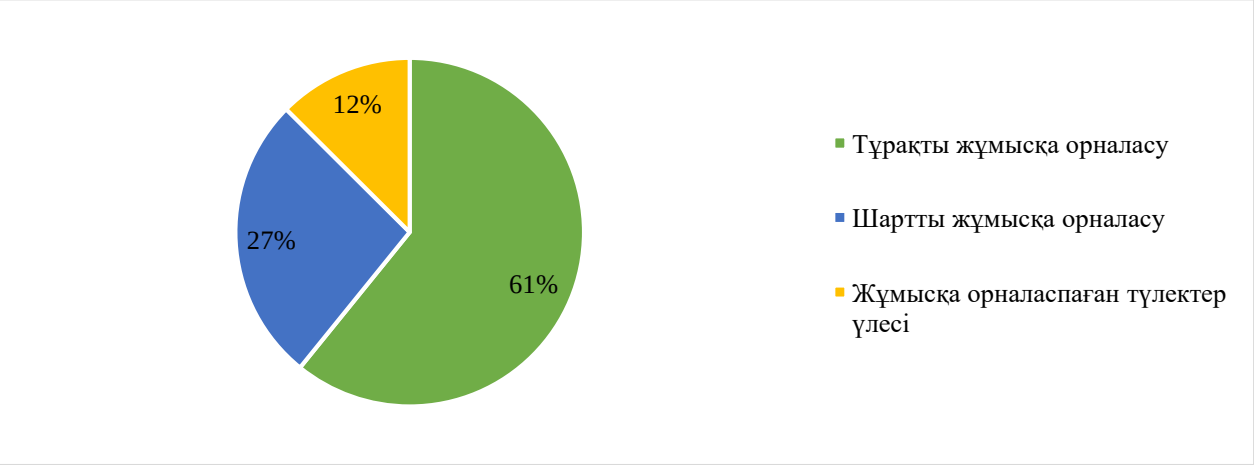

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 61%-ы тұрақты, ал 27%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 12%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Торайғыров университеті	88%	100%	95%
2.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	86%	-	100%
3.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	-	*
4.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	67%	60%	81%
5.	Қарағанды индустриялық университеті	100%	-	73%
6.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	81%	81%	54%
7.	Алматы технологиялық университеті	86%	81%	87%
8.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	92%	67%	83%
9.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	86%	86%	91%
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	91%	83%	90%
11.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	88%	90%	97%
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	95%	-	88%
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	83%	96%	92%
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	90%	92%	75%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша соңғы екі жылдың көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

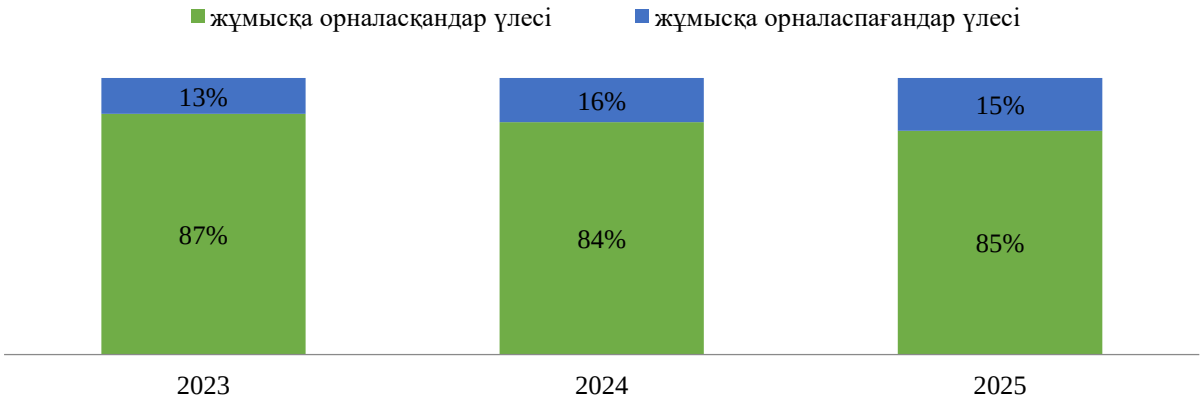

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 87%, 2024 жылы - 84%, ал 2025 жылы - 85% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1,00	**5,00**
2.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	1,33	**4,85**

3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	2,12	**4,49**
4.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	2,25	**4,43**
5.	Қарағанды индустриялық университеті	2,25	**4,43**
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	2,30	**4,41**
7.	Торайғыров университеті	2,33	**4,39**
8.	Алматы технологиялық университеті	2,43	**4,35**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,71	**4,22**
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2,82	**4,17**
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3,10	**4,05**
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	3,14	**4,03**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	4,29	**3,51**
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	*	*****

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

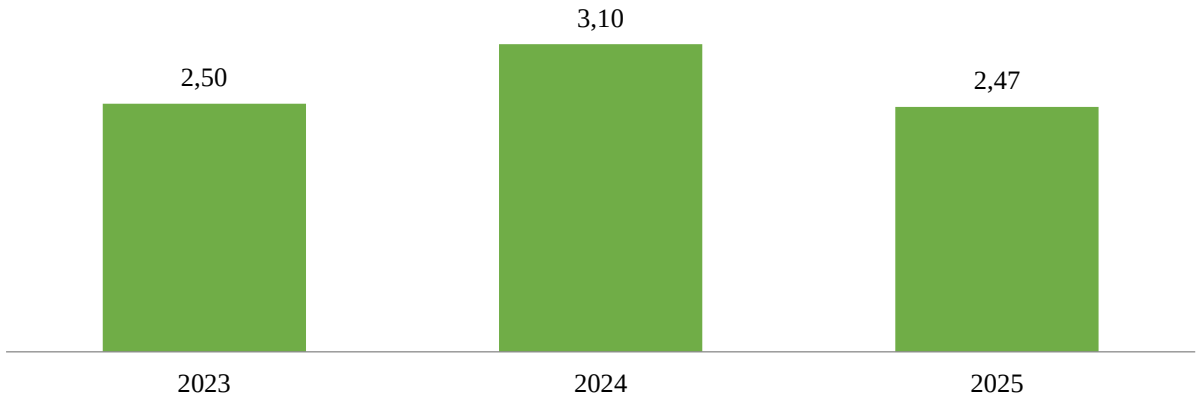

5-диаграмма еңбек нарығында «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,50 айды, 2024 жылы 3,10 айды, ал 2025 жылы 2,47 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	565948	**5,00**
2.	Қарағанды индустриялық университеті	369916	**3,56**
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	344424	**3,15**
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	296323	**3,05**
5.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	229650	**2,64**
6.	Торайғыров университеті	227027	**2,60**
7.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	221537	**2,38**
8.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	174130	**2,14**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	145373	**1,97**
10.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	150458	**1,94**
11.	Алматы технологиялық университеті	139719	**1,87**
12.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	112506	**1,84**
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	109286	**1,72**
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	*	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, Қарағанды индустриялық университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті. Ең төменгі көрсеткішті Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07115 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)	**3,535**	1/13
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07111 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)	**3,457**	2/13
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6В07104 Технологиялық машиналар және жабдықтар	**3,285**	3/13
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07109 Азық-түлік инженериясы	**3,122**	4/13
5.	Торайғыров университеті	6В07152 Технологиялық жабдықты болжамды диагностикалау және пайдалану	**3,097**	5/13

6.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В07140 Технологиялық машиналар мен жабдықтар (Тау-кен машиналары мен жабдықтары)	**2,894**	6/13
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07180 Технологиялық машиналар және жабдықтар	**2,813**	7/13
8.	Алматы технологиялық университеті	6В07105 Технологиялық машиналар және жабдықтар	**2,797**	8/13
9.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07107 Мұнай және газ өнеркәсібінің машиналары мен жабдықтары	**2,563**	9/13
10.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07103 Технологиялық машиналар және жабдықтар	**2,563**	10/13
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В07158 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)	**2,552**	11/13
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В07103 Технологиялық машиналар және жабдықтар	**2,489**	12/13
13.	Қарағанды индустриялық университеті	6В07107 Өндіруші салалардың машиналары	**2,484**	13/13
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В07104 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)	**0,964**	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті және С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1/18	2 / 12	1/13
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	8/18	5 / 12	2/13
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	4/18	1 / 12	3/13
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2/18	-	4/13
5.	Торайғыров университеті	10/18	3 / 12	5/13
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	3/18	8 / 12	6/13
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	12/18	4 / 12	7/13
8.	Алматы технологиялық университеті	9/18	6 / 12	8/13
9.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	14/18	9 / 12	9/13
10.	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	18/18	11 / 12	10/13
11.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	5/18	10 / 12	11/13
12.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6/18	*	12/13
13.	Қарағанды индустриялық университеті	7/18	-	13/13
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	-	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті және Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі сәл өзгерді: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Торайғыров университеті бірінші үштікке кірді. Ал 2025 жылдың көшбасшылары: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті және С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті. Қарағанды индустриялық университеті, Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті және соңғы Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі

мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті және С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Торайғыров университеті	6В07152 Технологиялық жабдықты болжамды диагностикалау және пайдалану
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07109 Азық-түлік инженериясы
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В07104 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)
4	Халықаралық инженерлік-технологиялық университеті	6В07103 Технологиялық машиналар және жабдықтар
5	Қарағанды индустриялық университеті	6В07107 Өндіруші салалардың машиналары
6	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В07107 Мұнай және газ өнеркәсібінің машиналары мен жабдықтары
7	Алматы технологиялық университеті	6В07105 Технологиялық машиналар және жабдықтар
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В07158 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)
9	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6В07104 Технологиялық машиналар және жабдықтар
10	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В07115 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)
11	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07111 Технологиялық машиналар және жабдықтар (сала бойынша)
12	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В07103 Технологиялық машиналар және жабдықтар
13	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07180 Технологиялық машиналар және жабдықтар
14	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В07140 Технологиялық машиналар мен жабдықтар (Тау-кен машиналары мен жабдықтары)

6В011 Педагогика және психология даярлау бағыты
В001 Педагогика және психология білім беру бағдарламасы тобы
«Педагогика және психология» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Педагогика және психология» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 36 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). Кейбір ЖЖОКБҰ осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз), олардың ішінде С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты, Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті бар.

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПК), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	8	**5,00**
2	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7	**4,50**
3	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	5	**3,50**
4	Шымкент университеті	5	**3,50**
5	Орталық Азия Инновациялық Университеті	5	**3,50**
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	4	**3,00**
7	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	4	**3,00**
8	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	**3,00**
9	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	**3,00**
10	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	4	**3,00**
11	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық	4	**3,00**

	институты		
12	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	4	**3,00**
13	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4	**3,00**
14	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	4	**3,00**
15	Alikhan Bokeikhan University	4	**3,00**
16	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	**3,00**
17	Қызылорда «Болашақ» университеті	3	**2,50**
18	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	3	**2,50**
19	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	3	**2,50**
20	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	3	**2,50**
21	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	**2,50**
22	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2	**2,00**
23	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2	**2,00**
24	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	**2,00**
25	«Bolashaq» академиясы	2	**2,00**
26	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	**2,00**
27	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	**2,00**
28	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	2	**2,00**
29	Астана халықаралық университеті	2	**2,00**
30	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	2	**2,00**
31	Баишев университеті	1	**1,50**
32	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1	**1,50**
33	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1	**1,50**
34	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1	**1,50**
35	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	**1,50**
36	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті жетекші орындарға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы

тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4	601	**4,59**
2	«Bolashaq» академиясы	6	522	**3,35**
3	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6	828	**2,95**
4	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2	360	**2,66**
5	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	2	360	**2,66**
6	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	9	1557	**2,63**
7	Орталық Азия Инновациялық Университеті	5	732	**2,19**
8	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	296	**2,13**
9	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6	481	**1,92**
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	1	108	**1,65**
11	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	7	611	**1,61**
12	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6	442	**1,50**
13	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	9	681	**1,41**
14	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2	186	**1,40**

15	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3	164	**1,34**
16	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	13	785	**1,30**
17	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	174	**1,30**
18	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8	564	**1,25**
19	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	3	239	**1,18**
20	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3	203	**1,06**
21	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	4	250	**1,06**
22	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	2	134	**1,00**
23	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	169	**0,96**
24	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7	252	**0,91**
25	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	3	171	**0,85**
26	Баишев университеті	5	240	**0,81**
27	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1	48	**0,76**
28	Қызылорда «Болашақ» университеті	4	164	**0,73**
29	Alikhan Bokeikhan University	17	139	**0,60**
30	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1	12	**0,25**
31	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	12	**0,21**
32	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	**0,00**
33	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
34	Астана халықаралық университеті	0	0	**0,00**
35	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	0	**0,00**
36	Шымкент университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4	1	**5,00**
2	Астана халықаралық университеті	0	1	**2,50**
3	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	3	0	**1,88**
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	3	0	**1,88**
5	Alikhan Bokeikhan University	3	0	**1,88**
6	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	0	**1,25**
7	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2	0	**1,25**
8	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	0	**0,63**
9	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1	0	**0,63**
10	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	1	0	**0,63**
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	1	0	**0,63**
12	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	0	**0,63**
13	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	0	**0,63**

14	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1	0	**0,63**
15	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	1	0	**0,63**
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1	0	**0,63**
17	Баишев университеті	0	0	**0,00**
18	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	0	0	**0,00**
19	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	0	0	**0,00**
20	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	0	0	**0,00**
21	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	0	0	**0,00**
22	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	**0,00**
23	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
24	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	**0,00**
25	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	0	0	**0,00**
26	«Bolashaq» академиясы	0	0	**0,00**
27	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
28	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	0	0	**0,00**
29	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
30	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	0	0	**0,00**
31	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**
32	Шымкент университеті	0	0	**0,00**
33	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
34	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	**0,00**
35	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	0	0	**0,00**
36	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Педагогика және психология» ББ бойынша рейтингке қатысатын 36 ЖЖОКБҰ-ның 35-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	ACQUIN	**5,00**
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	ACQUIN	**4,29**
3	«Bolashaq» академиясы	Басқа	**3,57**
4	Баишев университеті	CAAAE	**2,55**
5	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	IAAR	**2,55**
6	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	IQAA	**2,55**
7	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**2,55**
8	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
9	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**2,55**
10	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	НКЦА (NKCA)	**2,55**
11	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
12	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	ARQA	**2,55**
13	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	**2,55**
14	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	ARQA	**2,55**
15	Қызылорда «Болашақ» университеті	IQAA	**2,55**
16	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**2,55**
17	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	IQAA	**2,55**
18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	IAAR	**2,55**
19	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**

20	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	IQAA	**2,55**
21	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
22	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	ARQA	**2,55**
23	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	IAAR	**2,55**
24	Астана халықаралық университеті	ARQA	**2,55**
25	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**2,55**
26	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	IQAA	**2,55**
27	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	IAAR	**2,55**
28	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
29	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	ARQA	**2,55**
30	Шымкент университеті	IQAA	**2,55**
31	Alikhan Bokeikhan University	Басқа	**2,55**
32	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
33	Орталық Азия Инновациялық Университеті	IAAR	**2,55**
34	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	IQAA	**2,55**
35	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IQAA	**2,55**
36	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

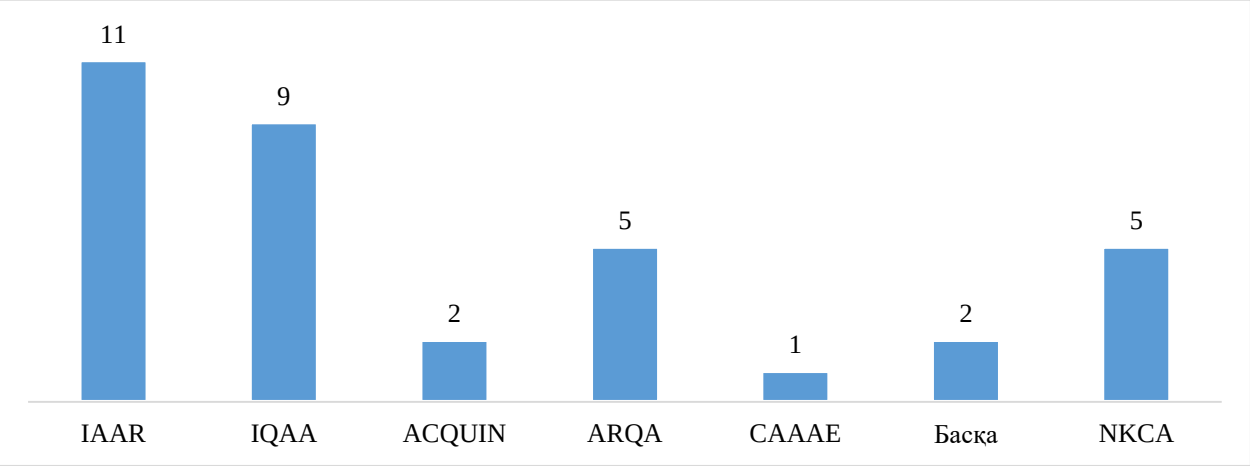

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 35 ББ-ның 11-ы IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінен, ал 9-ы IQAA - Білім

сапасын қамтамасыздандыру бойынша тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,42	**4,21**
2	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	8,33	**4,17**
3	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8,17	**4,09**
4	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	8,17	**4,09**
5	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	8,00	**4,00**
6	Баишев университеті	7,80	**3,90**
7	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7,75	**3,88**
8	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	7,67	**3,84**
9	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7,67	**3,84**
10	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	7,58	**3,79**
11	Alikhan Bokeikhan University	7,55	**3,78**
12	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	7,50	**3,75**
13	Астана халықаралық университеті	7,50	**3,75**
14	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	7,17	**3,59**
15	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	7,17	**3,59**
16	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7,17	**3,59**
17	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	7,17	**3,59**
18	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	7,08	**3,54**
19	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7,08	**3,54**
20	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	7,08	**3,54**
21	Орталық Азия Инновациялық Университеті	7,00	**3,50**
22	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6,92	**3,46**
23	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6,92	**3,46**
24	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6,83	**3,42**
25	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6,75	**3,38**
26	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6,75	**3,38**
27	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6,58	**3,29**
28	«Bolashaq» академиясы	6,58	**3,29**
29	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6,58	**3,29**
30	Қызылорда «Болашақ» университеті	6,50	**3,25**
31	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6,17	**3,09**
32	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6,17	**3,09**

33	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5,92	**2,96**
34	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	5,83	**2,92**
35	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	5,83	**2,92**
36	Шымкент университеті	5,75	**2,88**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	37	4	**5,00**
2	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	196	4	**0,94**
3	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	58	1	**0,80**
4	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	240	3	**0,58**
5	Орталық Азия Инновациялық Университеті	164	2	**0,56**
6	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	108	1	**0,43**
7	Шымкент университеті	159	1	**0,29**
8	Баишев университеті	170	0	**0,00**
9	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	51	0	**0,00**
10	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	96	0	**0,00**
11	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	63	0	**0,00**

12	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	85	0	**0,00**
13	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	29	0	**0,00**
14	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	26	0	**0,00**
15	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	198	0	**0,00**
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	192	0	**0,00**
17	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	123	0	**0,00**
18	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	169	0	**0,00**
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	126	0	**0,00**
20	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	141	0	**0,00**
21	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	63	0	**0,00**
22	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	63	0	**0,00**
23	«Bolashaq» академиясы	14	0	**0,00**
24	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	126	0	**0,00**
25	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	34	0	**0,00**
26	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	125	0	**0,00**
27	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	136	0	**0,00**
28	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	104	0	**0,00**
29	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	87	0	**0,00**
30	Астана халықаралық университеті	252	0	**0,00**
31	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	115	0	**0,00**
32	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	22	0	**0,00**
33	Alikhan Bokeikhan University	0	0	**0,00**
34	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	148	0	**0,00**
35	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8	0	**0,00**
36	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	86	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1. Алжанова Айжан Умыржановна Программа для ЭВМ "Искусство Барокко» 2. Аутаева Іңкәр Произведение науки "Мектептің білім беру процесінде білім алушылардағы психосоматикалық бұзылыстарды диагностикалау бойынша әдістемелік ұсынымдар" 3. Кумарев Ярослав Анатольевич Программа для ЭВМ "Стратегии развития	**5,00**

		критического мышления в школьной среде"	
2	Шымкент университеті	1. Алиярова Мухлиса Олимкуловна, Бектаева Нурила Турсыналиқызы «Жеке тұлғаның бейімділіктерін психодиагностикалық зерттеу тәсілдері» 2. Омар Айдана Мақұлбеқызы, Ибрагим Қайрат Әменұлы «Коучинг технологиясы негізінде білім алушылардың шығарамашылық ойлауын дамыту»	**1,80**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Шымкент университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті университеті	10	4	40%	**5,00**
2	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	10	4	40%	**5,00**
3	Астана халықаралық университеті	10	4	40%	**5,00**
4	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан	5	2	40%	**5,00**
5	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	18	5	27,7%	**3,47**
6	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	4	1	25%	**3,13**
7	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6	1	16,6%	**2,08**
8	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	12	2	16,6%	**2,08**
9	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	8	1	12,5%	**1,56**
10	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	24	2	8,33%	**1,04**
11	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	25	1	4%	**0,50**
12	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	36	1	2,78%	**0,35**
13	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	37	1	2,70%	**0,34**
14	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	71	1	1,41%	**0,18**
15	Баишев университеті	5	0	0,00%	**0,00**
16	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6	0	0,00%	**0,00**
17	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	26	0	0,00%	**0,00**
18	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	9	0	0,00%	**0,00**
19	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	16	0	0,00%	**0,00**
20	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	62	0	0,00%	**0,00**
21	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	73	0	0,00%	**0,00**

22	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	51	0	0,00%	**0,00**
23	Қызылорда «Болашақ» университеті	27	0	0,00%	**0,00**
24	«Bolashaq» академиясы	5	0	0,00%	**0,00**
25	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	4	0	0,00%	**0,00**
26	Шымкент университеті	113	0	0,00%	**0,00**
27	Alikhan Bokeikhan University	23	0	0,00%	**0,00**
28	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	35	0	0,00%	**0,00**
29	Орталық Азия Инновациялық Университеті	57	0	0,00%	**0,00**
30	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	109	0	0,00%	**0,00**
31	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	20	3	15%	**1,88**
32	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	14	3	21,4%	**2,68**
33	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	17	1	5,88%	**0,74**
34	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	13	1	7,69%	**0,96**
35	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	15	1	6,67%	**0,83**
36	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	20	1	5%	**0,63**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 996 болса, оның ішінде 40 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 4,01% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Астана халықаралық университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	101	**3,59**
2	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	98	**3,52**
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	88	**3,15**
4	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	88	**3,13**
5	Астана халықаралық университеті	87	**3,12**
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	87	**3,12**
7	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	87	**3,09**
8	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	85	**3,05**
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	84	**3,00**
10	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	84	**2,99**
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	83	**2,97**
12	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	82	**2,95**
13	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	82	**2,94**
14	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	82	**2,93**
15	«Bolashaq» академиясы	80	**2,87**
16	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	80	**2,85**
17	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	79	**2,82**
18	Alikhan Bokeikhan University	77	**2,76**
19	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	73	**2,59**
20	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	71	**2,54**
21	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	69	**2,45**
22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	68	**2,44**
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	68	**2,42**
24	Орталық Азия Инновациялық Университеті	67	**2,38**
25	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	65	**2,33**
26	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	64	**2,29**
27	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	57	**2,02**
28	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	51	**1,81**
29	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	42	**1,51**
30	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	38	**1,36**
31	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	36	**1,30**
32	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	34	**1,20**
33	Қызылорда «Болашақ» университеті	31	**1,09**

34	Шымкент университеті	25	**0,88**
35	Баишев университеті	0	**0,00**
36	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	**0,00**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 66 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	63	11	17,4%	**5,00**
2	«Bolashaq» академиясы	14	2	14,2%	**4,09**
3	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	108	11	10,1%	**2,92**
4	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	34	2	5,88%	**1,68**
5	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	240	8	3,33%	**0,95**

6	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	63	2	3,17%	**0,91**
7	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	148	3	2,03%	**0,58**
8	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	104	2	10,1%	**0,55**
9	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	125	2	1,60%	**0,46**
10	Қызылорда «Болашақ» университеті	126	2	1,59%	**0,45**
11	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	196	3	1,53%	**0,44**
12	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	141	2	1,42%	**0,41**
13	Астана халықаралық университеті	252	3	1,19%	**0,34**
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	86	1	1,16%	**0,33**
15	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	123	1	0,81%	**0,23**
16	Орталық Азия Инновациялық Университеті	164	1	0,61%	**0,17**
17	Баишев университеті	170	0	0,00%	**0,00**
18	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	51	0	0,00%	**0,00**
19	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	96	0	0,00%	**0,00**
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	63	0	0,00%	**0,00**
21	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	85	0	0,00%	**0,00**
22	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	29	0	0,00%	**0,00**
23	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	26	0	0,00%	**0,00**
24	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	198	0	0,00%	**0,00**
25	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	192	0	0,00%	**0,00**
26	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	37	0	0,00%	**0,00**
27	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	169	0	0,00%	**0,00**
28	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	126	0	0,00%	**0,00**
29	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	136	0	0,00%	**0,00**
30	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	87	0	0,00%	**0,00**
31	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	58	0	0,00%	**0,00**
32	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	115	0	0,00%	**0,00**
33	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	22	0	0,00%	**0,00**
34	Шымкент университеті	159	0	0,00%	**0,00**
35	Alikhan Bokeikhan University	0	0	0,00%	**0,00**
36	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8	0	0,00%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Педагогика және психология» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 1,4% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университетінде анықталды.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14	**5,00**
2	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	15	**4,91**
3	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	16	**4,58**
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16	**4,39**
5	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	60	**4,12**
6	«Bolashaq» академиясы	93	1678	18	**3,99**
7	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	19	**3,80**
8	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	19	**3,80**
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19	**3,75**
10	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19	**3,75**
11	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	20	**3,67**
12	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	20	**3,65**
13	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	396	7902	20	**3,61**
14	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	21	**3,43**
15	Alikhan Bokeikhan University	375	7870	21	**3,43**
16	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	11964	21	**3,42**
17	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	2345	22	**3,28**
18	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225	4939	22	**3,28**
19	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	22	**3,28**
20	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	6458	22	**3,23**
21	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	100	2246	22	**3,20**

22	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	6458	23	**3,16**
23	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	23	**3,16**
24	Шымкент университеті	289	6666	23	**3,12**
25	Астана халықаралық университеті	426	9888	23	**3,10**
26	Баишев университеті	120	3141	26	**2,75**
27	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	27	**2,70**
28	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	7787	27	**2,66**
29	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87	2457	28	**2,55**
30	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	9352	34	**2,14**
31	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	4843	34	**2,11**
32	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	10645	36	**1,99**
33	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	13823	36	**1,98**
34	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	227	8758	32	**1,86**
35	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	41	**1,76**
36	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	16067	44	**1,63**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	1014	74,0%	**5,00**
2	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	175	62,9%	**4,25**
3	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	180	62,5%	**4,22**
4	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	396	231	58,3%	**3,94**
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	502	57,5%	**3,89**
6	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	110	56,9%	**3,85**
7	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	198	55,7%	**3,77**
8	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	59	55.1%	**3,72**
9	Баишев университеті	120	65	54,0%	**3,66**
10	Шымкент университеті	289	151	52,2%	**3,53**
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	396	51,8%	**3,51**
12	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	227	117	51,5%	**3,48**
13	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	144	50,7%	**3,43**
14	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225	113	50,2%	**3,39**
15	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49,8%	**3,36**
16	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	100	49	49,0%	**3,31**

17	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	141	48,6%	**3,28**
18	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	148	47,5%	**3,21**
19	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	268	47,1%	**3,19**
20	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	178	46,8%	**3,16**
21	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	163	44,7%	**3,03**
22	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	44,0%	**2,98**
23	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42,2%	**2,85**
24	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	59	41,5%	**2,81**
25	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	366	41,3%	**2,79**
26	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	118	40,1%	**2,71**
27	«Bolashaq» академиясы	93	36	38,7%	**2,62**
28	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38,4%	**2,59**
29	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	146	35,8%	**2,42**
30	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	140	35,3%	**2,39**
31	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	158	34,5%	**2,34**
32	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	236	33.9%	**2,29**
33	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31,5%	**2,13**
34	Астана халықаралық университеті	426	105	24,6%	**1,67**
35	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87	15	17.2%	**1,16**
36	Alikhan Bokeikhan University	375	60	16,0%	**1,08**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 46,6% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар

сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7787	43838,28	**5,00**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419,00	**4,87**
3	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458	24760,00	**3,23**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345,00	**3,10**
5	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879,00	**2,41**
6	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605,00	**2,29**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401,00	**2,18**
8	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	2246	13409,00	**2,18**
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075,00	**1,97**
10	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181,00	**1,88**
11	«Bolashaq» академиясы	1678	9478,00	**1,82**
12	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7902	9411,04	**1,81**
13	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097,00	**1,78**
14	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358,70	**1,62**
15	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843	7287,59	**1,62**
16	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8758	6854,80	**1,58**

17	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	4939	6557,00	**1,55**
18	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2345	6017,00	**1,50**
19	Баишев университеті	3141	5839,00	**1,48**
20	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783,29	**1,48**
21	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563,40	**1,46**
22	Астана халықаралық университеті	9888	5310,00	**1,43**
23	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458	4486,00	**1,36**
24	Alikhan Bokeikhan University	7870	4375,00	**1,35**
25	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2457	4110,00	**1,32**
26	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	10645	4138,00	**1,32**
27	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3965,50	**1,31**
28	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800,30	**1,29**
29	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806	3511,00	**1,27**
30	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067	3608,39	**1,27**
31	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823	3077,00	**1,23**
32	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779,00	**1,20**
33	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481,49	**1,17**
34	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9352	1625,57	**1,09**
35	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11964	1306,14	**1,06**
36	Шымкент университеті	6666	639,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден

жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984,0	**5,00**
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673821,9	**4,67**
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	668884,4	**4,64**
4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045,0	**4,09**
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221,1	**3,92**
6	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369,0	**3,91**
7	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	536553,5	**3,74**
8	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832,2	**3,63**
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805,0	**3,54**
10	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625,0	**3,53**
11	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	478746,3	**3,45**
12	Астана халықаралық университеті	542465,8	**3,45**
13	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686,5	**3,44**
14	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515,0	**3,29**
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	**3,03**
16	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287,3	**3,00**

17	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526,2	**2,87**
18	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153,2	**2,72**
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727,2	**2,65**
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490,2	**2,61**
21	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676,3	**2,59**
22	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584,5	**2,53**
23	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	390454,0	**2,47**
24	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	400289,3	**2,39**
25	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349320,9	**2,22**
26	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	400172,8	**2,13**
27	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371175,6	**2,10**
28	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	351110,9	**2,05**
29	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645,0	**1,78**
30	Шымкент университеті	335211,4	**1,74**
31	Баишев университеті	297013,9	**1,60**
32	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	331408,4	**1,50**
33	«Bolashaq» академиясы	293558,9	**1,44**
34	Alikhan Bokeikhan University	306207,0	**1,39**
35	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069,0	**1,33**
36	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	249371,3	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Педагогика және психология» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 441 160 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті – 707 984 теңге, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті – 673 822 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты, Х.Досмұхамедов

атындағы Атырау университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2-диаграмма. «Педагогика және психология» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

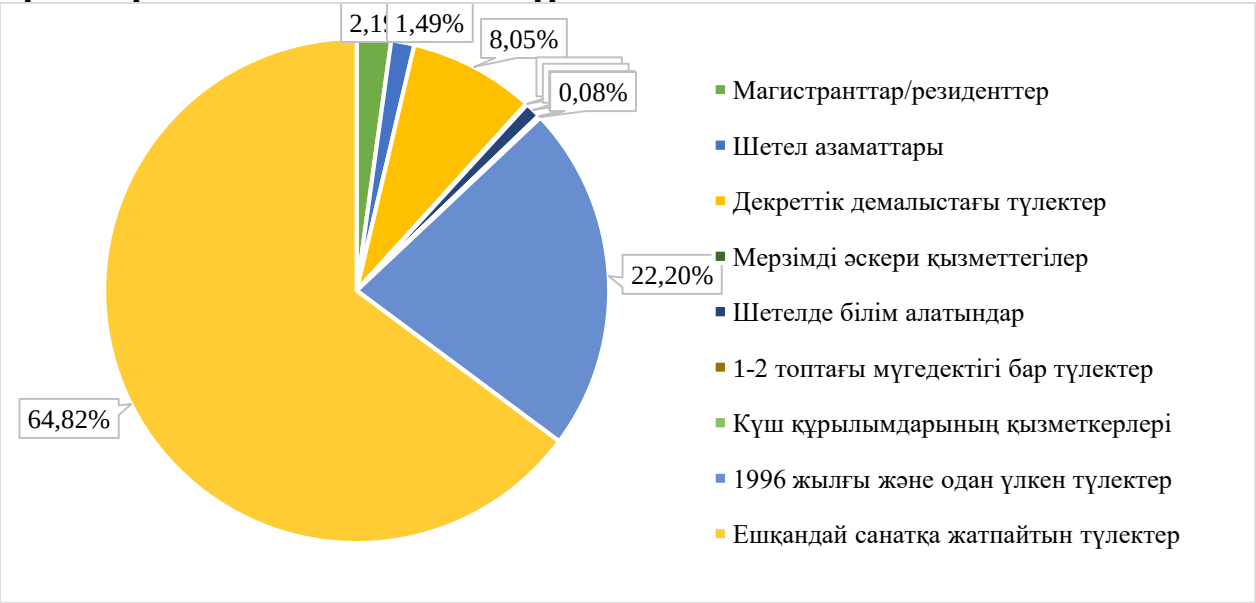

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 523 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 103; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 1; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 28; шетелде білім алатын түлектер – 13; шетел азаматтары – 19; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; күш құрылымдарының қызметкерлері – 2; 1996 жылғы және одан үлкен – 284.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	14	100%	86%	14%	**4,57**
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6	100%	83%	17%	**4,50**
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6	100%	83%	17%	**4,50**

4	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	8	100%	88%	22%	**4,38**
5	Alikhan Bokeikhan University	8	100%	75%	25%	**4,25**
6	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	16	81%	81%	0%	**4,06**
7	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	31	81%	81%	0%	**4,03**
8	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	5	80%	80%	0%	**4,00**
9	Қызылорда «Болашақ» университеті	13	85%	77%	8%	**4,00**
10	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	9	78%	78%	0%	**3,89**
11	Баишев университеті	5	100%	60%	40%	**3,80**
12	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	40	85%	68%	17%	**3,73**
13	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	51	82%	69%	13%	**3,71**
14	Шымкент университеті	54	85%	67%	18%	**3,70**
15	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	13	92%	62%	30%	**3,69**
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	31	81%	68%	13%	**3,65**
17	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	11	100%	55%	45%	**3,64**
18	Астана халықаралық университеті	8	88%	63%	25%	**3,63**
19	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7	71%	71%	0%	**3,57**
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	5	80%	60%	20%	**3,40**
21	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	13	100%	46%	54%	**3,38**
22	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	17	88%	53%	35%	**3,35**
23	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	8	88%	50%	38%	**3,25**
24	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	21	76%	57%	19%	**3,24**
25	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	15	100%	40%	60%	**3,20**
26	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	25	80%	52%	28%	**3,16**
27	Орталық Азия Инновациялық Университеті	33	79%	48%	31%	**3,03**
28	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	20	60%	60%	0%	**3,00**
29	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	8	88%	38%	50%	**2,88**
30	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	9	89%	22%	67%	**2,44**
31	«Bolashaq» академиясы	5	60%	40%	20%	**2,40**
32	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	8	63%	38%	25%	**2,38**

*	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	0				**0,00**
*	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	0				**0,00**
*	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	0				**0,00**
*	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0				**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Педагогика және психология» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 85% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіштері жоғары ЖЖОКБҰ: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті. Соңғы позицияда «Bolashaq» академиясы болды, онда жұмысқа орналасу деңгейі 60%-ды құрады.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

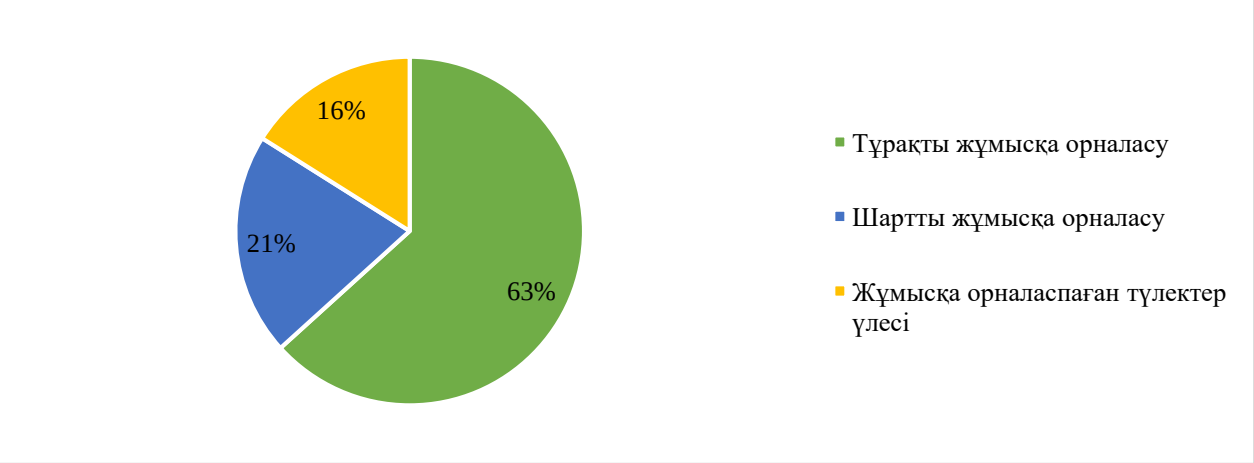

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 63%-ы тұрақты, ал 21%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 16%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Alikhan Bokeikhan University	93%	83%	100%
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	92%	83%	100%
3	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	92%	77%	100%
4	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	90%	83%	100%
5	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	86%	60%	100%

6	Баишев университеті	-	-	100%
7	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	69%	72%	100%
8	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	-	100%	100%
9	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	89%	82%	92%
10	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	100%	65%	89%
11	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	75%	36%	88%
12	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	82%	35%	88%
13	Астана халықаралық университеті	-	-	88%
14	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	81%	33%	88%
15	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	97%	93%	88%
16	Қызылорда «Болашақ» университеті	68%	71%	85%
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	71%	71%	85%
18	Шымкент университеті	-	-	85%
19	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	82%	73%	82%
20	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	78%	63%	81%
21	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	92%	86%	81%
22	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	87%	90%	81%
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	83%	89%	80%
24	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	71%	75%	80%
25	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	63%	71%	80%
26	Орталық Азия Инновациялық Университеті	70%	56%	79%
27	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	83%	81%	78%
28	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	81%	19%	76%
29	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	100%	90%	71%
30	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	86%	76%	63%
31	«Bolashaq» академиясы	100%	-	60%
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	75%	60%
33	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	89%	70%	-
34	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	89%	86%	-
35	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	100%	82%	-
36	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	86%	73%	-

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*
— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, Қызылорда «Болашақ» университеті, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

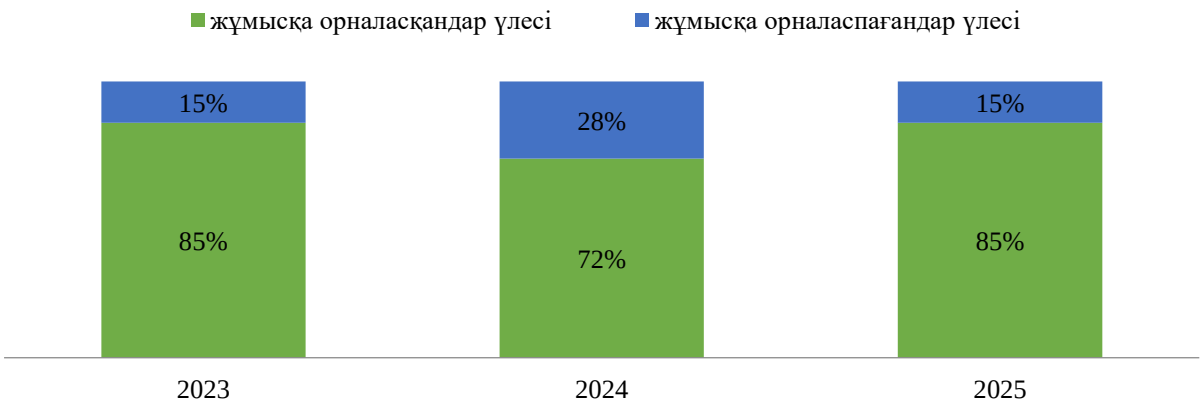

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарды: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 85%, 2024 жылы - 72%, ал 2025 жылы - 85% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының

еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,18	4,92
2	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1,28	4,88
3	Қызылорда «Болашақ» университеті	1,29	4,87
4	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1,38	4,83
5	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1,40	4,82
6	Alikhan Bokeikhan University	1,42	4,81
7	Баишев университеті	1,50	4,77
8	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,50	4,77
9	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1,54	4,76
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1,63	4,72
11	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1,67	4,70
12	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1,74	4,66
13	Астана халықаралық университеті	1,75	4,66
14	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1,80	4,64
15	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	1,80	4,64
16	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1,88	4,60
17	Шымкент университеті	1,91	4,59
18	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1,94	4,57
19	Орталық Азия Инновациялық Университеті	1,97	4,56
20	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	2,00	4,55
21	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,00	4,55
22	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2,46	4,34
23	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2,62	4,27
24	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2,64	4,25
25	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,71	4,22
26	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	2,80	4,18
27	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2,86	4,16
28	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	2,86	4,16
29	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	3,50	3,86
30	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	3,53	3,85

31	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4,00	3,64
32	«Bolashaq» академиясы	4,00	3,64
*	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты		
*	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті		
*	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты		
*	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті		

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,50 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет, Қызылорда «Болашақ» университеті, Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Alikhan Bokeikhan University.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

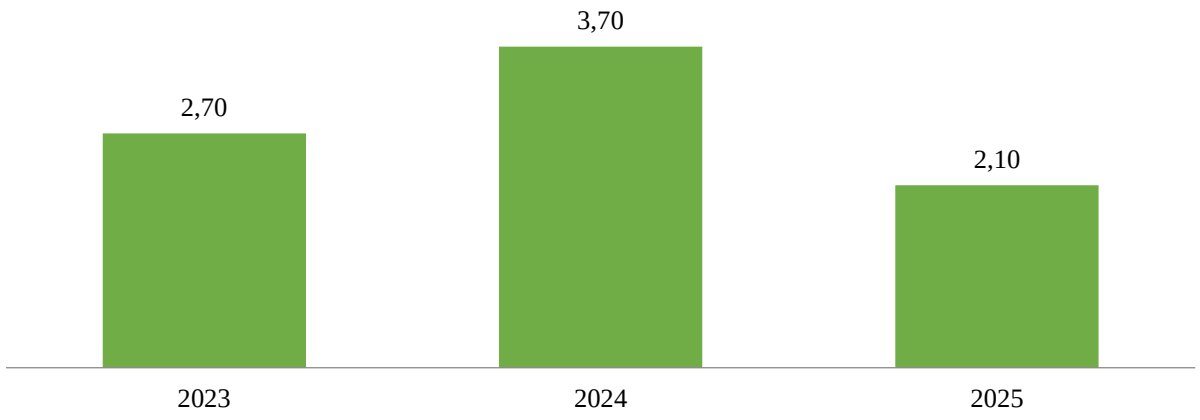

5-диаграмма еңбек нарығында «Педагогика және психология» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,70 айды, 2024 жылы 3,70 айды, ал 2025 жылы 2,10 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы

көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	246438,9	**5,00**
2	«Bolashaq» академиясы	239228,9	**4,86**
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	217314,2	**4,70**
4	Астана халықаралық университеті	251940,0	**4,66**
5	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	241263,4	**4,51**
6	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	207642,0	**4,32**
7	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	224307,1	**4,27**
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	189315,0	**4,17**
9	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	201060,0	**4,14**
10	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	205634,0	**4,13**
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	180650,0	**4,03**
12	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	173127,1	**3,95**
13	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	180482,8	**3,93**
14	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	200144,3	**3,91**
15	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	197533,1	**3,88**
16	Баишев университеті	170518,2	**3,86**

17	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	178868,1	**3,82**
18	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	179264,8	**3,79**
19	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	155851,6	**3,71**
20	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	173635,7	**3,70**
21	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	169359,0	**3,64**
22	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	198425,7	**3,56**
23	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	158791,7	**3,56**
24	Alikhan Bokeikhan University	158091,9	**3,41**
25	Қызылорда «Болашақ» университеті	134270,0	**3,33**
26	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	156591,1	**3,28**
27	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	135722,1	**3,21**
28	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	133784,5	**3,18**
29	Шымкент университеті	113281,4	**2,76**
30	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	111408,5	**2,73**
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	104977,5	**2,63**
32	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	97791,3	**2,52**
*	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты		**0,00**
*	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті		**0,00**
*	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты		**0,00**
*	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті		**0,00**

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, «Bolashaq» академиясы. Ең төменгі көрсеткішті Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Педагогика және психология» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Педагогика және психология» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В01103 Педагогика және психология	3,655	1/36
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01101 Педагогика және психология	3,434	2/36
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01101 Педагогика және психология	3,358	3/36
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В01101 Педагогика және психология	3,285	4/36
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01101 Педагогика және психология	3,045	5/36
6	Астана халықаралық университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,982	6/36
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,980	7/36
8	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01103 Психология (ІР)	2,972	8/36
9	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01102 Психология (ІР)	2,965	9/36
10	Alikhan Bokeikhan University	6В01101 Педагогика және психология	2,926	10/36

11	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В01103 Психология (ІР)	2,924	11/36
12	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,844	12/36
13	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,823	13/36
14	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01102 Психология және білім беру менеджменті	2,809	14/36
15	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,806	15/36
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,791	16/36
17	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01121 Психология (ІР)	2,750	17/36
18	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,746	18/36
19	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В01101 Педагогика және психология	2,731	19/36
20	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,719	20/36
21	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,719	21/36
22	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01103 (ІР) Психология	2,704	22/36
23	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,699	23/36
24	Баишев университеті	6В01111 Педагогика және психология	2,660	24/36
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В01103 Психология (ІР)	2,636	25/36
26	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01101 Психология (ІР)	2,625	26/36
27	Шымкент университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,601	27/36
28	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,566	28/36
29	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01110 Педагогика және психология	2,560	29/36
30	«Bolashaq» академиясы	6В01101 Педагогика және психология	2,557	30/36
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01101 Педагогика және психология	2,536	31/36

32	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	6В01102 Педагогика және психология	2,441	32/36
33	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01102 Психология (IP)	1,165	33/36
34	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01110 Педагогика және психология	1,016	34/36
35	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01101 Педагогика және психология	0,842	35/36
36	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01103 Психология (IP)	0,700	36/36

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Педагогика және психология» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Жетекші орынды Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті сияқты ЖЖОКБҰ иеленді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Педагогика және психология» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	-	3 / 34	1/ 36
2	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	11/33	1 / 34	2/ 36
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	5/33	2 / 34	3/ 36
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9/33	11 / 34	4/ 36
5	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	10/33	9 / 34	5/ 36
6	Астана халықаралық университеті	-	-	6/ 36
7	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	15/33	17 / 34	7/ 36
8	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	8/33	8 / 34	8/ 36
9	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	22/33	15 / 34	9/ 36
10	Alikhan Bokeikhan University	17/33	14 / 34	10/ 36
11	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	19/33	12 / 34	11/ 36
12	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	4/33	5 / 34	12/ 36
13	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	27/33	21 / 34	13/ 36
14	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1/33	26 / 34	14/ 36
15	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	18/33	29 / 34	15/ 36
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	31/33	23 / 34	16/36
17	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2 /33	18 / 34	17/36

18	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	12/33	31 / 34	18/36
19	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	21/33	25 / 34	19/36
20	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	20/33	33 / 34	20/36
21	Қызылорда «Болашақ» университеті	26/33	30 / 34	21/36
22	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	23/33	32 / 34	22/36
23	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	30/33	19 / 34	23/36
24	Баишев университеті	-	-	24/36
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	25/33	10 / 34	25/36
26	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	13 / 34	26/36
27	Шымкент университеті	*	-	27/36
28	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	33/33	22 / 34	28/36
29	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	28/33	27 / 34	29/36
30	«Bolashaq» академиясы	6 /33	-	30/36
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	32/33	28 / 34	31/36
32	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	16/33	20 / 34	32/36
33	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7/33	7 / 34	33/36
34	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	3/33	6 / 34	34/36
35	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	13 /33	16 / 34	35/36
36	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	24/33	24 / 34	36/36

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Педагогика және психология» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі өзгерді: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті жетекші орынға жайғасып, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті көшбасшылар тізіміне қосылды. 2025 жылы көшбасшылардың алдыңғы қатарын Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті толықтырды.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Педагогика және психология» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Педагогика және психология» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Баишев университеті	6В01111 Педагогика және психология
2	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01103 Психология (ІР)
3	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В01101 Педагогика және психология
4	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В01103 Психология (ІР)
5	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01102 Психология (ІР)
6	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01102 Психология (ІР)
7	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В01103 Психология (ІР)
8	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01103 Психология (ІР)
9	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01110 Педагогика және психология
10	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01101 Педагогика және психология
11	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01101 Педагогика және психология
12	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01101 Педагогика және психология
13	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01101 Педагогика және психология
14	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01101 Педагогика және психология
15	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01121 Психология (ІР)
16	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01101 Педагогика және психология
17	«Bolashaq» академиясы	6В01101 Педагогика және психология
18	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01101 Педагогика және психология
19	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01101 Педагогика және психология
20	А.Қ.Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты	6В01102 Педагогика және психология
21	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В01101 Педагогика және психология
22	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01110 Педагогика және психология
23	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01102 Психология және білім беру менеджменті

24	Астана халықаралық университеті	6В01101 Педагогика және психология
25	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01101 Педагогика және психология
26	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В01101 Педагогика және психология
27	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В01103 Педагогика және психология
28	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01103 Психология (IP)
29	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01101 Педагогика және психология
30	Шымкент университеті	6В01101 Педагогика және психология
31	Alikhan Bokeikhan University	6В01101 Педагогика және психология
32	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В01101 Педагогика және психология
33	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01101 Педагогика және психология
34	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В01101 Педагогика және психология
35	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01101 Психология (IP)
36	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В01101 Педагогика және психология

6В041 Бизнес және басқару даярлау бағыты
В044 Менеджмент және басқару білім беру бағдарламасы тобы
«Мемлекеттік және жергілікті басқару» білім беру бағдарламасы бойынша
рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 32 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша). «Тұран» университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті және Шымкент университеті осы ББ бойынша түлектерінің санының аз болуына байланысты рейтингте орын алған жоқ (ББ бойынша 2024 жылғы түлек саны 5 түлектен аз).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1	Esil University	17	5.00
2	Алматы технологиялық университеті	11	3.59
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10	3.35
4	«Тұран-Астана» университеті	8	2.88
5	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6	2.41
6	Нархоз университеті	6	2.41
7	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	5	2.18
8	Шымкент университеті	5	2.18
9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	4	1.94
10	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	1.94
11	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	4	1.94
12	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік	4	1.94

	университеті		
13	«Тұран» университеті	4	1.94
14	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	4	1.94
15	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	3	1.71
16	Гуманитарлық-техникалық академия	3	1.71
17	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	3	1.71
18	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	3	1.71
19	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	3	1.71
20	Қонаев университеті	3	1.71
21	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	1.47
22	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	1.47
23	Қызылорда «Болашақ» университеті	2	1.47
24	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	1.24
25	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1	1.24
26	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	1.24
27	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1	1.24
28	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	1.24
29	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	1.24
30	Торайғыров университеті	1	1.24
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	1	1.24
32	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Әл-Фараби атындағы Esil University жетекші орынға ие болды, өйткені оның білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге

мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1	«Тұран» университеті	21	1668	3.44
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	12	1078	2.70
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	5	889	2.66
4	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3	454	2.59
5	Қонаев университеті	10	1390	2.59
6	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	167	2.39
7	Гуманитарлық-техникалық академия	4	420	2.13
8	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	7	418	1.86
9	Нархоз университеті	4	515	1.80
10	«Тұран-Астана» университеті	4	455	1.71
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	624	1.56
12	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	4	416	1.54
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	5	526	1.52
14	Торайғыров университеті	10	856	1.49
15	Алматы технологиялық университеті	12	1077	1.48
16	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1	112	1.46
17	Орталық Азия Инновациялық Университеті	2	210	1.45
18	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	2	215	1.41
19	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	262	1.25
20	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6	458	1.13
21	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2	118	1.12
22	Шымкент университеті	1	82	1.00
23	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2	148	0.98
24	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2	147	0.92
25	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық	2	143	0.83

	жүйелер университеті			
26	Esil University	15	579	0.75
27	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3	153	0.67
28	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	4	196	0.59
29	Қызылорда «Болашақ» университеті	1	20	0.50
30	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6	165	0.33
31	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2	47	0.13
32	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	27	0.12

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның барлығында ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы – «Тұран» университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1	Esil University	6	1	5.00
2	Алматы технологиялық университеті	4	0	1.67
3	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	3	0	1.25
4	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	3	0	1.25

5	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	0	0.83
6	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	0	0.83
7	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2	0	0.83
8	«Тұран-Астана» университеті	2	0	0.83
9	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1	0	0.42
10	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1	0	0.42
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	0	0.42
12	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1	0	0.42
13	«Тұран» университеті	1	0	0.42
14	Нархоз университеті	1	0	0.42
15	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	0.00
16	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	0	0	0.00
17	Гуманитарлық-техникалық академия	0	0	0.00
18	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	0.00
19	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	0.00
20	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	0	0	0.00
21	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	0.00
22	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	0.00
23	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	0	0	0.00
24	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	0.00
25	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	0.00
26	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	0.00
27	Торайғыров университеті	0	0	0.00
28	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	0	0	0.00
29	Қонаев университеті	0	0	0.00
30	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	0.00
31	Шымкент университеті	0	0	0.00
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Esil University жетекші орынға ие болды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша рейтингке қатысатын 32 ЖЖОКБҰ-ның барлығы мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1	«Тұран-Астана» университеті	IAAR, ACQUIN	5.00
2	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	ACQUIN	3.31
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	FIBAA	2.66
4	Esil University	IAAR	2.07
5	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	2.07
6	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	ARQA	1.48
7	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	НКЦА (NKCA)	1.48
8	Алматы технологиялық университеті	IAAR	1.48
9	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	CAAAE	1.48
10	Гуманитарлық-техникалық академия	НКЦА (NKCA)	1.48
11	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	ARQA	1.48
12	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	1.48
13	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	1.48
14	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IAAR	1.48
15	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IAAR	1.48
16	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	1.48
17	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	1.48
18	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	НКЦА (NKCA)	1.48

19	Қызылорда «Болашақ» университеті	IQAA	1.48
20	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	1.48
21	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IAAR	1.48
22	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	IQAA	1.48
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IQAA	1.48
24	Торайғыров университеті	IAAR	1.48
25	«Тұран» университеті	IAAR	1.48
26	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	1.48
27	Қонаев университеті	НКЦА (NKCA)	1.48
28	Нархоз университеті	IQAA	1.48
29	Орталық Азия Инновациялық Университеті	IAAR	1.48
30	Шымкент университеті	НКЦА (NKCA)	1.48
31	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	1.48
32	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	IAAR	0.89

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: «Тұран» университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

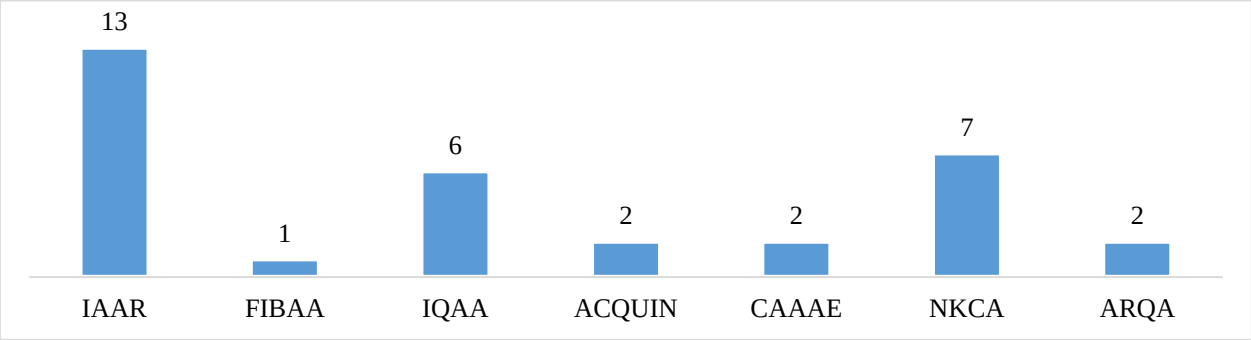

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 32 ББ-ның он үші IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу

жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	8.83	4.42
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8.83	4.42
3	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	8.75	4.38
4	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	8.67	4.33
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8.67	4.33
6	Нархоз университеті	8.67	4.33

7	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	8.50	4.25
8	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	8.42	4.21
9	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	8.33	4.17
10	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8.33	4.17
11	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8.08	4.04
12	«Тұран-Астана» университеті	8.08	4.04
13	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	8.00	4.00
14	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	8.00	4.00
15	Торайғыров университеті	8.00	4.00
16	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	7.92	3.96
17	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	7.92	3.96
18	«Тұран» университеті	7.92	3.96
19	Esil University	7.83	3.92
20	Гуманитарлық-техникалық академия	7.83	3.92
21	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	7.75	3.88
22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7.75	3.88
23	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	7.67	3.83
24	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7.67	3.83
25	Алматы технологиялық университеті	7.58	3.79
26	Қонаев университеті	7.58	3.79
27	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	7.25	3.63
28	Қызылорда «Болашақ» университеті	7.25	3.63
29	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	7.17	3.58
30	Орталық Азия Инновациялық Университеті	7.08	3.54
31	Шымкент университеті	7.08	3.54
32	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6.92	3.46

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	79	17	5.00
2	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	129	11	1.98
3	«Тұран» университеті	27	2	1.72
4	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	46	1	0.51
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	61	1	0.38
6	Шымкент университеті	70	1	0.33
7	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	80	1	0.29
8	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	131	1	0.18
9	Esil University	100	0	0.00
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	85	0	0.00
11	Алматы технологиялық университеті	95	0	0.00
12	Гуманитарлық-техникалық академия	16	0	0.00

13	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	43	0	0.00
14	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	45	0	0.00
15	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	18	0	0.00
16	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	73	0	0.00
17	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	18	0	0.00
18	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	24	0	0.00
19	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	35	0	0.00
20	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	206	0	0.00
21	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	55	0	0.00
22	Қызылорда «Болашақ» университеті	96	0	0.00
23	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	60	0	0.00
24	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	78	0	0.00
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	81	0	0.00
26	Торайғыров университеті	67	0	0.00
27	«Тұран-Астана» университеті	51	0	0.00
28	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	100	0	0.00
29	Қонаев университеті	44	0	0.00
30	Нархоз университеті	122	0	0.00
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	47	0	0.00
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	76	0	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, ең жоғары көрсеткіш көрсеткен Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және

орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	«Тұран» университеті	Аймақта қолжетімді тұрғын үй нарығын қалыптастыру процесін мемлекеттік реттеу	5,00
		«Мемлекеттік қызметшінің беделін дамыту және оң имиджін қалыптастыру PR-технологиялары»	
		Қазақстан Республикасының Ұлттық Қауіпсіздігі: аймақтық аспект (облыс, аудан, қала мысалында)	
		Меритократия мемлекеттік басқарудың принципі ретінде	
2	Алматы технологиялық университеті	Мемлекеттік қызмет саласында мемлекеттік кадр саясатын іске асыру	2,13
		Қазақстан Республикасындығы туризм саласын мемлекеттік реттеу	
		Мемлекеттік басқарудағы гендерлік ассиметрия мәселелері: реттеу жолдары	
		Кәсіпорында мобильді маркетингті дамыту	
		Ұйымның бәсекеге қабілеттілігін басқару	
		Жергілікті өзін-өзі басқару органдарының қызметін кадрлық қамтамасыз ету	
3	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Мемлекеттік басқарудағы: басқару мен тиімділікті арттыру мәселелері	0,89
		Кәсіпорында процесс-рөлдік тәсілді енгізу үшін IT жобасын әзірлеу	
4	«Тұран-Астана» университеті	Жергілікті өзін-өзі басқарудың халықаралық тәжірибесі	0,66

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: «Тұран» университеті, Алматы технологиялық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, «Тұран-Астана» университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7	2	28.6%	5.00
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	27	7	25.9%	4.54
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	20	4	20.0%	3.50
4	Esil University	27	1	3.7%	0.65
5	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	34	1	2.9%	0.51
6	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	41	0	0.0%	0.00
7	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	7	0	0.0%	0.00
8	Алматы технологиялық университеті	26	0	0.0%	0.00
9	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	23	0	0.0%	0.00
10	Гуманитарлық-техникалық академия	20	0	0.0%	0.00
11	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6	0	0.0%	0.00
12	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	0	0.0%	0.00
13	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	20	0	0.0%	0.00

14	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	25	0	0.0%	0.00
15	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	68	0	0.0%	0.00
16	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	16	0	0.0%	0.00
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	17	0	0.0%	0.00
18	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	8	0	0.0%	0.00
19	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	11	0	0.0%	0.00
20	Қызылорда «Болашақ» университеті	18	0	0.0%	0.00
21	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	27	0	0.0%	0.00
22	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	34	0	0.0%	0.00
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	28	0	0.0%	0.00
24	Торайғыров университеті	12	0	0.0%	0.00
25	«Тұран» университеті	5	0	0.0%	0.00
26	«Тұран-Астана» университеті	14	0	0.0%	0.00
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	33	0	0.0%	0.00
28	Қонаев университеті	13	0	0.0%	0.00
29	Нархоз университеті	26	0	0.0%	0.00
30	Орталық Азия Инновациялық Университеті	41	0	0.0%	0.00
31	Шымкент университеті	11	0	0.0%	0.00
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	52	0	0.0%	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 720 болса, оның ішінде 15 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2,1% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті .

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	113.2	4.04
2	Нархоз университеті	108.5	3.88
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	98.9	3.53
4	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	96.3	3.44
5	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	92.3	3.30
6	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	80.0	2.86
7	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	75.0	2.68
8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	71.4	2.55
9	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	70.9	2.53
10	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	70.6	2.52
11	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	68.0	2.43
12	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	67.5	2.41
13	Шымкент университеті	66.0	2.36
14	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	65.4	2.34
15	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	64.3	2.30
16	Алматы технологиялық университеті	62.6	2.24
17	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	62.4	2.23
18	Қызылорда «Болашақ» университеті	62.0	2.21
19	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	61.2	2.18
20	Торайғыров университеті	59.5	2.13
21	«Тұран» университеті	56.5	2.02
22	Esil University	56.0	2.00
23	Орталық Азия Инновациялық Университеті	55.8	1.99
24	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	52.0	1.86
25	Қонаев университеті	51.5	1.84
26	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	50.0	1.79
27	«Тұран-Астана» университеті	45.0	1.61
28	Гуманитарлық-техникалық академия	33.5	1.20
29	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0.0	0.00
30	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	0.0	0.00
31	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	0.0	0.00
32	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	0.0	0.00

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 60 балды құраған. Салыстырмалы түрде 100-ден жоғары балл жинаған талапкерлер келесі

ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нархоз университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	76	5	6.6%	5.00
2	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	18	1	5.6%	4.22
3	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	45	2	4.4%	3.38
4	Орталық Азия Инновациялық Университеті	47	2	4.3%	3.23
5	Алматы технологиялық университеті	95	4	4.2%	3.20
6	«Тұран-Астана» университеті	51	2	3.9%	2.98
7	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	79	3	3.8%	2.89
8	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	61	2	3.3%	2.49
9	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	73	2	2.7%	2.08
10	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	85	2	2.4%	1.79
11	Қонаев университеті	44	1	2.3%	1.73
12	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	46	1	2.2%	1.65

13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	80	1	1.3%	0.95
14	Esil University	100	0	0.0%	0.00
15	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	129	0	0.0%	0.00
16	Гуманитарлық-техникалық академия	16	0	0.0%	0.00
17	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	43	0	0.0%	0.00
18	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	18	0	0.0%	0.00
19	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	131	0	0.0%	0.00
20	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	24	0	0.0%	0.00
21	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	35	0	0.0%	0.00
22	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	206	0	0.0%	0.00
23	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	55	0	0.0%	0.00
24	Қызылорда «Болашақ» университеті	96	0	0.0%	0.00
25	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	60	0	0.0%	0.00
26	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	78	0	0.0%	0.00
27	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	81	0	0.0%	0.00
28	Торайғыров университеті	67	0	0.0%	0.00
29	«Тұран» университеті	27	0	0.0%	0.00
30	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	100	0	0.0%	0.00
31	Нархоз университеті	122	0	0.0%	0.00
32	Шымкент университеті	70	0	0.0%	0.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 4,4% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13.1	5.00
2	Гуманитарлық-техникалық академия	36	516	14.3	4.56
3	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14.4	4.54
4	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	14.9	4.39
5	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	15.7	4.16
6	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16.4	3.99
7	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16.4	3.99
8	«Тұран» университеті	374	6356	17.0	3.85
9	Торайғыров университеті	511	8878	17.4	3.76
10	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	18.9	3.46
11	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	18.9	3.46
12	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19.2	3.41
13	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19.2	3.41
14	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	19.6	3.34
15	Алматы технологиялық университеті	388	7979	20.6	3.18
16	Қонаев университеті	138	2844	20.6	3.17
17	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	2345	21.9	2.98
18	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	6458	22.7	2.88
19	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	22.8	2.87
20	Шымкент университеті	289	6666	23.1	2.83
21	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	4760	24.9	2.62
22	«Тұран-Астана» университеті	165	4115	24.9	2.62
23	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	26.7	2.45
24	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	5020	27.0	2.42
25	Esil University	162	4562	28.2	2.32

26	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	8758	31.6	2.07
27	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	9352	33.6	1.94
28	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	4843	34.1	1.92
29	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	13823	36.4	1.80
30	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	40.8	1.60
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	16067	44.1	1.48
32	Нархоз университеті	134	7408	55.3	1.18

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1	Нархоз университеті	134	105	78.4%	5.00
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	1014	74.0%	4.72
3	Қонаев университеті	138	94	68.1%	4.35
4	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	175	62.9%	4.02
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	1336	61.4%	3.92
6	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	265	60.8%	3.88
7	Алматы технологиялық университеті	388	232	59.8%	3.82
8	Торайғыров университеті	511	299	58.5%	3.73
9	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	110	57.0%	3.64
10	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	191	108	56.5%	3.61
11	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	59	55.1%	3.52
12	Esil University	162	88	54.3%	3.47
13	Гуманитарлық-техникалық академия	36	19	52.8%	3.37
14	Шымкент университеті	289	151	52.2%	3.33
15	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	396	51.9%	3.31
16	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	144	50.7%	3.24
17	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	155	50.5%	3.22
18	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	253	49.8%	3.18
19	«Тұран» университеті	374	186	49.7%	3.17
20	«Тұран-Астана» университеті	165	79	47.9%	3.06
21	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	88	47.3%	3.02
22	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	178	46.8%	2.99
23	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	163	44.8%	2.86
24	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	119	44.1%	2.81
25	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	199	42.3%	2.70
26	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	117	42.2%	2.70
27	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	59	41.5%	2.65
28	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	366	41.4%	2.64

29	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	207	38.4%	2.45
30	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	146	35.9%	2.29
31	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	236	34.0%	2.17
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	367	31.6%	2.01

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 51% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі Нархоз университетінде жұмыс істейді.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068	5.00
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419	4.20
3	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458	24760	2.86

4	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345	2.75
5	Нархоз университеті	7408	21704	2.63
6	«Тұран-Астана» университеті	4115	21353	2.60
7	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605	2.09
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547	2.01
9	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	1.83
10	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181	1.76
11	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097	1.68
12	Esil University	4562	8958	1.67
13	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843	7288	1.54
14	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8758	6855	1.51
15	«Тұран» университеті	6356	6890	1.51
16	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020	6716	1.50
17	Шымкент университеті	6666	6395	1.47
18	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2345	6017	1.44
19	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783	1.43
20	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	4760	5656	1.42
21	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563	1.41
22	Гуманитарлық-техникалық академия	516	5197	1.38
23	Торайғыров университеті	8878	5092	1.38
24	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847	1.28
25	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800	1.28
26	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067	3608	1.26
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823	3077	1.22
28	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779	1.20
29	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481	1.18
30	Қонаев университеті	2844	2299	1.16
31	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9352	1626	1.11
32	Алматы технологиялық университеті	7979	129	1.00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті жоғары нәтиже көрсетті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1	Нархоз университеті	805494.8	5.00
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673821.9	4.02
3	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045.0	3.56
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221.1	3.43
5	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584038.9	3.37
6	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625.0	3.12
7	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805.0	3.12
8	Алматы технологиялық университеті	546778.9	3.10
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686.5	3.04
10	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021.3	2.98
11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758.9	2.73
12	«Тұран» университеті	495741.7	2.72
13	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287.3	2.70
14	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000.0	2.60
15	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153.2	2.48
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727.2	2.43

17	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490.2	2.39
18	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	390454.0	2.28
19	Торайғыров университеті	380524.9	2.24
20	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851.3	2.10
21	Esil University	410391.5	2.08
22	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349320.9	2.08
23	«Тұран-Астана» университеті	400864.4	2.01
24	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371175.6	1.98
25	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645.0	1.74
26	Шымкент университеті	335211.4	1.70
27	Гуманитарлық-техникалық академия	314064.5	1.55
28	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	331408.4	1.51
29	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069.0	1.38
30	Қонаев университеті	289428.7	1.20
31	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	249371.3	1.12
32	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	224036.5	1.00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелерін көрсетілген: «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 430 704 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Нархоз университеті – 805 495 теңге, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті – 673 822 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алдыңғы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: «Тұран» университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, Шымкент университеті.

2-диаграмма. «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

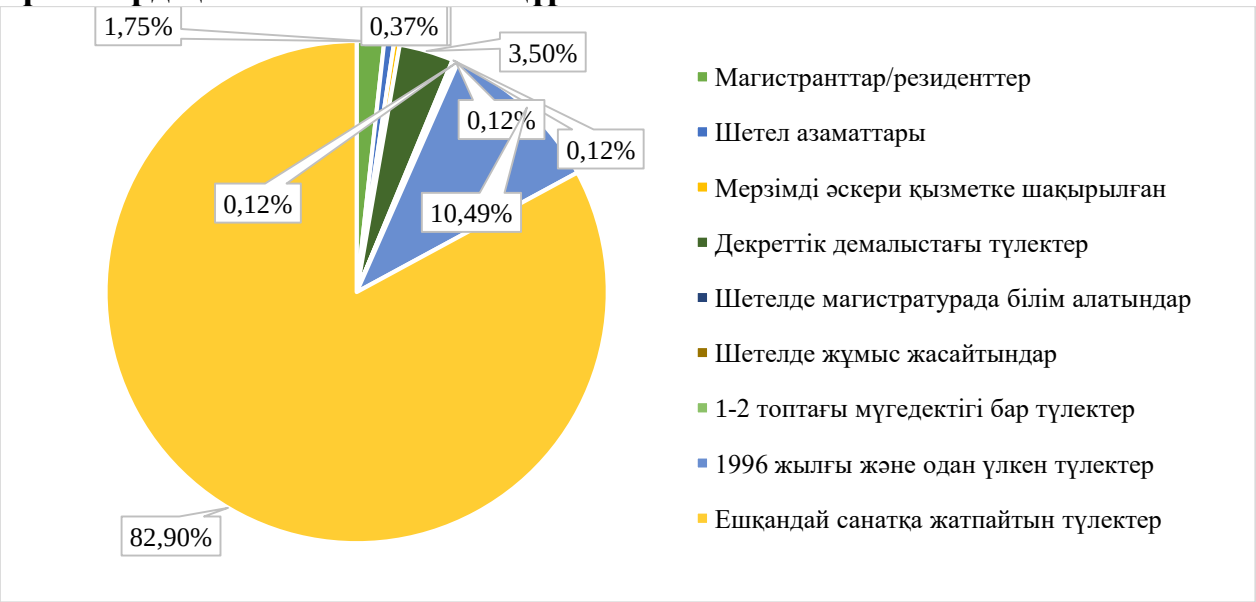

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 801 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 28; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 14; шетелде магистратурада білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 5; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; мерзімді әскери қызметке шақырылғандар – 3; 1996 жылғы және одан үлкен – 84.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1	Торайғыров университеті	10	90,0%	90,0%	0,0%	4,50
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	22	86,4%	72,8%	13,6%	3,91
3	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	8	75,0%	75,0%	0,0%	3,75
4	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	21	90,5%	61,9%	28,6%	3,67
5	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6	100,0 %	50,0%	50,0%	3,50

6	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	17	76,5%	64,7%	11,8%	3,47
7	Нархоз университеті	24	83,3%	58,3%	25,0%	3,42
8	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	10	80,0%	60,0%	20,0%	3,40
9	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	44	84,1%	56,8%	27,3%	3,39
10	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6	66,7%	66,7%	0,0%	3,33
11	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	19	78,9%	57,9%	21,1%	3,32
12	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	20	75,0%	60,0%	15,0%	3,30
13	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	15	73,3%	60,0%	13,3%	3,27
14	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	23	65,2%	65,2%	0,0%	3,26
15	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	47	78,7%	55,3%	23,4%	3,23
16	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	9	77,8%	55,6%	22,2%	3,22
17	Гуманитарлық-техникалық академия	12	83,3%	50,0%	33,3%	3,17
18	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	31	77,4%	51,6%	25,8%	3,10
19	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	22	59,1%	59,1%	0,0%	2,95
20	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	37	89,2%	37,8%	51,4%	2,92
21	Қонаев университеті	12	58,3%	58,3%	0,0%	2,92
22	Алматы технологиялық университеті	22	68,2%	50,0%	18,2%	2,86
23	Esil University	24	70,8%	45,8%	25,0%	2,79
24	«Тұран-Астана» университеті	9	88,9%	33,3%	55,6%	2,78
25	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	22	68,2%	45,5%	22,7%	2,73
26	Орталық Азия Инновациялық Университеті	27	66,6%	44,4%	22,2%	2,67
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	27	70,4%	40,7%	29,6%	2,63
28	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6	66,7%	16,7%	50,0%	1,83
29	Қызылорда «Болашақ» университеті	11	36,4%	36,4%	0,0%	1,82
30	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	–	–	–	–	*
31	«Тұран» университеті	–	–	–	–	*
32	Шымкент университеті	–	–	–	–	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 75% құрады. Жұмысқа орналасу деңгейі бойынша Торайғыров университеті ең жоғарғы көрсеткішті көрсетті,

себебі оның түлектерінің жұмысқа орналасы деңгейі 90,0% құрайды және оның барлығы да тұрақты жұмыс жасайды. Соңғы позицияда Қызылорда «Болашақ» университеті, онда жұмысқа орналасудың жалпы деңгейі 36,4% пайызды ғана құрайды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

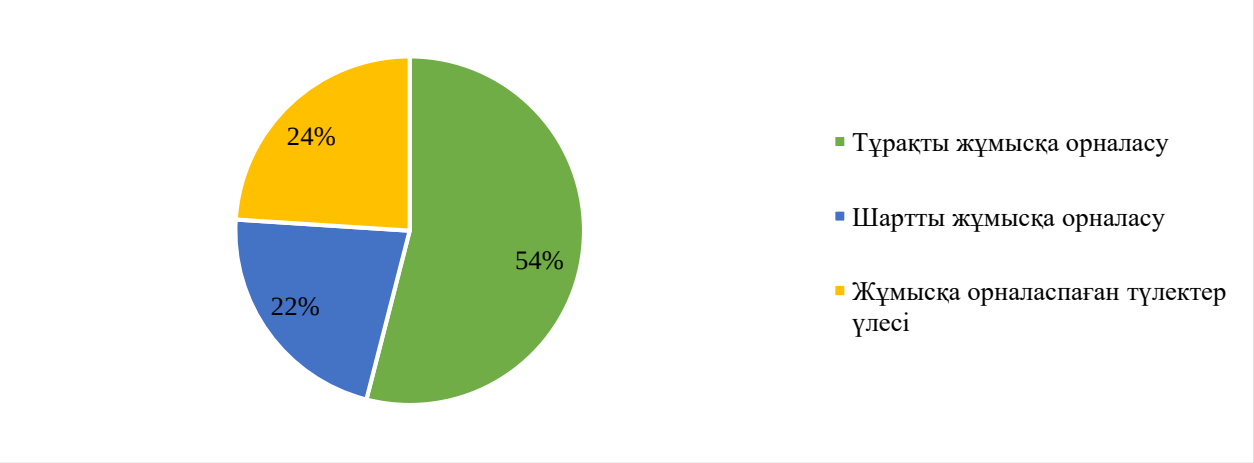

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 54%-ы тұрақты, ал 22%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 24%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Esil University	69,2%	85,7%	70,8%
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	92,6%	53,6%	89,2%
3	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	66,7%	62,5%	66,7%
4	Алматы технологиялық университеті	75,0%	73,3%	68,2%
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	88,6%	61,8%	75,0%
6	Гуманитарлық-техникалық академия	-	75,0%	83,3%
7	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	85,3%	82,4%	76,5%
8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	80,0%	70,0%	66,7%
9	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	90,0%	-	*
10	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	95,0%	61,5%	78,9%
11	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	92,9%	69,2%	86,4%
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	87,1%	75,9%	65,2%
13	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	95,7%	60,0%	84,1%
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	88,9%	*	100,0%

15	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	73,3%	57,1%	73,3%
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	76,9%	73,3%	80,0%
17	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	-	-	75,0%
18	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	100,0%	71,4%	77,8%
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	68,2%	50,0%	36,4%
20	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	80,6%	50,0%	77,4%
21	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	81,8%	62,5%	59,1%
22	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	75,0%	75,0%	90,5%
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	95,7%	-	68,2%
24	Торайғыров университеті	84,6%	100,0%	90,0%
25	«Тұран» университеті	60,0%	85,7%	*
26	«Тұран-Астана» университеті	63,6%	71,4%	88,9%
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	68,4%	52,4%	70,4%
28	Қонаев университеті	58,8%	70,0%	58,3%
29	Нархоз университеті	100,0%	100,0%	83,3%
30	Орталық Азия Инновациялық Университеті	60,7%	55,6%	66,7%
31	Шымкент университеті	-	-	*
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	74,1%	66,7%	78,7%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*
— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты, «Тұран-Астана» университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Алматы технологиялық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, Қызылорда «Болашақ» университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті, Нархоз университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

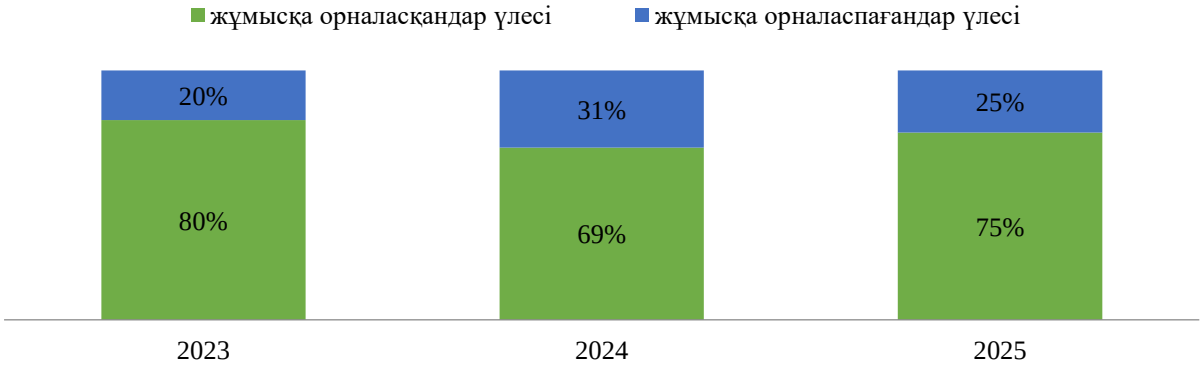

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Көрсеткіш 2024 жылғы нәтижемен салыстырғанда жақсарған, алайда 2023-тің көрсеткішінен төмен: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 80%, 2024 жылы - 69%, ал 2025 жылы - 75% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1,00	5,00
2	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,17	4,92
3	Қызылорда «Болашақ» университеті	1,20	4,91
4	«Тұран-Астана» университеті	1,50	4,77
5	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1,58	4,73

6	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	1,79	4,64
7	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1,86	4,61
8	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	2,03	4,53
9	Қонаев университеті	2,13	4,49
10	Алматы технологиялық университеті	2,20	4,45
11	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	2,24	4,44
12	Орталық Азия Инновациялық Университеті	2,32	4,40
13	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,33	4,39
14	Торайғыров университеті	2,33	4,39
15	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2,43	4,35
16	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2,47	4,33
17	Гуманитарлық-техникалық академия	2,50	4,32
18	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,51	4,31
19	Esil University	2,57	4,29
20	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2,67	4,24
21	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	2,75	4,20
22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2,77	4,19
23	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,78	4,19
24	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	3,00	4,09
25	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	3,31	3,95
26	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	3,33	3,94
27	Нархоз университеті	3,48	3,87
28	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	3,50	3,86
29	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	3,54	3,85
30	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	–	*
31	«Тұран» университеті	–	*
32	Шымкент университеті	–	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қызылорда «Болашақ» университеті, «Тұран-Астана» университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

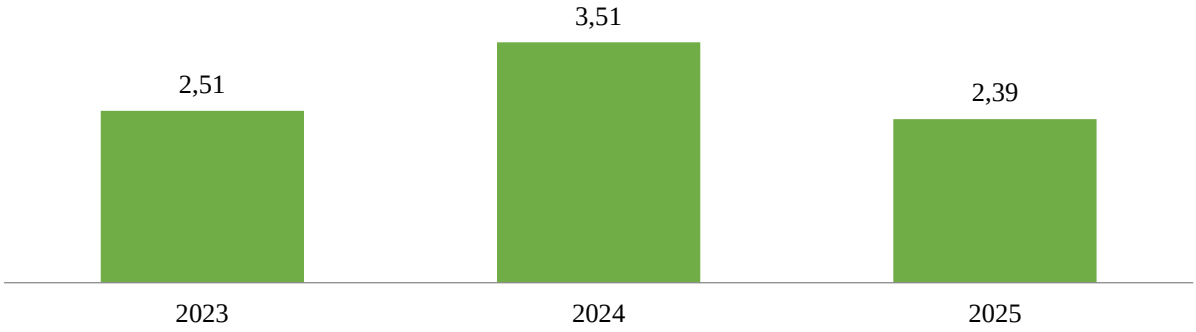

5-диаграмма еңбек нарығында «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,51 айды, 2024 жылы 3,51 айды, ал 2025 жылы 2,39 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлек жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1	«Тұран-Астана» университеті	260639,3	5,00
2	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	234668,0	4,99

3	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	230910,7	4,97
4	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	224592,3	4,85
5	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	247298,0	4,80
6	Esil University	235242,0	4,61
7	Қонаев университеті	222931,3	4,43
8	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	215811,3	4,32
9	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	209044,4	4,21
10	Гуманитарлық-техникалық академия	185876,6	4,06
11	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	184634,5	3,84
12	Қызылорда «Болашақ» университеті	154508,3	3,83
13	Орталық Азия Инновациялық Университеті	164572,5	3,70
14	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	145182,6	3,61
15	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	147713,8	3,60
16	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	150053,3	3,55
17	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	143350,9	3,54
18	Нархоз университеті	165044,5	3,54
19	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	143107,1	3,46
20	Торайғыров университеті	141010,0	3,45
21	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	122248,6	3,09
22	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	114031,5	3,09
23	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	124233,8	3,04
24	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	117513,2	2,93
25	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	108553,4	2,92
26	Алматы технологиялық университеті	113847,2	2,75
27	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	92500,0	2,56
28	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	99021,6	2,52
29	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	60072,5	1,99
30	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	–	*
31	«Тұран» университеті	–	*
32	Шымкент университеті	–	*

Дереккөз: ҚР ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: «Тұран-Астана» университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті, Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты. Ең төменгі көрсеткіш Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университетінде тіркелді.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В04103 Мемлекеттік және жергілікті басқару	3,300	1/29
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В04101 Мемлекеттік және жергілікті басқару	3,126	2/29
3	Торайғыров университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,949	3/29
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,868	4/29
5	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,867	5/29
6	«Тұран-Астана» университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,834	6/29
7	Нархоз университеті	6В04125 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,815	7/29
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В04150 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,761	8/29
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,749	9/29

10	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В04103 Экономика және мемлекеттік басқару	2,743	10/29
11	Алматы технологиялық университеті	6В04103 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,677	11/29
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В04107 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,676	12/29
13	Esil University	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,660	13/29
14	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,648	14/29
15	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,638	15/29
16	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,619	16/29
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В04114 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,608	17/29
18	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В04101 Мемлекеттік қызмет және жергілікті басқару	2,532	18/29
19	Қонаев университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,530	19/29
20	Гуманитарлық-техникалық академия	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,504	20/29
21	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В04122 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,468	21/29
22	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В04106 Мемлекеттік қызмет және жергілікті басқару	2,450	22/29
23	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В04141 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,447	23/29
24	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В04139 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,358	24/29
25	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В04132 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,338	25/29
26	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В04114 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,199	26/29
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В04150 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,144	27/29
28	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару	2,134	28/29
29	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару	1,908	29/29
30	«Тұран» университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару	1,144	*
31	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару	0,810	*
32	Шымкент университеті	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару	0,755	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес,

ТОП-3 құрамына Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Торайғыров университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4/33	1/30	1/29
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5/33	19/30	2/29
3	Торайғыров университеті	6/33	2/30	3/29
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2/33	*	4/29
5	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	14/33	10/30	5/29
6	«Тұран-Астана» университеті	27/33	11/30	6/29
7	Нархоз университеті	1/33	8/30	7/29
8	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	25/33	12/30	8/29
9	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	-	-	9/29
10	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7/33	15/30	10/29
11	Алматы технологиялық университеті	17/33	6/30	11/29
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	18/33	14/30	12/29
13	Esil University	24/33	3/30	13/29
14	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	11/33	21/30	14/29
15	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	22/33	9/30	15/29
16	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8/33	28/30	16/29
17	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	23/33	13/30	17/29
18	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	29/33	16/30	18/29
19	Қонаев университеті	28/33	7/30	19/29
20	Гуманитарлық-техникалық академия	-	20/30	20/29
21	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	15/33	17/30	21/29
22	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	9/33	24/30	22/29
23	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	13/33	22/30	23/29
24	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	19/33	26/30	24/29
25	Орталық Азия Инновациялық Университеті	32/33	29/30	25/29
26	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	10/33	-	26/29
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	33/33	27/30	27/29
28	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	21/33	18/30	28/29
29	Қызылорда «Болашақ» университеті	31/33	30/30	29/29
30	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	12/33	-	*
31	«Тұран» университеті	20/33	5/30	*

32	Шымкент университеті	-	-	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. Биылғы рейтингте бірінші орындағы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті 2024 жылғы рейтингте де бірінші орын, ал 2023 жылы төртінші орын алған болатын. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті 2023 жылы бесінші орында болып, ал 2024 жылы он тоғызыншы орынға түсіп кеткен, ал биыл екінші орынға көтерілді. Биыл үшінші орын алған Торайғыров университеті 2023 жылы алтыншы, ал 2024 жылы екінші орында болған. Биыл соңғы 29-орынды алған Қызылорда «Болашақ» университеті жылда соңғы орындарды алады.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Мемлекеттік және жергілікті басқару» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Торайғыров университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау, Шетелдік студенттердің үлесі, Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, Түлектердің медианалық жалақысы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Мемлекеттік және жергілікті басқару» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1	Esil University	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару
2	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару
3	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В04101 Мемлекеттік қызмет және жергілікті басқару
4	Алматы технологиялық университеті	6В04103 Мемлекеттік және жергілікті басқару
5	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В04103 Экономика және мемлекеттік басқару
6	Гуманитарлық-техникалық академия	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару
7	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В04103 Мемлекеттік және жергілікті басқару
8	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару
9	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару
10	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару
11	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В04101 Мемлекеттік және жергілікті басқару
12	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В04107 Мемлекеттік және жергілікті басқару
13	Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті	6В04106 Мемлекеттік қызмет және жергілікті басқару
14	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару
15	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару
16	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В04114 Мемлекеттік және жергілікті басқару
17	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару
18	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В04122 Мемлекеттік және жергілікті басқару
19	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару
20	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В04139 Мемлекеттік және жергілікті басқару
21	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В04141 Мемлекеттік және жергілікті басқару
22	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару

23	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В04114 Мемлекеттік және жергілікті басқару
24	Торайғыров университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару
25	«Тұран» университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару
26	«Тұран-Астана» университеті	6В04105 Мемлекеттік және жергілікті басқару
27	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В04150 Мемлекеттік және жергілікті басқару
28	Қонаев университеті	6В04102 Мемлекеттік және жергілікті басқару
29	Нархоз университеті	6В04125 Мемлекеттік және жергілікті басқару
30	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В04132 Мемлекеттік және жергілікті басқару
31	Шымкент университеті	6В04104 Мемлекеттік және жергілікті басқару
32	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В04150 Мемлекеттік және жергілікті басқару

6В113 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру пәндері бойынша мұғалімдерді даярлау бағыты В095 Көлік қызметтері білім беру бағдарламасы тобы «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 22 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4	**5,00**
2.	Торайғыров университеті	4	**5,00**
3.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	**5,00**
4.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	3	**4,00**
5.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	3	**4,00**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	**4,00**
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	3	**4,00**
8.	Азаматтық авиация академиясы	2	**3,00**
9.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	2	**3,00**
10.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**3,00**
11.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	2	**3,00**

12.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	2	**3,00**
13.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	**3,00**
14.	Еуразия технологиялық университеті	2	**3,00**
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2	**3,00**
16.	Инновациялық Еуразия университеті	1	**2,00**
17.	Қызылорда ашық университеті	1	**2,00**
18.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	**2,00**
19.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	**0,00**
20.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	0	**0,00**
21.	Q University	0	**0,00**
22.	Баишев университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Торайғыров университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті жетекші орындарға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	9	986	**3,79**
2.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	10	1412	**3,13**
3.	Баишев университеті	3	339	**3,10**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	1	126	**3,07**
5.	Инновациялық Еуразия университеті	1	180	**3,03**
6.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	20	**2,78**
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	1	155	**2,63**
8.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6	878	**2,19**
9.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	3	321	**1,89**
10.	Азаматтық авиация академиясы	5	353	**1,87**
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	198	**1,83**
12.	Торайғыров университеті	4	323	**1,75**
13.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	2	189	**1,63**
14.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2	169	**1,53**
15.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	3	210	**1,35**
16.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	5	335	**1,31**
17.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	82	**1,31**
18.	Q University	2	75	**0,91**
19.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
20.	Еуразия технологиялық университеті	0	0	**0,00**
21.	Қызылорда ашық университеті	0	0	**0,00**
22.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	5	0	**2,50**
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	0	**1,00**
3.	Торайғыров университеті	2	0	**1,00**
4.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	0	**1,00**
5.	Азаматтық авиация академиясы	1	0	**0,50**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	1	0	**0,50**
7.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1	0	**0,50**
8.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	0	0	**0,00**
9.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
10.	Баишев университеті	0	0	**0,00**
11.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**
12.	Инновациялық Еуразия университеті	0	0	**0,00**

13.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	0	0	**0,00**
14.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	0	0	**0,00**
15.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	0	0	**0,00**
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
17.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
18.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	0	0	**0,00**
19.	Q University	0	0	**0,00**
20.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
21.	Еуразия технологиялық университеті	0	0	**0,00**
22.	Қызылорда ашық университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша М. Тынышбаев атындағы ALT Университетінде, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университетінде, Торайғыров университетінде, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде, Азаматтық авиация академиясында, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінде және Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетінде баллдары бар.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның барлық 15-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	ACQUIN	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	IAAR	**3,57**
3.	Торайғыров университеті	CAAAE	**3,57**
4.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	IAAR	**2,55**
5.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	IAAR	**2,55**
6.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	IAAR	**2,55**
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	CAAAE	**2,55**
8.	Азаматтық авиация академиясы	IAAR	**2,55**
9.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	IAAR	**2,55**
10.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	Другое	**2,55**
11.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
12.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
13.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	CAAAE	**2,55**
14.	Еуразия технологиялық университеті	Другое	**2,55**
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	IQAA	**2,55**
16.	Инновациялық Еуразия университеті	IQAA	**2,55**
17.	Қызылорда ашық университеті	Другое	**2,55**
18.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**2,55**
19.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	IAAR	**2,55**
20.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	IQAA	**2,55**
21.	Баишев университеті	IAAR	**2,55**
22.	Q University	НКЦА (NKCA)	**1,53**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Торайғыров университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

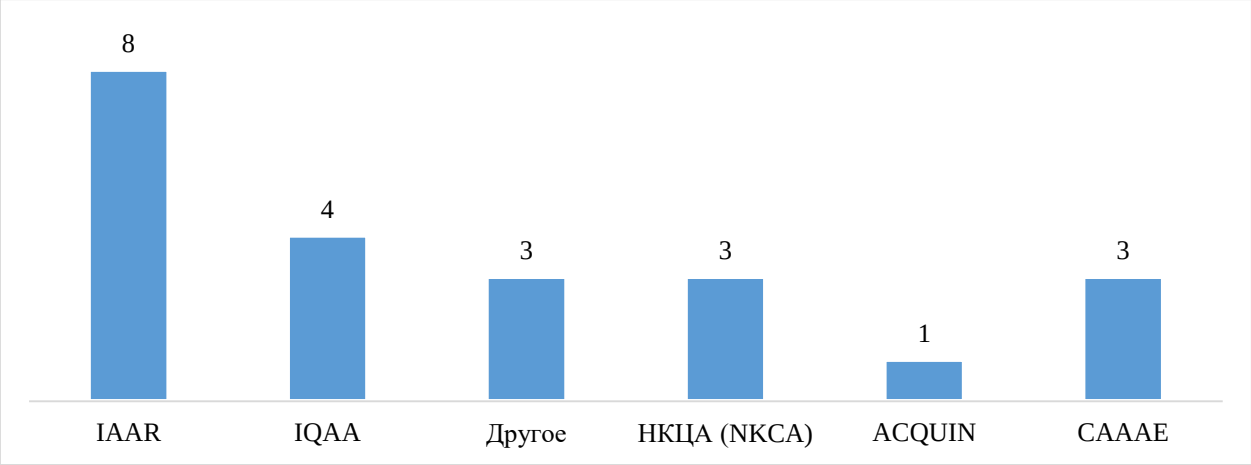

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 22 ББ-ның 8-і IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	9,08	**4,54**
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9,00	**4,50**
3.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9,00	**4,50**
4.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	9,00	**4,50**
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	8,83	**4,42**
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	8,83	**4,42**
7.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8,67	**4,34**
8.	Еуразия технологиялық университеті	8,67	**4,34**
9.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	8,58	**4,29**
10.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	8,50	**4,25**
11.	Торайғыров университеті	8,33	**4,17**
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	8,33	**4,17**
13.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	8,25	**4,13**
14.	Қызылорда ашық университеті	8,25	**4,13**
15.	Инновациялық Еуразия университеті	8,17	**4,09**
16.	Q University	8,08	**4,04**
17.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	8,00	**4,00**
18.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	8,00	**4,00**
19.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	7,92	**3,96**

20.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	7,75	**3,88**
21.	Азаматтық авиация академиясы	7,75	**3,88**
22.	Баишев университеті	7,75	**3,88**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды М. Тынышбаев атындағы ALT Университеті иеленді.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	10	1	**5,00**
2.	Баишев университеті	49	4	**4,08**
3.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	179	5	**1,40**
4.	Инновациялық Еуразия университеті	47	1	**1,06**
5.	Еуразия технологиялық университеті	185	3	**0,81**
6.	Торайғыров университеті	159	2	**0,63**
7.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	184	2	**0,54**
8.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	109	1	**0,46**
9.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	977	2	**0,10**
10.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	327	0	**0,00**

11.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	144	0	**0,00**
12.	Азаматтық авиация академиясы	140	0	**0,00**
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	141	0	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	408	0	**0,00**
15.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	99	0	**0,00**
16.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	213	0	**0,00**
17.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	19	0	**0,00**
18.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	52	0	**0,00**
19.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	158	0	**0,00**
20.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	197	0	**0,00**
21.	Q University	127	0	**0,00**
22.	Қызылорда ашық университеті	126	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті және Баишев университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	исследование и совершенствование технологического процесса работы сортировочной горки на станции центральная, исследование и оптимизация работы подъездных путей станции павлодар-южный, исследование и оптимизация работы с вагонопотоками на станции западная, исследование и оптимизация вагонопотоков на подъездных путях станции астана, қаражал станциясындағы кірме жолдардың жұмысын зерттеу және оңтайландыру, балқаш станциясының кірме жолдарына вагондарды беру мен жинауды зерттеу және оңтайландыру, исследование и оптимизация вагонопотоков на станции центральная, исследование и оптимизация работы с вагонами на грузовых пунктах станции узень	5,00

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби

қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Бал л
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6	2	33,3%	**5,00**
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	33	5	15,2%	**2,27**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	12	1	8,3%	**1,25**
4.	Азаматтық авиация академиясы	59	3	5,1%	**0,76**
5.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	69	1	1,4%	**0,22**
6.	Баишев университеті	7	0	0,0%	**0,00**
7.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9	0	0,0%	**0,00**
8.	Инновациялық Еуразия университеті	13	0	0,0%	**0,00**
9.	Еуразия технологиялық университеті	41	0	0,0%	**0,00**
10.	Торайғыров университеті	32	0	0,0%	**0,00**
11.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	14	0	0,0%	**0,00**
12.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5	0	0,0%	**0,00**
13.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	320	0	0,0%	**0,00**
14.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	26	0	0,0%	**0,00**
15.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6	0	0,0%	**0,00**
16.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	42	0	0,0%	**0,00**
17.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	13	0	0,0%	**0,00**
18.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	64	0	0,0%	**0,00**

19.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	4	0	0,0%	**0,00**
20.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	21	0	0,0%	**0,00**
21.	Q University	17	0	0,0%	**0,00**
22.	Қызылорда ашық университеті	17	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 830 болса, оның ішінде 12 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 1,4% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орынына тиесілі: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	114,06	**4,07**
2.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	89,83	**3,21**
3.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	80,96	**2,89**
4.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	75,38	**2,69**
5.	Азаматтық авиация академиясы	74,54	**2,66**
6.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	74,24	**2,65**
7.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	73,00	**2,61**
8.	Еуразия технологиялық университеті	71,64	**2,56**
9.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	64,92	**2,32**
10.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	62,83	**2,24**
11.	Q University	59,50	**2,13**

12.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	59,00	**2,11**
13.	Қызылорда ашық университеті	58,00	**2,07**
14.	Торайғыров университеті	54,00	**1,93**
15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	49,00	**1,75**
16.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	46,52	**1,66**
17.	Баишев университеті	46,22	**1,65**
18.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	41,90	**1,50**
19.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	41,11	**1,47**
20.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	40,67	**1,45**
21.	Инновациялық Еуразия университеті	39,33	**1,40**
22.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	38,12	**1,36**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 61,58 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Азаматтық авиация академиясы	140	7	5,0%	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	144	6	4,2%	**4,17**
3.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	197	7	3,6%	**3,55**
4.	Q University	127	3	2,4%	**2,36**
5.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	977	11	1,1%	**1,13**
6.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	213	2	0,9%	**0,94**
7.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	158	1	0,6%	**0,63**
8.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	10	0	0,0%	**0,00**
9.	Баишев университеті	49	0	0,0%	**0,00**
10.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	179	0	0,0%	**0,00**
11.	Инновациялық Еуразия университеті	47	0	0,0%	**0,00**
12.	Еуразия технологиялық университеті	185	0	0,0%	**0,00**
13.	Торайғыров университеті	159	0	0,0%	**0,00**
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	184	0	0,0%	**0,00**
15.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	109	0	0,0%	**0,00**
16.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	327	0	0,0%	**0,00**
17.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	141	0	0,0%	**0,00**
18.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	408	0	0,0%	**0,00**
19.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	99	0	0,0%	**0,00**
20.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	19	0	0,0%	**0,00**
21.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	52	0	0,0%	**0,00**
22.	Қызылорда ашық университеті	126	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ жалпы контингентіне

қатынасын көруге болады, бұл 0,8 % құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орындарында анықталды: Азаматтық авиация академиясы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	14,56	**5,00**
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	4666	16,03	**4,54**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16,39	**4,44**
4.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	71	1170	16,48	**4,42**
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	1944	16,76	**4,34**
6.	Еуразия технологиялық университеті	100	1693	16,93	**4,30**
7.	Торайғыров университеті	511	8878	17,37	**4,19**
8.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823	14443	17,55	**4,15**
9.	Инновациялық Еуразия университеті	80	1410	17,63	**4,13**
10.	Қызылорда ашық университеті	139	2502	18,00	**4,04**
11.	Q University	144	2639	18,33	**3,97**
12.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	18,92	**3,85**
13.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	18,92	**3,85**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	1593	19,43	**3,75**
15.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	5106	24,43	**2,98**
16.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	5804	25,68	**2,83**
17.	Баишев университеті	120	3141	26,18	**2,78**
18.	Азаматтық авиация академиясы	94	2468	26,26	**2,77**
19.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	2979	28,92	**2,52**
20.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	9352	33,64	**2,16**
21.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204	7478	36,66	**1,99**
22.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	40,78	**1,78**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 15 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Бал л
1.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	103	29	28,1%	**5,00**
2.	Азаматтық авиация академиясы	94	26	27,9%	**4,97**

3.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	19	23,7%	**4,22**
4.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	71	16	23,2%	**4,13**
5.	Инновациялық Еуразия университеті	80	18	22,0%	**3,92**
6.	Баишев университеті	120	26	21,8%	**3,88**
7.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	204	36	17,6%	**3,14**
8.	Еуразия технологиялық университеті	100	17	16,9%	**3,01**
9.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	41	15,1%	**2,69**
10.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	17	14,4%	**2,57**
11.	Қызылорда ашық университеті	139	18	12,9%	**2,31**
12.	Q University	144	18	12,7%	**2,27**
13.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	34	12,1%	**2,15**
14.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	209	24	11,7%	**2,08**
15.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	26	11,4%	**2,02**
16.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	19	9,8%	**1,75**
17.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	22	7,5%	**1,33**
18.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	16	3,8%	**0,67**
19.	Торайғыров университеті	511	17	3,4%	**0,61**
20.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	15	2,3%	**0,41**
21.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	823	18	2,1%	**0,38**
22.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	19	1,4%	**0,25**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 13,7% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Азаматтық авиация академиясы.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған

арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419	**4,17**
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1944	35787	**3,66**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123	**3,29**
5.	Қызылорда ашық университеті	2502	28826	**3,12**
6.	Азаматтық авиация академиясы	2468	17794	**2,26**
7.	Инновациялық Еуразия университеті	1410	17596	**2,24**
8.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	1170	14782	**2,02**
9.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605	**2,01**
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	14443	13982	**1,96**
11.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804	13040	**1,89**
12.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1593	10030	**1,65**
13.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	7478	10002	**1,65**
14.	Еуразия технологиялық университеті	1693	9110	**1,58**
15.	Q University	2639	7343	**1,44**

16.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	5106	6467	**1,38**
17.	Баишев университеті	3141	5839	**1,33**
18.	Торайғыров университеті	8878	5092	**1,27**
19.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	2979	4989	**1,26**
20.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549	**1,23**
21.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481	**1,07**
22.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9352	1626	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	**5,00**
2.	Азаматтық авиация академиясы	629491	**4,55**
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412	**4,35**
4.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	559933	**3,82**
5.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	554746	**3,77**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	**3,52**
7.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	451598	**3,36**
8.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	494770	**3,14**
9.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416975	**3,07**
10.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887	**3,05**
11.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	430834	**2,98**
12.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727	**2,73**
13.	Торайғыров университеті	380525	**2,47**
14.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349321	**2,24**
15.	Еуразия технологиялық университеті	394231	**2,09**
16.	Q University	384870	**1,99**
17.	Инновациялық Еуразия университеті	320549	**1,75**
18.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	313149	**1,67**
19.	Баишев университеті	297014	**1,54**
20.	Қызылорда ашық университеті	284276	**1,50**
21.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	331408	**1,43**
22.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	290590	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелері көрсетілген. «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 434 370 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті – 673 822 теңге, Азаматтық авиация академиясы – 629 491 теңге және Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті – 551 412 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: "Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2-диаграмма. «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

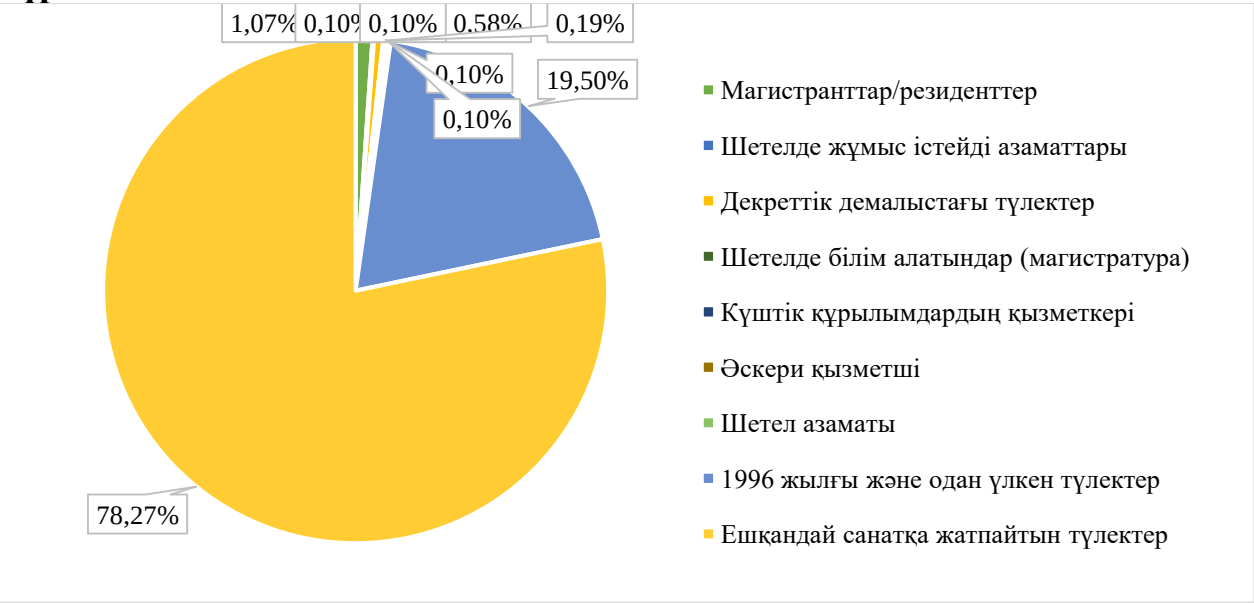

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 1031 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 6; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 11; шетелде білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 2; күштік құрылымдардың қызметкері – 1; әскери қызметші – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 201; шетелде жұмыс істейді – 1; ешқандай санатқа жатпайтын түлектер - 807.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Бал л
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6	100,0%	83,3%	16,7%	**4,50**
2.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	42	83,3%	83,3%	0,0%	**4,17**
3.	Торайғыров университеті	32	91,3%	73,9%	17,4%	**4,04**
4.	Q University	17	78,6%	78,6%	0,0%	**3,93**

5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	64	87,5%	72,5%	15,0%	**3,93**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	12	100,0%	63,6%	36,4%	**3,91**
7.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	320	83,3%	73,0%	10,3%	**3,85**
8.	Азаматтық авиация академиясы	59	84,9%	71,7%	13,2%	**3,85**
9.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	26	88,4%	69,2%	19,2%	**3,85**
10.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9	75,0%	75,0%	0,0%	**3,75**
11.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	33	89,3%	57,1%	32,1%	**3,50**
12.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	69	78,9%	63,5%	15,4%	**3,48**
13.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5	100,0%	40,0%	60,0%	**3,20**
14.	Еуразия технологиялық университеті	41	75,0%	50,0%	25,0%	**3,00**
15.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	21	84,2%	42,1%	42,1%	**2,95**
16.	Инновациялық Еуразия университеті	13	66,7%	50,0%	16,7%	**2,83**
17.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	14	72,8%	45,5%	27,3%	**2,82**
18.	Қызылорда ашық университеті	17	40,0%	40,0%	0,0%	**2,00**
19.	Баишев университеті	7	20,0%	20,0%	0,0%	**1,00**
*	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	4	-	-	-	**0,00**
*	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6	-	-	-	**0,00**
*	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	13	-	-	-	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

15-кестеге сәйкес, «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 72% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық

,университеті. Оның түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі 100%-ды көрсетті. Соңғы позицияда Баишев университеті орналасқан, онда жалпы жұмысқа орналасу пайызы 20%-ды құрайды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

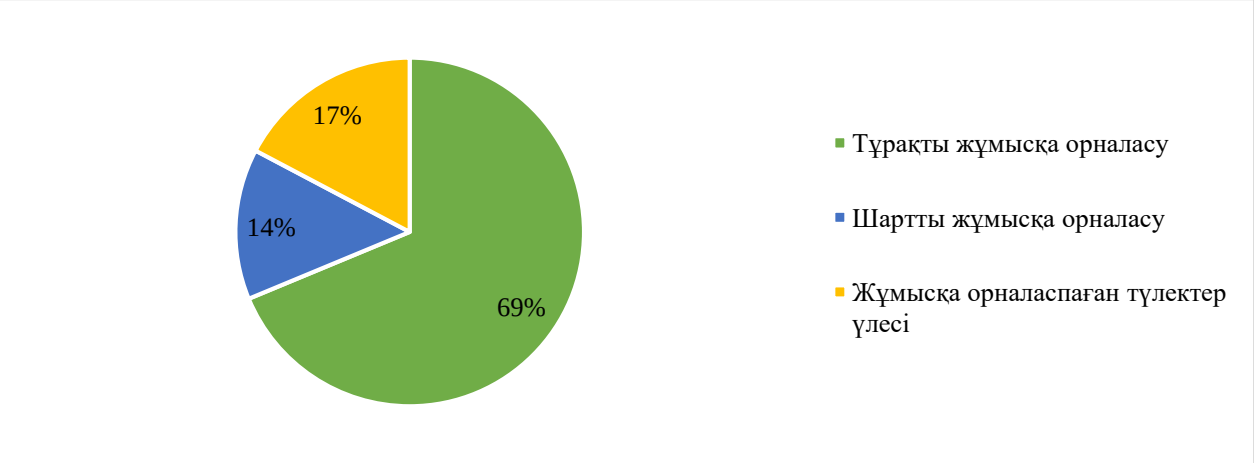

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 69%-ы тұрақты, ал 14%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 17%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	92,3%	78,6%	100,0%
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	58,3%	81,8%	100,0%
3.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	90,9%	-	100,0%
4.	Торайғыров университеті	85,0%	67,7%	91,3%
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	88,4%	86,1%	89,3%
6.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	82,7%	65,5%	88,5%
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	90,5%	84,2%	87,5%
8.	Азаматтық авиация академиясы	74,1%	89,5%	84,9%
9.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	79,3%	-	84,2%
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	-	90,0%	83,3%
11.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	89,5%	69,8%	83,2%
12.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	87,2%	74,5%	78,8%
13.	Q University	75,8%	82,4%	78,6%
14.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	64,7%	60,0%	75,0%
15.	Еуразия технологиялық университеті	72,7%	-	75,0%
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	91,7%	60,0%	72,7%
17.	Инновациялық Еуразия университеті	-	80,0%	66,7%
18.	Қызылорда ашық университеті	-	-	40,0%

19.	Баишев университеті	-	-	20,0%
20.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	-	80,0%	*
21.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	90,9%	75,0%	*
22.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	100,0%	93,3%	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті. Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінікі салыстырмалы түрде тұрақты 86,1-89,3% құрайды.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

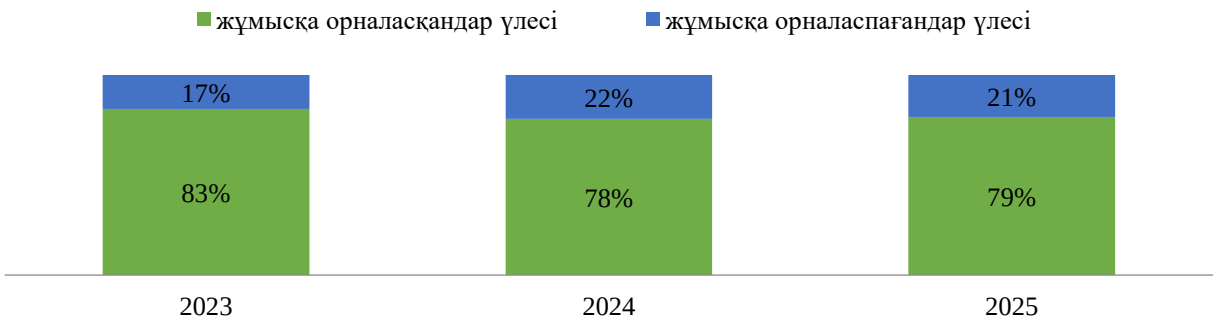

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері төмендеген: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 83%, 2024 жылы - 78%, ал 2025 жылы - 79% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Инновациялық Еуразия университеті	1,00	**5,00**
2.	Қызылорда ашық университеті	1,00	**5,00**
3.	Баишев университеті	1,00	**5,00**
4.	Торайғыров университеті	1,35	**4,84**
5.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	1,36	**4,83**
6.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	1,44	**4,80**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1,44	**4,80**
8.	Q University	1,45	**4,79**
9.	Азаматтық авиация академиясы	1,71	**4,68**
10.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1,79	**4,64**
11.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	1,82	**4,63**
12.	Еуразия технологиялық университеті	2,25	**4,43**
13.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	2,38	**4,38**
14.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	2,43	**4,35**
15.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,50	**4,32**
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	2,78	**4,19**
17.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2,91	**4,13**
18.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3,46	**3,88**
19.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	3,50	**3,86**
20.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	0,00	**0,00**
21.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	0,00	**0,00**
22.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	0,00	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1 ай ішінде жұмысқа орналасқан: Инновациялық Еуразия университеті, Қызылорда ашық университеті, Баишев университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

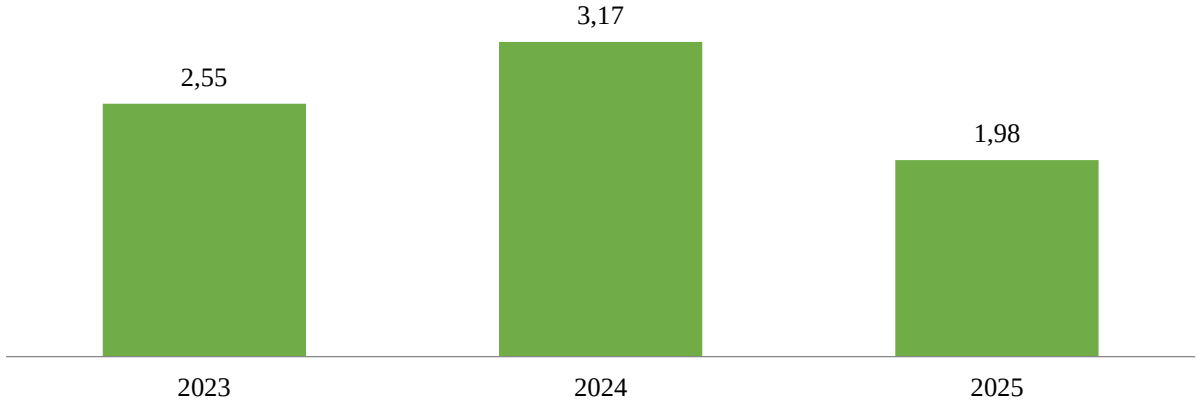

5-диаграмма еңбек нарығында «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,55 айды, 2024 жылы 3,17 айды, ал 2025 жылы 1,98 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Инновациялық Еуразия университеті	422943,18	**5,00**
2.	Қызылорда ашық университеті	336873,97	**4,36**
3.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	331345,13	**4,24**
4.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	342143,78	**3,86**
5.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	319517,33	**3,86**
6.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	339495,56	**3,84**
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	316302,27	**3,64**
8.	Азаматтық авиация академиясы	295687,17	**3,47**
9.	Торайғыров университеті	250147,04	**3,37**
10.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	250787,17	**3,34**
11.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	269661,50	**3,26**
12.	Еуразия технологиялық университеті	259428,57	**3,17**
13.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	249825,00	**3,09**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	233220,20	**2,95**
15.	Q University	211476,72	**2,77**
16.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	171656,00	**2,59**
17.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	189628,89	**2,57**
18.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	153934,75	**2,29**
19.	Баишев университеті	99895,00	**1,96**
*	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	0,00	**0,00**
*	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	0,00	**0,00**
*	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	0,00	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Инновациялық Еуразия университеті, Қызылорда ашық университеті, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті. Ең төменгі көрсеткішті Баишев университеті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	3,594	1/ 22
2.	Азаматтық авиация академиясы	6В11305 Авиациялық тасымалдауды ұйымдастыру	3,279	2/ 22
3.	Торайғыров университеті	6В11301 Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану	3,110	3/ 22
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В11318 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	3,095	4/ 22
5.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6В11326 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен	3,081	5/ 22

		тасымалдауды ұйымдастыру		
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	3,054	6/ 22
7.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	3,049	7/ 22
8.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В11301 Көлік қызметтері	2,835	8/ 22
9.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В11324 Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану	2,802	9/ 22
10.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	6В11314 Көлікте тасымалдауды ұйымдастыру және логистика	2,781	10/ 22
11.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В11300 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	2,780	11 / 22
12.	Q University	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	2,730	12/ 22
13.	Инновациялық Еуразия университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	2,705	13/ 22
14.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	2,633	14/ 22
15.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	2,629	15/ 22
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-	6В11301 Тасымалдауды,	2,578	16/ 22

	технологиялық университеті	қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану		
17.	Еуразия технологиялық университеті	6В11307 Тасымалдауды ұйымдастыру және көліктегі логистика	2,506	17/ 22
18.	Қызылорда ашық университеті	6В11380 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру	2,150	18/ 22
19.	Баишев университеті	6В11311 Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану: теміржол көлігі	1,894	19/ 22
20.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В11300 Автомобиль көлігінде тасымалдауды ұйымдастыру және қозғалысты басқару	1,379	*
21.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В11301 Тасымалдауды ұйымдастыру, көлікті басқару және логистика	1,102	*
22.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В11330 Көлікте тасымалдауды ұйымдастыру және басқару	1,059	*

19-кестеде «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті бірінші орын алды.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1 / 24	2 / 22	1/ 19
2	Азаматтық авиация академиясы	9 / 24	7 / 22	2/ 19
3	Торайғыров университеті	5 / 24	12 / 22	3/ 19
4	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	3 / 24	3 / 22	4/ 19
5	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	10 / 24	15 / 22	5/ 19

6	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	12 / 24	5 / 22	6/ 19
7	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	21 / 24	11 / 22	7/ 19
8	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	*	1 / 22	8/ 19
9	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	15 / 24	16 / 22	9/ 19
10	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	19 / 24	-	10/ 19
11	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	4 / 24	20 / 22	11 / 19
12	Q University	20 / 24	18 / 22	12/ 19
13	Инновациялық Еуразия университеті	-	8 / 22	13/ 19
14	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	22 / 24	13 / 22	14/ 19
15	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	11 / 24	*	15/ 19
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	18 / 24	19 / 22	16/ 19
17	Еуразия технологиялық университеті	6 / 24	-	17/ 19
18	Қызылорда ашық университеті	-	*	18/ 19
19	Баишев университеті	-	*	19/ 19
20	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	7 / 24	10 / 22	*
21	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	*	9 / 22	*
22	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2 / 24	4 / 22	*
23	М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті	23 / 24	22 / 22	-
24	«Болашақ» университеті	24 / 24	17 / 22	-

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі өзгерді: Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті мен Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті орын алды. 2025 жылы көшбасшы қайтадан Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті болды. 2023 жылы «Болашақ» университеті соңғы орындарды иеленсе. 2024 жылы М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті болған. Ал 2025 жылы ең соңғы орынды Баишев университеті алды.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз

бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің жоғары нәтижелері оның бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орны түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
2.	Азаматтық авиация академиясы	6В11305 Авиациялық тасымалдауды ұйымдастыру
3.	Л.Б.Гончаров атындағы Қазақ автомобиль-жол академиясы	6В11314 Көлікте тасымалдауды ұйымдастыру және логистика
4.	Торайғыров университеті	6В11301 Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В11318 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
6.	М. Тынышбаев атындағы ALT Университет	6В11326 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
7.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
8.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
9.	Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті	6В11301 Көлік қызметтері
10.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В11324 Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану
11.	Халықаралық көліктік-гуманитарлық университеті	6В11300 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
12.	Q University	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
13.	Инновациялық Еуразия университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
14.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
15.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В11301 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру

16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В11301 Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану
17.	Еуразия технологиялық университеті	6В11307 Тасымалдауды ұйымдастыру және көліктегі логистика
18.	Қызылорда ашық университеті	6В11380 Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру
19.	Баишев университеті	6В11311 Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану: теміржол көлігі
20.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В11300 Автомобиль көлігінде тасымалдауды ұйымдастыру және қозғалысты басқару
21.	С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті	6В11301 Тасымалдауды ұйымдастыру, көлікті басқару және логистика
22.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В11330 Көлікте тасымалдауды ұйымдастыру және басқару

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

6В013 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі пәндері бойынша мұғалімдерді даярлау бағыты В003 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі білім беру бағдарламасы тобы «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 37 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7	**5,00**
2.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	5	**3,86**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	**3,86**
4.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	4	**3,29**
5.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	4	**3,29**
6.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	4	**3,29**
7.	Alikhan Bokeikhan University	4	**3,29**
8.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	4	**3,29**
9.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	**3,29**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	4	**3,29**

11.	Қызылорда «Болашақ» университеті	4	**3,29**
12.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	4	**3,29**
13.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	**2,71**
14.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	3	**2,71**
15.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	3	**2,71**
16.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	3	**2,71**
17.	Шымкент университеті	3	**2,71**
18.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	3	**2,71**
19.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	3	**2,71**
20.	Астана халықаралық университеті	2	**2,14**
21.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	2	**2,14**
22.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2	**2,14**
23.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2	**2,14**
24.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	2	**2,14**
25.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2	**2,14**
26.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2	**2,14**
27.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	2	**2,14**
28.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	2	**2,14**
29.	«Bolashaq» академиясы	2	**2,14**
30.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1	**1,57**
31.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	**1,57**
32.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1	**1,57**
33.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1	**1,57**
34.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,57**
35.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	**1,57**
36.	«Мирас» университеті	0	**0,00**
37.	Баишев университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті жетекші орынға ие болды, өйткені оның білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті

кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Шымкент университеті	21	3648	**3,37**
2.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7	916	**3,29**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7	300	**3,10**
4.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	3	492	**2,98**
5.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1	180	**2,90**
6.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	1	180	**2,59**
7.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	1	176	**2,56**
8.	«Bolashaq» академиясы	12	1360	**2,48**
9.	Alikhan Bokeikhan University	12	1753	**2,41**
10.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	10	1088	**2,37**
11.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	18	1625	**2,31**
12.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	10	1476	**2,25**
13.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	4	598	**2,24**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау	4	396	**2,16**

	университеті			
15.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7	759	**2,11**
16.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	8	834	**2,10**
17.	Баишев университеті	8	567	**2,03**
18.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	4	497	**1,89**
19.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	10	753	**1,76**
20.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	14	1351	**1,72**
21.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	4	362	**1,68**
22.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	5	372	**1,64**
23.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	4	363	**1,61**
24.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2	204	**1,57**
25.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	5	484	**1,53**
26.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1	108	**1,52**
27.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	3	258	**1,42**
28.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	7	531	**1,34**
29.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	5	312	**1,09**
30.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3	150	**1,05**
31.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	5	144	**0,72**
32.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	37	**0,56**
33.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	30	**0,46**
34.	Қызылорда «Болашақ» университеті	4	86	**0,45**
35.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	0	0	**0,00**
36.	Астана халықаралық университеті	0	0	**0,00**
37.	«Мирас» университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы Шымкент университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Alikhan Bokeikhan University	3	0	**2,50**
2.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	3	0	**2,50**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	0	**1,67**
4.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	0	**1,67**
5.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	2	0	**1,67**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1	0	**0,83**
7.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	0	**0,83**
8.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	1	0	**0,83**
9.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1	0	**0,83**
10.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1	0	**0,83**
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1	0	**0,83**
12.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	1	0	**0,83**

13.	Шымкент университеті	0	0	**0,00**
14.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
15.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
16.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	0	0	**0,00**
17.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	0	0	**0,00**
18.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	0	0	**0,00**
19.	«Bolashaq» академиясы	0	0	**0,00**
20.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	0	0	**0,00**
21.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**
22.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	0	0	**0,00**
23.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	0	0	**0,00**
24.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
25.	Баишев университеті	0	0	**0,00**
26.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
27.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	0	**0,00**
28.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	0	0	**0,00**
29.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	0	0	**0,00**
30.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	0	0	**0,00**
31.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
32.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	0	0	**0,00**
33.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	0	0	**0,00**
34.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	0	0	**0,00**
35.	Қызылорда «Болашақ» университеті	0	0	**0,00**
36.	Астана халықаралық университеті	0	0	**0,00**
37.	«Мирас» университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша келесі

ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Alikhan Bokeikhan University, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның барлық 15-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	ACQUIN	**5,00**
2.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	ACQUIN	**3,57**
3.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	IQAA	**2,55**
4.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
5.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	IAAR	**2,55**
6.	Alikhan Bokeikhan University	Другое	**2,55**
7.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	ARQA	**2,55**
8.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**2,55**
9.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
10.	Қызылорда «Болашақ» университеті	IQAA	**2,55**
11.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
12.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IQAA	**2,55**
13.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	IQAA	**2,55**
14.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
15.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	IAAR	**2,55**
16.	Шымкент университеті	IQAA	**2,55**

17.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	IQAA	**2,55**
18.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	НКЦА (NKCA)	**2,55**
19.	Астана халықаралық университеті	ARQA	**2,55**
20.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**2,55**
21.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
22.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	IAAR	**2,55**
23.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	ARQA	**2,55**
24.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
25.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	НКЦА (NKCA)	**2,55**
26.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	IAAR	**2,55**
27.	«Bolashaq» академиясы	IQAA	**2,55**
28.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	IAAR	**2,55**
29.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	IAAR	**2,55**
30.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**2,55**
31.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	IAAR	**2,55**
32.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**2,55**
33.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	IQAA	**2,55**
34.	Баишев университеті	Другое	**2,55**
35.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	**0,00**
36.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	-	**0,00**
37.	«Мирас» университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша алдыңғы қатарда Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті көрінді.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

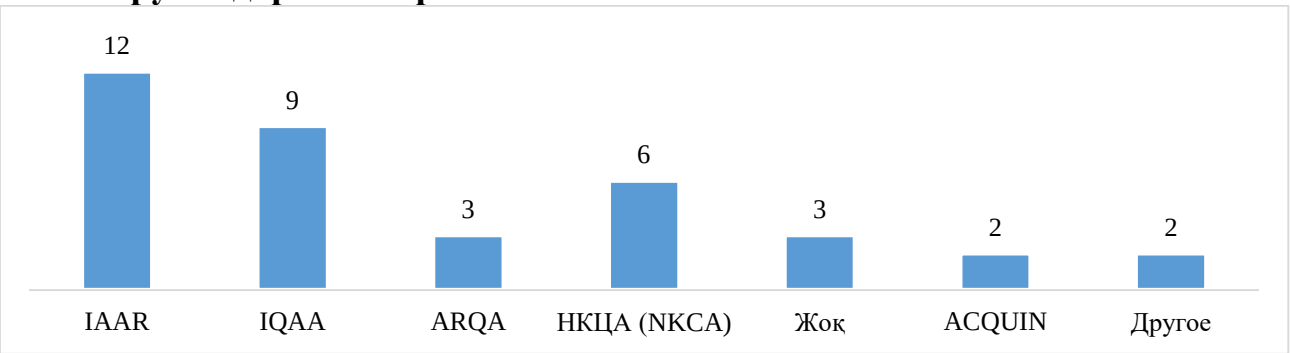

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 34 ББ-ның 12-і IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	8,83	**4,42**
2.	Шымкент университеті	8,66	**4,33**
3.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,6	**4,30**
4.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	8,5	**4,25**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	8,42	**4,21**
6.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	8,42	**4,21**
7.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	8,41	**4,21**
8.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8,25	**4,13**
9.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8,25	**4,13**
10.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	8,17	**4,09**
11.	Қызылорда «Болашақ» университеті	8,17	**4,09**
12.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	8,17	**4,09**
13.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	8,08	**4,04**
14.	Баишев университеті	8,08	**4,04**
15.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	8	**4,00**
16.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	8	**4,00**
17.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	8	**4,00**
18.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	8	**4,00**
19.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7,92	**3,96**
20.	Астана халықаралық университеті	7,92	**3,96**
21.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	7,92	**3,96**
22.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7,91	**3,96**
23.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	7,83	**3,92**
24.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	7,83	**3,92**
25.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	7,83	**3,92**
26.	«Bolashaq» академиясы	7,83	**3,92**
27.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	7,83	**3,92**
28.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7,75	**3,88**
29.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7,75	**3,88**
30.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	7,67	**3,84**

31.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	7,66	**3,83**
32.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,66	**3,83**
33.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7,5	**3,75**
34.	Alikhan Bokeikhan University	7,25	**3,63**
35.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	7,17	**3,59**
36.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6,33	**3,17**
37.	«Мирас» университеті	0	**0,00**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	105	5	**5,00**
2.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	297	6	**2,12**
3.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	464	8	**1,81**
4.	Баишев университеті	170	2	**1,24**
5.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	533	5	**0,98**
6.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1130	9	**0,84**
7.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	257	1	**0,41**
8.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	589	2	**0,36**
9.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	378	1	**0,28**
10.	Шымкент университеті	485	1	**0,22**

11.	Қызылорда «Болашақ» университеті	575	1	**0,18**
12.	Alikhan Bokeikhan University	704	0	**0,00**
13.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	807	0	**0,00**
14.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	258	0	**0,00**
15.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	496	0	**0,00**
16.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1305	0	**0,00**
17.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	273	0	**0,00**
18.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	311	0	**0,00**
19.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1390	0	**0,00**
20.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	188	0	**0,00**
21.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	62	0	**0,00**
22.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	94	0	**0,00**
23.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	55	0	**0,00**
24.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	234	0	**0,00**
25.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	198	0	**0,00**
26.	«Bolashaq» академиясы	294	0	**0,00**
27.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	531	0	**0,00**
28.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	113	0	**0,00**
29.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	208	0	**0,00**
30.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	183	0	**0,00**
31.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	253	0	**0,00**
32.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	294	0	**0,00**
33.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	543	0	**0,00**
34.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	485	0	**0,00**
35.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	342	0	**0,00**
36.	Астана халықаралық университеті	252	0	**0,00**
37.	«Мирас» университеті	1246	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткішті көрсетті: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	Бастауыш сынып оқушыларының әдеби оқу сабақтарындағы топтық жұмыс, Бастауыш сынып оқушыларының сөйлеуін дамытуға арналған дидактикалық ойындар, Бастауыш мектепте орыс тілі сабақтарында ойын технологтары	**5,00**
2	Шымкент университеті	білім сапасын арттыру жағдайында бастауыш сынып оқушыларының тұлғалық құзыреттілігін қалыптастыруда ағылшын тілін оқытудың ерекшеліктері, бастауыш сыныптарда халық ауыз әдебиетін оқыту арқылы	**3,65**

		жеке тұлғаның құзіреттілігін қалыптастыру	
3	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	Бастауыш сынып оқушыларының қызықты математика сабақтары арқылы логикалық ойлауын дамыту (Оқу әдістемелік құрал), Кіші мектеп жасындағы балалардың ертегілер арқылы шығармашылық дағдыларын қалыптастыру (Оқу әдістемелік құрал)	**3,65**
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	«Zerdeli» виртуалды Book	**3,43**
5	Орталық Азия Инновациялық Университеті	этнопедагогиканың шығуы мен дамуының кейбір жолдары	**1,50**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Шымкент университеті, Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Орталық Азия Инновациялық Университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	20	7	0,35	**5,00**
2.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	38	10	0,26	**3,76**
3.	Астана халықаралық университеті	12	3	0,25	**3,57**
4.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	92	20	0,22	**3,11**
5.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	26	5	0,19	**2,75**
6.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	59	10	0,17	**2,42**
7.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	65	11	0,17	**2,42**
8.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	40	5	0,13	**1,79**
9.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	34	3	0,09	**1,26**
10.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	71	5	0,07	**1,01**
11.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	18	1	0,06	**0,79**
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	78	4	0,05	**0,73**
13.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	57	2	0,04	**0,50**
14.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	29	1	0,03	**0,49**
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	148	5	0,03	**0,48**
16.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	83	2	0,02	**0,34**
17.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	250	6	0,02	**0,34**
18.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	131	2	0,02	**0,22**
19.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	406	2	0,00	**0,07**
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	63	0	0,00	**0,00**

21.	Баишев университеті	7	0	0,00	**0,00**
22.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	105	0	0,00	**0,00**
23.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	0	0,00	**0,00**
24.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	110	0	0,00	**0,00**
25.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	453	0	0,00	**0,00**
26.	Шымкент университеті	717	0	0,00	**0,00**
27.	Қызылорда «Болашақ» университеті	122	0	0,00	**0,00**
28.	Alikhan Bokeikhan University	212	0	0,00	**0,00**
29.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	92	0	0,00	**0,00**
30.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	401	0	0,00	**0,00**
31.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	453	0	0,00	**0,00**
32.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	13	0	0,00	**0,00**
33.	«Bolashaq» академиясы	5	0	0,00	**0,00**
34.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	59	0	0,00	**0,00**
35.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	43	0	0,00	**0,00**
36.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	49	0	0,00	**0,00**
37.	«Мирас» университеті	246	0	0,00	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 5077 болса, оның ішінде 104 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орынына тиесілі: Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	96,90	**3,46**
2.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	92,40	**3,30**
3.	Астана халықаралық университеті	92,18	**3,29**
4.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	90,86	**3,25**
5.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	88,93	**3,18**
6.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	88,13	**3,15**
7.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	87,09	**3,11**
8.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	85,81	**3,06**
9.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	84,77	**3,03**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	84,43	**3,02**
11.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	83,36	**2,98**
12.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	82,54	**2,95**
13.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	79,88	**2,85**
14.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	79,58	**2,84**
15.	Қызылорда «Болашақ» университеті	79,00	**2,82**
16.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	77,00	**2,75**
17.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	76,90	**2,75**
18.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	75,80	**2,71**
19.	«Bolashaq» академиясы	75,33	**2,69**
20.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	74,49	**2,66**
21.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	72,58	**2,59**
22.	Alikhan Bokeikhan University	59,78	**2,13**
23.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	53,63	**1,92**
24.	«Мирас» университеті	52,18	**1,86**
25.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	49,82	**1,78**
26.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	47,71	**1,70**
27.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	46,75	**1,67**
28.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	44,00	**1,57**
29.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	43,94	**1,57**
30.	Шымкент университеті	42,80	**1,53**
31.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	42,65	**1,52**
32.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	41,75	**1,49**
33.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	38,00	**1,36**

34.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	34,78	**1,24**
35.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	34,75	**1,24**
36.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	31,00	**1,11**
37.	Баишев университеті	0,00	**0,00**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 65,18 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті, «Мирас» университеті және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	62	32	51,6%	**5,00**
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	311	13	4,2%	**0,40**

3.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	378	11	2,9%	**0,28**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	258	7	2,7%	**0,26**
5.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	531	14	2,6%	**0,26**
6.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1390	35	2,5%	**0,24**
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	485	12	2,5%	**0,24**
8.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	183	4	2,2%	**0,21**
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	94	2	2,1%	**0,21**
10.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	105	2	1,9%	**0,18**
11.	«Bolashaq» академиясы	294	5	1,7%	**0,16**
12.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	543	8	1,5%	**0,14**
13.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	496	6	1,2%	**0,12**
14.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	188	2	1,1%	**0,10**
15.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	198	2	1,0%	**0,10**
16.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	533	5	0,9%	**0,09**
17.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	113	1	0,9%	**0,09**
18.	Астана халықаралық университеті	252	2	0,8%	**0,08**
19.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	589	4	0,7%	**0,07**
20.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	807	4	0,5%	**0,05**
21.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	208	1	0,5%	**0,05**
22.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	464	2	0,4%	**0,04**
23.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	253	1	0,4%	**0,04**
24.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	257	1	0,4%	**0,04**
25.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	342	1	0,3%	**0,03**
26.	Шымкент университеті	485	1	0,2%	**0,02**
27.	Alikhan Bokeikhan University	704	1	0,1%	**0,01**
28.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1130	1	0,1%	**0,01**
29.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1305	1	0,1%	**0,01**
30.	«Мирас» университеті	1246	0	0,0%	**0,00**
31.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	273	0	0,0%	**0,00**
32.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	234	0	0,0%	**0,00**

33.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	297	0	0,0%	**0,00**
34.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	294	0	0,0%	**0,00**
35.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	55	0	0,0%	**0,00**
36.	Баишев университеті	170	0	0,0%	**0,00**
37.	Қызылорда «Болашақ» университеті	575	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 1,1% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орынында анықталды: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14,39	**5,00**
2.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	5806	14,66	**4,91**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	15,72	**4,58**
4.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16,39	**4,39**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	17,46	**4,12**
6.	«Bolashaq» академиясы	93	1678	18,04	**3,99**
7.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	3651	18,92	**3,80**
8.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19,17	**3,75**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19,20	**3,75**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	19,59	**3,67**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	19,73	**3,65**
12.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395	7902	20,01	**3,60**
13.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	1382	20,63	**3,49**
14.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	20,98	**3,43**
15.	Alikhan Bokeikhan University	375	7870	20,99	**3,43**
16.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	11964	21,06	**3,42**
17.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	2345	21,92	**3,28**
18.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	21,92	**3,28**
19.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225	4939	21,95	**3,28**
20.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	6458	22,27	**3,23**
21.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	6458	22,74	**3,16**

22.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	11566	22,77	**3,16**
23.	Шымкент университеті	289	6666	23,07	**3,12**
24.	Астана халықаралық университеті	426	9888	23,21	**3,10**
25.	Баишев университеті	120	3141	26,18	**2,75**
26.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	26,68	**2,70**
27.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	7787	27,04	**2,66**
28.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87	2457	28,24	**2,55**
29.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	8758	31,62	**2,28**
30.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	9352	33,64	**2,14**
31.	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	4843	34,11	**2,11**
32.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	10645	36,21	**1,99**
33.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	13823	36,38	**1,98**
34.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	11010	40,78	**1,76**
35.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	16067	44,14	**1,63**
36.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	4071	50,26	**1,43**
37.	«Мирас» университеті	0	0	0,00	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби

орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Бал л
1.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	50	62,0%	**5,00**
2.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	87	28	32,5%	**2,62**
3.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	67	21	30,8%	**2,48**
4.	Қызылорда «Болашақ» университеті	142	34	24,0%	**1,94**
5.	Баишев университеті	120	26	21,8%	**1,76**
6.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	107	22	20,5%	**1,65**
7.	«Bolashaq» академиясы	93	18	19,4%	**1,56**
8.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	41	15,1%	**1,22**
9.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	60	13,2%	**1,07**
10.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	294	36	12,3%	**0,99**
11.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	364	44	12,1%	**0,98**
12.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	278	34	12,1%	**0,98**
13.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	277	32	11,4%	**0,92**
14.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	193	19	9,8%	**0,79**
15.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	225	22	9,8%	**0,79**
16.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	380	36	9,6%	**0,77**

17.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	288	27	9,4%	**0,76**
18.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	23	8,0%	**0,65**
19.	Шымкент университеті	289	23	8,0%	**0,64**
20.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	22	7,7%	**0,62**
21.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	21	6,7%	**0,54**
22.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	22	6,2%	**0,50**
23.	Alikhan Bokeikhan University	375	21	5,6%	**0,45**
24.	Астана халықаралық университеті	426	23	5,4%	**0,44**
25.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395	20	5,1%	**0,41**
26.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	27	4,9%	**0,40**
27.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	20	4,8%	**0,39**
28.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	508	23	4,5%	**0,36**
29.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	19	4,1%	**0,33**
30.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	21	3,7%	**0,30**
31.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	396	15	3,7%	**0,30**
32.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	16	2,4%	**0,19**
33.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	20	2,3%	**0,18**
34.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	14	1,9%	**0,15**
35.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	16	1,8%	**0,14**
36.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	19	1,7%	**0,13**
37.	«Мирас» университеті	0	0	0	**0**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 11,2% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Қазақстан-Американдық еркін университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	7787	43838	**5,00**
2.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	1382	26140	**3,39**
3.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458	24760	**3,26**
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345	**3,13**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879	**2,45**
6.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	3651	14605	**2,33**
7.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401	**2,22**
8.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11964	13063	**2,19**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**2,01**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181	**1,93**
11.	«Bolashaq» академиясы	1678	9478	**1,86**
12.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7902	9411	**1,86**
13.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	11566	9097	**1,83**

14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358	**1,67**
15.	Қызылорда «Болашақ» университеті	4843	7288	**1,66**
16.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	8758	6855	**1,63**
17.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	4939	6557	**1,60**
18.	Шымкент университеті	6666	6395	**1,58**
19.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4071	6364	**1,58**
20.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	2345	6017	**1,55**
21.	Баишев университеті	3141	5839	**1,53**
22.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783	**1,53**
23.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563	**1,51**
24.	Астана халықаралық университеті	9888	5310	**1,48**
25.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458	4486	**1,41**
26.	Alikhan Bokeikhan University	7870	4375	**1,40**
27.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	10645	4138	**1,38**
28.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	2457	4110	**1,38**
29.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3965	**1,36**
30.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800	**1,35**
31.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	16067	3608	**1,33**
32.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	5806	3511	**1,32**
33.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	13823	3077	**1,28**
34.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779	**1,25**
35.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	11010	2481	**1,23**
36.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	9352	1626	**1,15**
37.	«Мирас» университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984,0	**5,00**
2.	«Мирас» университеті	650559,4	**4,87**
3.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	668884,4	**4,64**
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045,0	**4,09**
5.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221,1	**3,92**
6.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	595369,0	**3,91**
7.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	536553,5	**3,74**
8.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	518832,2	**3,63**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805,0	**3,54**
10.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625,0	**3,53**
11.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	478746,3	**3,45**
12.	Астана халықаралық университеті	542465,8	**3,45**

13.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686,5	**3,44**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515,0	**3,29**
15.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465758,9	**3,03**
16.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287,3	**3,00**
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526,2	**2,87**
18.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	388153,2	**2,72**
19.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	425727,2	**2,65**
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490,2	**2,61**
21.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676,3	**2,59**
22.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584,5	**2,53**
23.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	444960,4	**2,52**
24.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	390454,0	**2,47**
25.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	400289,3	**2,39**
26.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	349320,9	**2,22**
27.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	371175,6	**2,10**
28.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	351110,9	**2,05**
29.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	339645,0	**1,78**
30.	Шымкент университеті	335211,4	**1,74**
31.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	326706,5	**1,60**
32.	Баишев университеті	297013,9	**1,60**
33.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	331408,4	**1,50**
34.	«Bolashaq» академиясы	293558,9	**1,44**
35.	Alikhan Bokeikhan University	306207,0	**1,39**
36.	Қызылорда «Болашақ» университеті	263069,0	**1,33**
37.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	249371,3	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелері көрсетілген. «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 438 649 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті – 707 984 теңге, «Мирас» университеті – 650 559 теңге және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті – 668 884 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: "Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2-диаграмма. «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

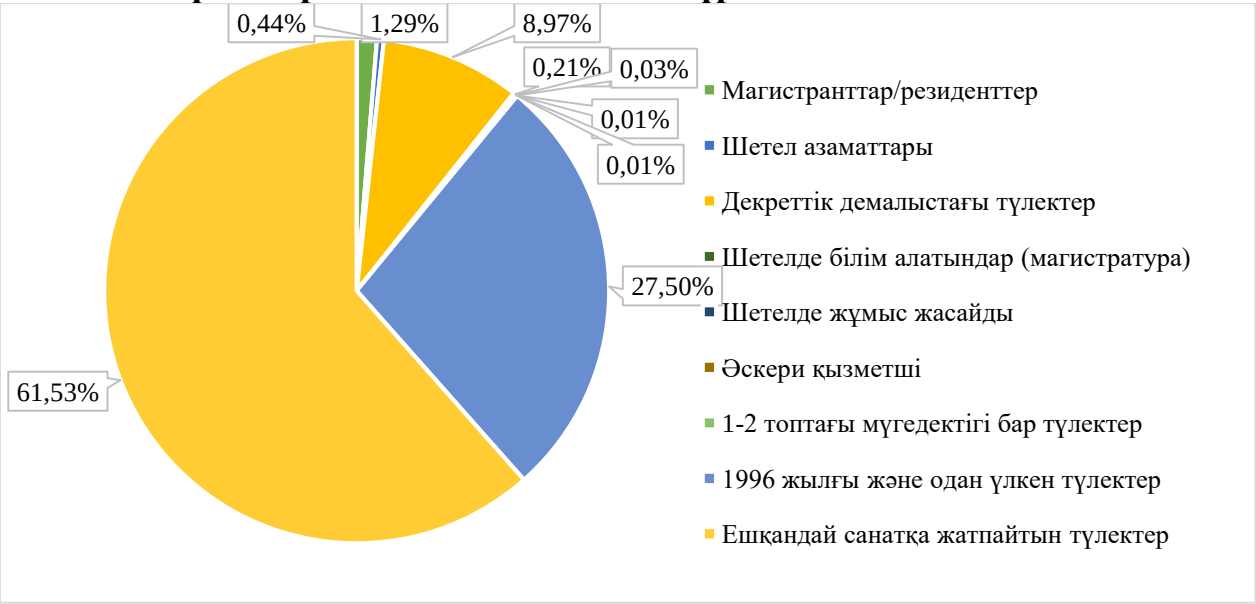

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 7003 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 628; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 90; шетелде білім алатын түлектер – 15; шетел азаматтары – 31; шетелде жұмыс жасайды – 1; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 2; әскери қызметші – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 1926; ешқандай санатқа жатпайтын түлектер - 4309.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Астана халықаралық университеті	12	100%	100%	0%	**5,00**
2.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	18	100%	100%	0%	**5,00**
3.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	20	100%	93%	7%	**4,79**
4.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	71	100%	93%	7%	**4,78**
5.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	92	93%	93%	0%	**4,64**

6.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	250	92%	92%	0%	**4,60**
7.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	29	92%	92%	0%	**4,58**
8.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	34	92%	92%	0%	**4,58**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	40	96%	88%	8%	**4,58**
10.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	83	92%	87%	5%	**4,44**
11.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	110	93%	86%	7%	**4,44**
12.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	49	89%	89%	0%	**4,43**
13.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	270	97%	83%	14%	**4,43**
14.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	78	95%	84%	11%	**4,42**
15.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	131	95%	84%	11%	**4,41**
16.	Alikhan Bokeikhan University	212	94%	83%	11%	**4,38**
17.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	57	94%	81%	13%	**4,31**
18.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	92	90%	83%	7%	**4,30**
19.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	26	95%	76%	19%	**4,19**
20.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	59	93%	77%	16%	**4,16**
21.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	105	91%	76%	15%	**4,09**
22.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	65	91%	74%	17%	**4,06**
23.	«Мирас» университеті	246	96%	69%	27%	**4,00**
24.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	406	88%	73%	15%	**3,96**
25.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	43	88%	73%	15%	**3,94**
26.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	38	96%	61%	35%	**3,74**
27.	Қызылорда «Болашақ» университеті	122	83%	68%	15%	**3,71**
28.	Шымкент университеті	717	84%	68%	16%	**3,70**
29.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	59	93%	58%	35%	**3,58**
30.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	453	81%	63%	18%	**3,52**
31.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	401	81%	62%	19%	**3,49**
32.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	148	77%	62%	15%	**3,38**

33.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	453	77%	61%	16%	**3,36**
34.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	63	57%	45%	12%	**2,50**
35.	«Bolashaq» академиясы	5	60%	40%	20%	**2,40**
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	13	0%	0%	0%	**0,00**
37.	Баишев университеті	7	0%	0%	0%	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 85% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: Астана халықаралық университеті, Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті. Олардың түлектерінің тұрақты жұмысқа орналасу деңгейі 100%-ды көрсетті. Соңғы позицияларда «Bolashaq» академиясы және М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті орналасқан, онда жалпы жұмысқа орналасу пайызы 57-60%-ды құрайды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

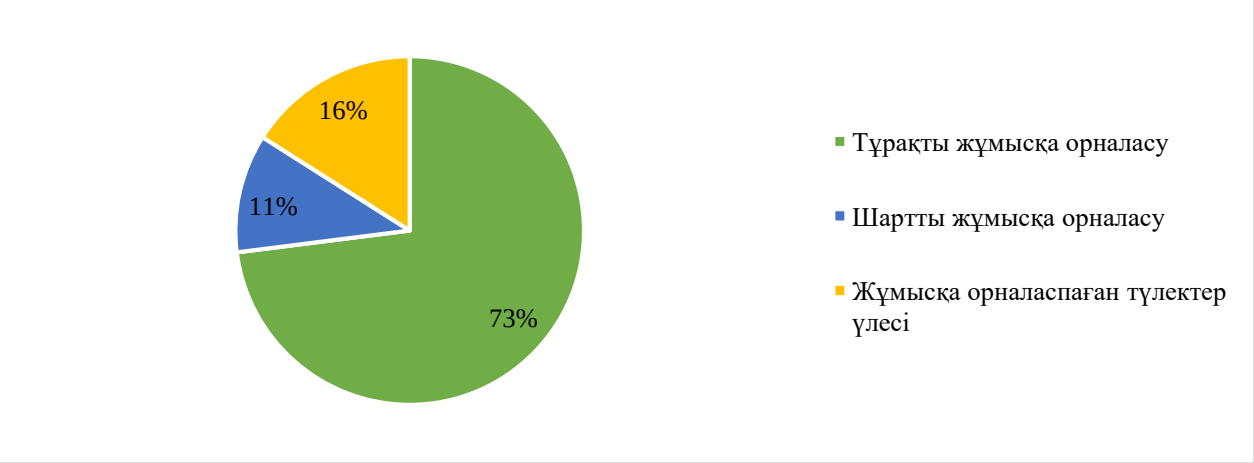

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 73%-ы тұрақты, ал 11%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 16%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Астана халықаралық университеті	-	92%	100%
2.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	100%	94%	100%
3.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	100%	82%	100%
4.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	83%	79%	100%

5.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	-	71%	97%
6.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	100%	73%	96%
7.	«Мирас» университеті	69%	37%	96%
8.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	83%	54%	96%
9.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	92%	76%	95%
10.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	96%	74%	95%
11.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	100%	100%	95%
12.	Alikhan Bokeikhan University	100%	50%	94%
13.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	91%	78%	94%
14.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	93%	83%	93%
15.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	90%	71%	93%
16.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	-	82%	93%
17.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	73%	64%	93%
18.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	96%	77%	92%
19.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	100%	95%	92%
20.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	91%	79%	92%
21.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	95%	90%	92%
22.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	92%	43%	91%
23.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	76%	72%	91%
24.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	94%	71%	90%
25.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	100%	88%	89%
26.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	69%	63%	88%
27.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	76%	78%	88%
28.	Шымкент университеті	71%	75%	84%
29.	Қызылорда «Болашақ» университеті	81%	-	83%
30.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	69%	40%	81%
31.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	68%	53%	81%
32.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	68%	77%
33.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	70%	55%	77%
34.	«Bolashaq» академиясы	100%	83%	60%
35.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	42%	68%	57%
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	-	70%	*
37.	Баишев университеті	-	86%	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*
— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Шымкент университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Қазақстан-Американдық еркін университеті, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті. Қазақстан-Американдық еркін университетінікі салыстырмалы түрде тұрақты 95-100% құрайды.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

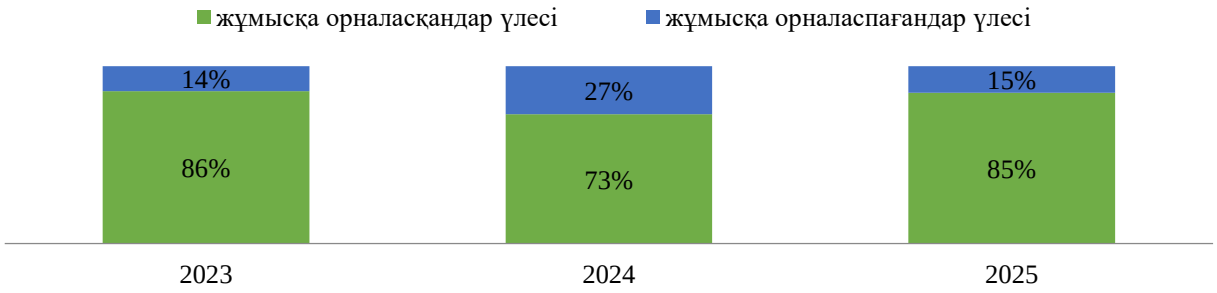

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері төмендеген: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 86%, 2024 жылы - 73%, ал 2025 жылы - 85% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	1,18	**4,92**
2.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	1,22	**4,90**
3.	Alikhan Bokeikhan University	1,27	**4,88**
4.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,29	**4,87**
5.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	1,29	**4,87**
6.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	1,32	**4,85**
7.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	1,34	**4,85**
8.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	1,47	**4,79**
9.	Қызылорда «Болашақ» университеті	1,49	**4,78**
10.	«Bolashaq» академиясы	1,50	**4,77**
11.	Шымкент университеті	1,56	**4,75**
12.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	1,56	**4,74**
13.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1,62	**4,72**
14.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1,64	**4,71**
15.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1,69	**4,69**
16.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	1,72	**4,67**
17.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	1,72	**4,67**
18.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	1,74	**4,67**
19.	Астана халықаралық университеті	1,75	**4,66**
20.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	1,76	**4,65**
21.	«Мирас» университеті	1,83	**4,62**
22.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	1,89	**4,59**
23.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	1,93	**4,58**
24.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	2,05	**4,52**
25.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2,05	**4,52**
26.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	2,29	**4,41**
27.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	2,34	**4,39**
28.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2,34	**4,39**
29.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	2,36	**4,38**
30.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	2,49	**4,32**
31.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2,56	**4,29**
32.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	2,61	**4,27**
33.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2,61	**4,27**
34.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	2,90	**4,14**

35.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3,33	**3,94**
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	*	*
37.	Баишев университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,5 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, Қазақстан-Американдық еркін университеті, Alikhan Bokeikhan University, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті, З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Қызылорда «Болашақ» университеті, «Bolashaq» академиясы.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

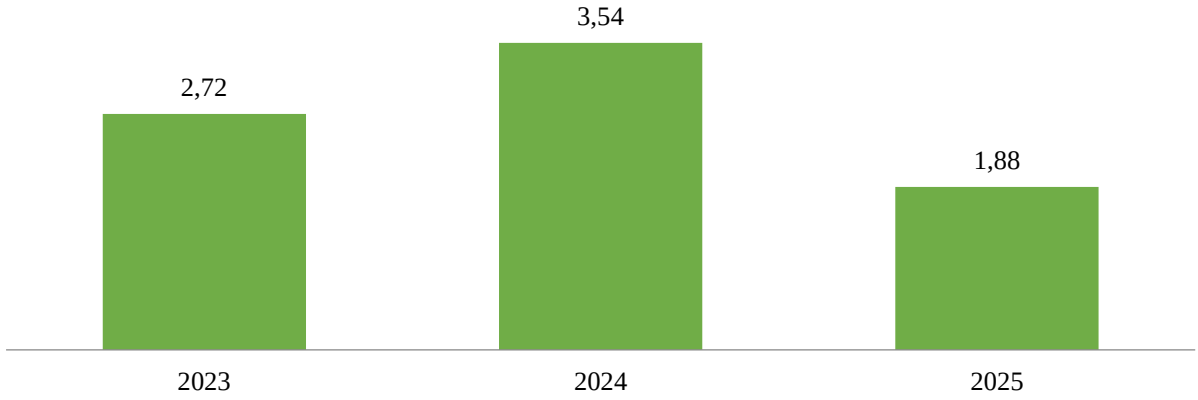

5-диаграмма еңбек нарығында «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,72 айды, 2024 жылы 3,54 айды, ал 2025 жылы 1,88 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы

бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	299752	**5,00**
2.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	279374	**4,73**
3.	Alikhan Bokeikhan University	277136	**4,47**
4.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	245227	**4,44**
5.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	286423	**4,40**
6.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	263874	**4,38**
7.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	246842	**4,29**
8.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	252304	**4,27**
9.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	240684	**4,26**
10.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	230809	**4,23**
11.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	228852	**4,16**
12.	Астана халықаралық университеті	249838	**3,99**
13.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	212735	**3,91**
14.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	235587	**3,82**
15.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	232583	**3,76**
16.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	226318	**3,71**
17.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	202014	**3,68**
18.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	200327	**3,57**
19.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	240573	**3,56**

20.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	211887	**3,54**
21.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	177957	**3,27**
22.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	153222	**3,11**
23.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	157250	**3,10**
24.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	160577	**3,05**
25.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	147138	**2,97**
26.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	156214	**2,95**
27.	«Bolashaq» академиясы	147243	**2,95**
28.	Шымкент университеті	150727	**2,93**
29.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	141197	**2,85**
30.	«Мирас» университеті	133640	**2,71**
31.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	121269	**2,55**
32.	Қызылорда «Болашақ» университеті	102684	**2,47**
33.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	113592	**2,45**
34.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	112740	**2,44**
35.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	95783	**2,37**
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	*	*****
37.	Баишев университеті	*	*****

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшы З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,525	1/ 35
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01302 Бастауыш білім (ІР)	3,381	2/ 35
3.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01302 Бастауыш білім ІР	3,358	3/ 35
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,343	4/ 35
5.	Астана халықаралық университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,301	5/ 35
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,299	6/ 35
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,272	7/ 35

8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,225	8/ 35
9.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01302 Бастауыш білім бизнес инновацияларымен	3,208	9/ 35
10.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,172	10/ 35
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01302 Бастауыш білім (ІР)	3,170	11 / 35
12.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01310 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,160	12/ 35
13.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,154	13/ 35
14.	Alikhan Bokeikhan University	6В01303 Бастауыш білім (ІР)	3,130	14/ 35
15.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В01331 Бастауыш білім	3,130	15/ 35
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,114	16/ 35
17.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В01304 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	3,086	17/ 35
18.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01301 Педагогика және бастауыш оқыту әдістемесі мұғалімін даярлау	3,051	18/ 35
19.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01323 Бастауыш білім (ІР)	3,009	19/ 35
20.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01301 Бастауыш білім (ІР)	2,999	20/ 35
21.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01301 Бастауыш білім беру деңгейіндегі Педагог	2,999	21/ 35
22.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,968	22/ 35
23.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01303 Бастауыш білім (ІР)	2,943	23/ 35
24.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01302 Бастауыш білім (ІР)	2,930	24/ 35

25.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,895	25/ 35
26.	Шымкент университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,889	26/ 35
27.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01301 Бастауыш білім (ІР)	2,832	27/ 35
28.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,796	28/ 35
29.	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01303 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,655	29/ 35
30.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,620	30/ 35
31.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,617	31/ 35
32.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01310 Бастауыш оқыту педагогикасы және әдістемесі	2,600	32/ 35
33.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,381	33/ 35
34.	«Bolashaq» академиясы	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,321	34/ 35
35.	«Мирас» университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	2,251	35/ 35
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	0,931	*
37.	Баишев университеті	6В01311 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі	0,741	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-5 құрамына Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті, С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Астана халықаралық университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	1 / 32	1 / 38	1/ 35
2	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	17 / 32	2 / 38	2/ 35
3	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11 / 32	10 / 38	3/ 35
4	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	4 / 32	14 / 38	4/ 35
5	Астана халықаралық университеті	-	6 / 38	5/ 35
6	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	5 / 32	9 / 38	6/ 35
7	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	19 / 32	7 / 38	7/ 35
8	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	10 / 32	15 / 38	8/ 35
9	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	*	11 / 38	9/ 35
10	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	21 / 32	22 / 38	10/ 35
11	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2 / 32	13 / 38	11 / 35
12	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	12 / 32	4 / 38	12/ 35
13	Қазақстан-Американдық еркін университеті	13 / 32	12 / 38	13/ 35
14	Alikhan Bokeikhan University	14 / 32	37 / 38	14/ 35
15	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6 / 32	3 / 38	15/ 35
16	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	*	25 / 38	16/ 35
17	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	20 / 32	16 / 38	17/ 35
18	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	22 / 32	21 / 38	18/ 35
19	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3 / 32	31 / 38	19/ 35
20	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	15 / 32	27 / 38	20/ 35
21	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	26 / 32	19 / 38	21/ 35
22	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	9 / 32	5 / 38	22/ 35
23	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	16 / 32	26 / 38	23/ 35
24	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	7 / 32	35 / 38	24/ 35
25	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	25 / 32	23 / 38	25/ 35
26	Шымкент университеті	29 / 32	28 / 38	26/ 35
27	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	17 / 38	27/ 35
28	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	23 / 32	32 / 38	28/ 35
29	Қызылорда «Болашақ» университеті	27 / 32	*	29/ 35
30	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	24 / 32	36 / 38	30/ 35
31	Орталық Азия Инновациялық Университеті	28 / 32	33 / 38	31/ 35
32	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	31 / 32	34 / 38	32/ 35

33	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	32 / 32	29 / 38	33/ 35
34	«Bolashaq» академиясы	18 / 32	20 / 38	34/ 35
35	«Мирас» университеті	30 / 32	38 / 38	35/ 35
36	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	-	24 / 38	*
37	Баишев университеті	-	18 / 38	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті және А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі өзгерді: Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті мен С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті орын алды. 2025 жылы көшбасшы Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті өзгеріссіз қалды. 2023 жылы М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті соңғы орындарды иеленсе. 2024 жылы «Мирас» университеті болған. Ал 2025 жылы ең соңғы орынды қайтадан «Мирас» университеті алды.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті және С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті сияқты университеттердің жоғары нәтижелері олардың бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орындары түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
2.	С.Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті	6В01302 Бастауыш білім (ІР)
3.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В01302 Бастауыш білім ІР
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
5.	Астана халықаралық университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
7.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
9.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В01302 Бастауыш білім бизнес инновацияларымен
10.	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В01302 Бастауыш білім (ІР)
12.	Ә. Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық институты	6В01310 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
13.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
14.	Alikhan Bokeikhan University	6В01303 Бастауыш білім (ІР)
15.	Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университеті	6В01331 Бастауыш білім
16.	Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
17.	З. Алдамжар атындағы Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті	6В01304 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
18.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В01301 Педагогика және бастауыш оқыту әдістемесі мұғалімін даярлау
19.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В01323 Бастауыш білім (ІР)
20.	Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты	6В01301 Бастауыш білім (ІР)
21.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В01301 Бастауыш білім беру деңгейіндегі Педагог
22.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі

23.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В01303 Бастауыш білім (ІР)
24.	Қорқыт ата атындағы Қызылорда университеті	6В01302 Бастауыш білім (ІР)
25.	Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
26.	Шымкент университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
27.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В01301 Бастауыш білім (ІР)
28.	Ш. Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
29.	Қызылорда «Болашақ» университеті	6В01303 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
30.	Жұмабек Ахметұлы Тәшенов атындағы университет	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
31.	Орталық Азия Инновациялық Университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
32.	Академик А. Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті	6В01310 Бастауыш оқыту педагогикасы және әдістемесі
33.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
34.	«Bolashaq» академиясы	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
35.	«Мирас» университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
36.	Ө.А. Байқоңыров атындағы Жезқазған университеті	6В01301 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі
37.	Баишев университеті	6В01311 Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі

6В084 Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау ұйымдастыру пәндері бойынша мұғалімдерді даярлау бағыты В080 Балық шаруашылығы білім беру бағдарламасы тобы «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 4 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6	**5,0**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	**1,8**
3.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1	**1,0**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	1	**1,0**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті жетекші орынға ие болды, өйткені оның білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	246	**3,36**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	1	151	**3,18**
3.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2	57	**2,97**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ-да көрсеткіштері бар: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2	0	**2,50**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	1	0	**1,25**
3.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	0	**0,00**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінде, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университетінде баллдары бар.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және

оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның барлық 15-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	IAAR	**5**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	**5**
3.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	IAAR	**5**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	IQAA	**5**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша барлық ЖЖОКБҰ бірдей аккредиттелген, сондықтан да көрсеткіштері бір бірімен тең.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

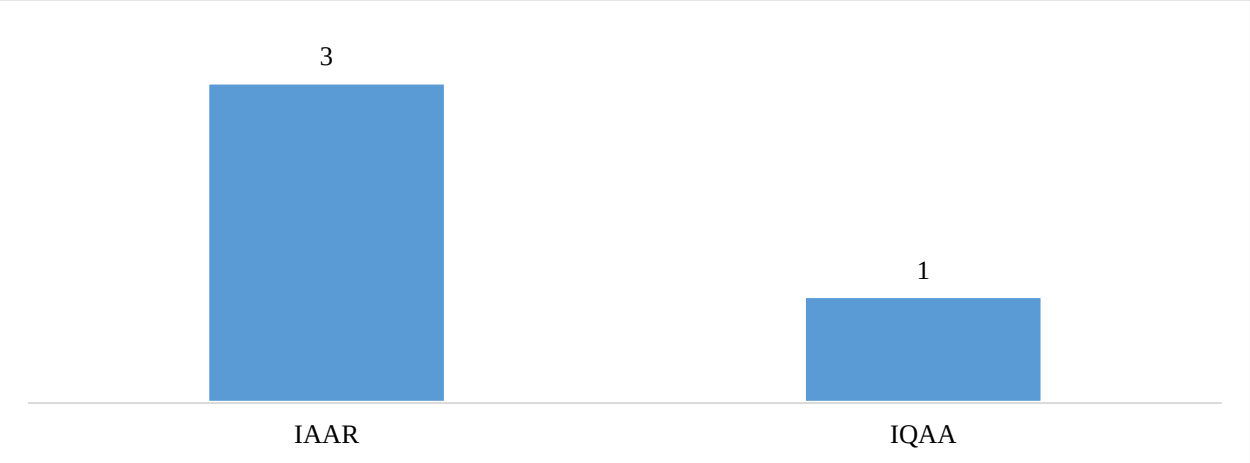

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 4 ББ-ның 3-і IAAR Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	8,75	**4,38**
2.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	8,75	**4,38**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	8,67	**4,34**
4.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	8,67	**4,34**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті және Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті жоғарғы баллдарды алды.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	84	0	**0**
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	36	0	**0**
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	35	0	**0**
4.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	19	0	**0**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, қатысқан ЖЖОКБҰ білім алушылардың еш қайсысы академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданбаған.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	**0**
2	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	0	**0**
3	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	0	**0**
4	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	**0**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілгендей, қатысқан ЖЖОКБҰ түлектерінің ғылыми жобалары жоқ.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді

қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Бал л
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	35	1	2,86%	**5**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	84	0	0%	**0**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	36	0	0%	**0**
4.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	19	0	0%	**0**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 174 болса, оның ішінде 1 түлек қана әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 2,86% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлегі бар тек қана С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	61,67	**2,20**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	60,67	**2,17**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	54,82	**1,96**
4.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	52,00	**1,86**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 57,29 балды құраған. Ең жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	35	0	0%	**0**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	84	0	0%	**0**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	36	0	0%	**0**
4.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	19	0	0%	**0**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде сәйкес қатысқан ЖЖОКБҰ-да шетелдік студенттер жоқ.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	929	12917	13,90	**5,00**
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	4666	16,03	**4,34**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16,39	**4,24**
4.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	19,59	**3,55**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 14 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға

бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	291	21,80	7,49%	**5,00**
2.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	19,59	4,81%	**3,21**
3.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	16,39	3,76%	**2,51**
4.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	929	13,90	1,50%	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 4,39% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068,00	**5,00**
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	4666	31123,00	**3,21**
3.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181,00	**1,50**
4.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	12917	3998,00	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	531021,25	**5,00**
2.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	518221,11	**3,72**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	416974,50	**2,81**
4.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	402483,80	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелері көрсетілген. «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 467 175 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті – 531 021 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орынды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: "Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2-диаграмма. «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 556 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 2; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 4; ешқандай санатқа жатпайтын түлектер - 29.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	8,00	100%	85,7%	14,3%	**4,57**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	8,00	100%	83,3%	16,7%	**4,50**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	9,00	100%	75,0%	25,0%	**4,25**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7,00	0%	0,0%	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 100% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

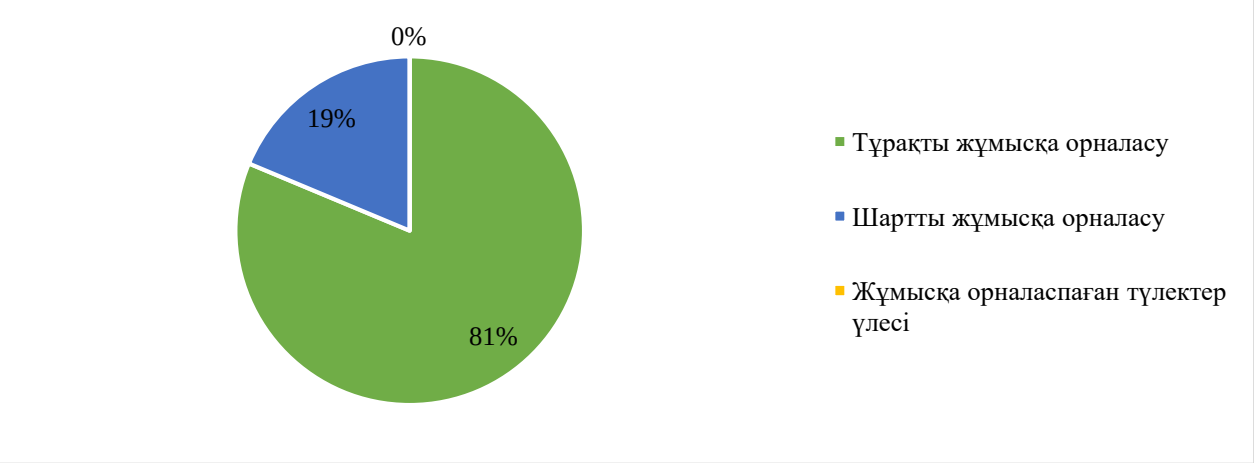

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 81%-ы тұрақты, ал 19%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Жұмысқа орналаспаған түлектер жоқ.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	100%	71,4%	100,0%
2.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	-	50,0%	100,0%
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	-	66,7%	100,0%
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	-	63,6%	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

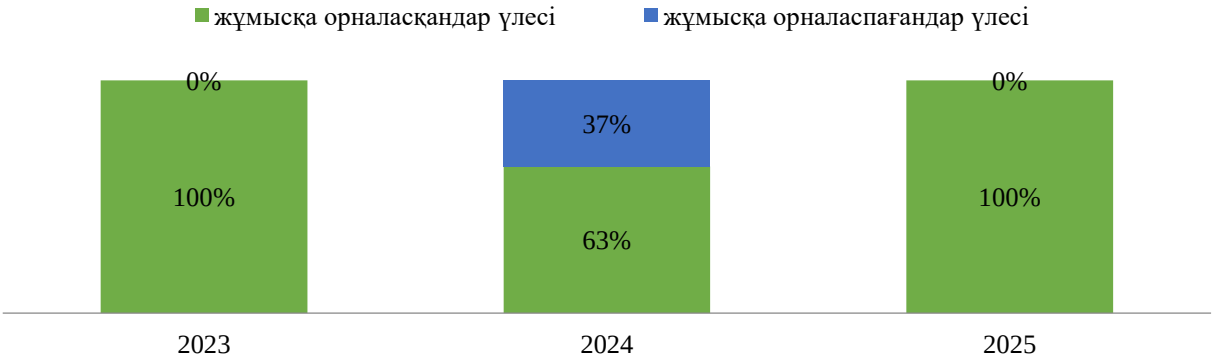

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарған: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 100%, 2024 жылы - 63%, ал 2025 жылы - 100% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	1,71	**4,68**
2.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	2,38	**4,38**
3.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	2,83	**4,17**

4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,71 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

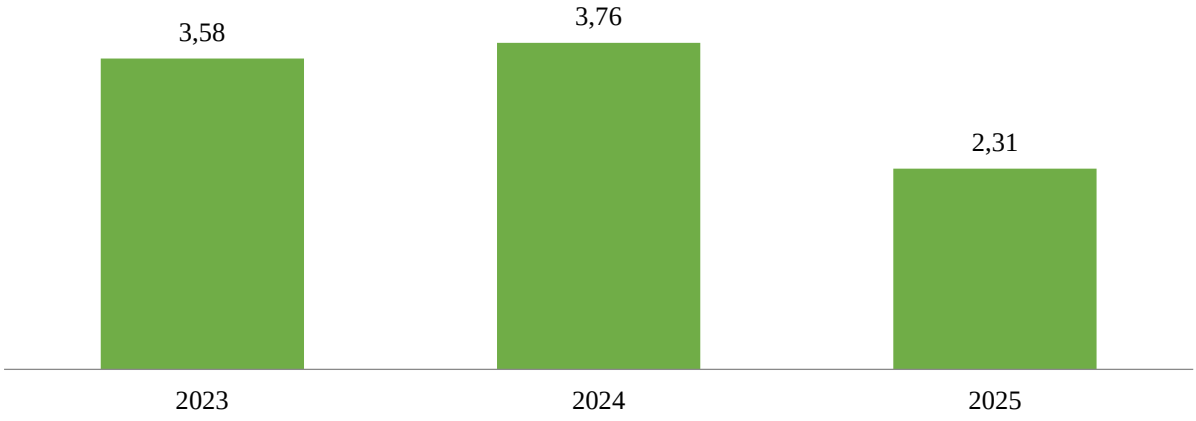

5-диаграмма еңбек нарығында «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 3,58 айды, 2024 жылы 3,76 айды, ал 2025 жылы 2,31 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға

және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	228110,00	**5,00**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	200171,00	**4,07**
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	97003,33	**2,74**
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	*	*****

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшы Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті болды.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6В08401 Аквакультура және су биоресурстары	3,499	1/ 3
2.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В08401 Балық шаруашылығы және ихтиология	3,473	2/ 3
3.	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	6В08400 Аквакультура және су биоресурстары	3,295	3/ 3
4.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В08402 Аквакультура және су биоресурстары	1,069	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ең жоғарғы көрсеткішті С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті көрсетті.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	1 / 1	1 / 4	1/ 3
2	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	-	2 / 4	2/ 3
3	Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті	*	4 / 4	3/ 3
4	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	-	3 / 4	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтингке тек С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті қатысқан. 2024 жылы көшбасшы тізімін С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті алды. 2025 жылы да көшбасшы С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті өзгеріссіз қалды. 2024-2025 жылдары Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университетінің жоғары нәтижелері оның бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орыны түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В02303 Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В02310 Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау
3.	«Нұр-Мүбарак» Египет ислам мәдениеті университеті	6В02301 Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау
4.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В02301 Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау (шығыс тілдері)

6В071 Жылу энергетикасы пәндері бойынша мұғалімдерді даярлау бағыты В162 Жылу энергетикасы білім беру бағдарламасы тобы «Жылу энергетикасы» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын

әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Жылу энергетикасы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 15 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	30	**5,00**
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	**1,67**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	4	**1,53**
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	3	**1,40**
5.	Торайғыров университеті	3	**1,40**
6.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	**1,40**
7.	Қарағанды индустриялық университеті	3	**1,40**
8.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	**1,27**
9.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	**1,27**
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2	**1,27**
11.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	2	**1,27**

12.	Инновациялық Еуразия университеті	2	**1,27**
13.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	**1,13**
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	1	**1,13**
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жетекші орынға ие болды, өйткені оуың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	2	84	**3,00**
2.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6	977	**2,93**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6	925	**2,72**

4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	861	**2,66**
5.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	3	379	**2,24**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	432	**2,24**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	5	564	**1,96**
8.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4	460	**1,81**
9.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	3	369	**1,77**
10.	Инновациялық Еуразия университеті	3	322	**1,63**
11.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	11	1061	**1,21**
12.	Торайғыров университеті	1	82	**0,84**
13.	Қарағанды индустриялық университеті	3	216	**0,82**
14.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	174	**0,54**
15.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4	175	**0,06**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	5	0	**2,50**
2.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	5	0	**2,50**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	4	0	**2,00**
4.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	3	0	**1,50**
5.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	3	0	**1,50**
6.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2	0	**1,00**
7.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	1	0	**0,50**
8.	Торайғыров университеті	1	0	**0,50**
9.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	0	**0,50**
10.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0	0	**0,00**
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
12.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	0	0	**0,00**
13.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	0	0	**0,00**
14.	Инновациялық Еуразия университеті	0	0	**0,00**
15.	Қарағанды индустриялық университеті	0	0	**0,00**

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті жоғары баллдар алды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі

бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Жылу энергетикасы» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның барлық 15-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	IAAR	**5,00**
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	**3,57**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**3,57**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	CAAAE	**3,57**
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	IAAR	**3,57**
6.	Торайғыров университеті	IQAA	**3,57**
7.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IAAR	**3,57**
8.	Қарағанды индустриялық университеті	IQAA	**3,57**
9.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	CAAAE	**3,57**
10.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	CAAAE	**3,57**
11.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	IQAA	**3,57**
12.	Инновациялық Еуразия университеті	IQAA	**3,57**
13.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	IAAR	**3,57**
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	IAAR	**3,57**
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	IAAR	**3,57**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

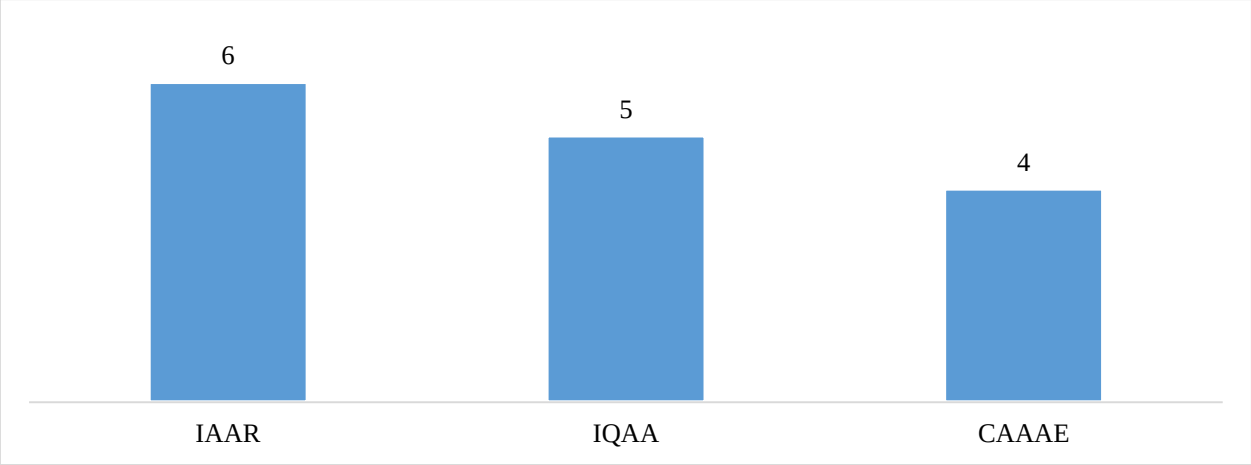

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 15 ББ-ның 6-і IAAR 6 – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	7,67	**3,84**
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,58	**3,79**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7,58	**3,79**
4.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7,58	**3,79**
5.	Қарағанды индустриялық университеті	7,5	**3,75**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7,5	**3,75**
7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	7,42	**3,71**
8.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	7,42	**3,71**
9.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	7,25	**3,63**
10.	Торайғыров университеті	7,17	**3,59**
11.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	7	**3,50**
12.	Инновациялық Еуразия университеті	7	**3,50**
13.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6,92	**3,46**
14.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6,58	**3,29**
15.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6,58	**3,29**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды келесі ЖЖОКБҰ иеленді: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	67	113	**5,00**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	413	32	**0,23**
3.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	79	6	**0,23**
4.	Қарағанды индустриялық университеті	67	2	**0,09**
5.	Торайғыров университеті	64	1	**0,05**
6.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	64	0	**0,00**
7.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	88	0	**0,00**
8.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	75	0	**0,00**
9.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	216	0	**0,00**

10.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	229	0	**0,00**
11.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	5	0	**0,00**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	60	0	**0,00**
13.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	55	0	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	107	0	**0,00**
15.	Инновациялық Еуразия университеті	53	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткішті көрсетті: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	жұқа пленкалы фототранзисторлық құрылымдарды жасау әдісі, Пластикалық пакеттерді жасау әдісі	**5,00**
2	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	Құрамалы қалақшалары бар көлденең осьтік жел электр қондырғысы	**2,62**
3	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	Сусымалы материалдарды брикеттеуге арналған қондырғы	**2,12**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті және Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Бал л
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4	3	75,0%	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	12	6	50,0%	**3,33**
3.	Торайғыров университеті	11	1	9,1%	**0,61**
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	23	2	8,7%	**0,58**
5.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	17	1	5,9%	**0,39**
6.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	49	2	4,1%	**0,27**
7.	Қарағанды индустриялық университеті	2	0	0,0%	**0,00**
8.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	43	0	0,0%	**0,00**
9.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8	0	0,0%	**0,00**
10.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	60	0	0,0%	**0,00**
11.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	4	0	0,0%	**0,00**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10	0	0,0%	**0,00**
13.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	33	0	0,0%	**0,00**
14.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	17	0	0,0%	**0,00**
15.	Инновациялық Еуразия университеті	4	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 297 болса, оның ішінде 15 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 5,1% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	94,06	**3,36**
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	81,00	**2,89**
3.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	70,80	**2,53**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	66,55	**2,38**
5.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	66,31	**2,37**
6.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	64,36	**2,30**
7.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	62,60	**2,24**
8.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	62,00	**2,21**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	60,87	**2,17**
10.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	48,50	**1,73**
11.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	43,60	**1,56**
12.	Қарағанды индустриялық университеті	40,80	**1,46**
13.	Инновациялық Еуразия университеті	37,50	**1,34**
14.	Торайғыров университеті	27,63	**0,99**
15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	0,00	**0,00**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 59,04 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	64	5	7,8%	**5,00**
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	67	5	7,5%	**4,78**
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	55	4	7,3%	**4,65**
4.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	75	4	5,3%	**3,41**
5.	Торайғыров университеті	64	3	4,7%	**3,00**
6.	Инновациялық Еуразия университеті	53	2	3,8%	**2,42**
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	229	7	3,1%	**1,96**
8.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	107	3	2,8%	**1,79**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	60	1	1,7%	**1,07**
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	88	1	1,1%	**0,73**
11.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	413	4	1,0%	**0,62**

12.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	216	0	0,0%	**0,00**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	79	0	0,0%	**0,00**
14.	Қарағанды индустриялық университеті	67	0	0,0%	**0,00**
15.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	5	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Жылу энергетикасы» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 4,2% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орынында анықталды: Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13,08	**5,00**
2.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	929	12917	13,90	**4,70**
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	9112	14,56	**4,49**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	15,72	**4,16**
5.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	324	5098	15,73	**4,16**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	7147	16,39	**3,99**
7.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	1944	16,76	**3,90**
8.	Торайғыров университеті	511	8878	17,37	**3,76**
9.	Инновациялық Еуразия университеті	80	1410	17,63	**3,71**
10.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	18,92	**3,46**
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19,20	**3,41**
12.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	1593	19,43	**3,37**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	20,98	**3,12**
14.	Қарағанды индустриялық университеті	123	2744	22,31	**2,93**
15.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	5804	25,68	**2,55**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні

бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	82	19	23,7%	**5,00**
2.	Инновациялық Еуразия университеті	80	18	22,0%	**4,65**
3.	Қарағанды индустриялық университеті	123	22	18,1%	**3,83**
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	116	17	14,4%	**3,05**
5.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	226	26	11,4%	**2,40**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	21	6,7%	**1,42**
7.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	324	16	4,9%	**1,02**
8.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	436	16	3,8%	**0,79**
9.	Торайғыров университеті	511	17	3,4%	**0,72**
10.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	626	15	2,3%	**0,49**

11.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	16	1,8%	**0,37**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	19	1,7%	**0,35**
13.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	929	14	1,5%	**0,32**
14.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	19	1,4%	**0,29**
15.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	13	0,6%	**0,13**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 7,8% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, Инновациялық Еуразия университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	7147	53068	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419	**4,13**
3.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1944	35787	**3,59**
4.	Инновациялық Еуразия университеті	1410	17596	**2,11**
5.	Қарағанды индустриялық университеті	2744	15687	**1,95**
6.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	5098	14230	**1,84**
7.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547	**1,78**
8.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	5804	13040	**1,74**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**1,58**
10.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1593	10030	**1,49**
11.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563	**1,13**
12.	Торайғыров университеті	8878	5092	**1,09**
13.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	9112	4549	**1,05**
14.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	12917	3998	**1,00**
15.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3965	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	**5,00**
2.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	551412	**4,22**
3.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	**3,89**
4.	Қарағанды индустриялық университеті	510404	**3,65**
5.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	**3,47**
6.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	531021	**3,22**
7.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	515401	**3,03**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**2,79**
9.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	489887	**2,66**
10.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	430834	**2,58**
11.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	**2,11**
12.	Торайғыров университеті	380525	**1,96**
13.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	402484	**1,60**
14.	Инновациялық Еуразия университеті	320549	**1,11**

15.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	313149	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелері көрсетілген. «Жылу энергетикасы» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 472 712 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті – 673 822 теңге, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті – 551 412 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: "Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2-диаграмма. «Жылу энергетикасы» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

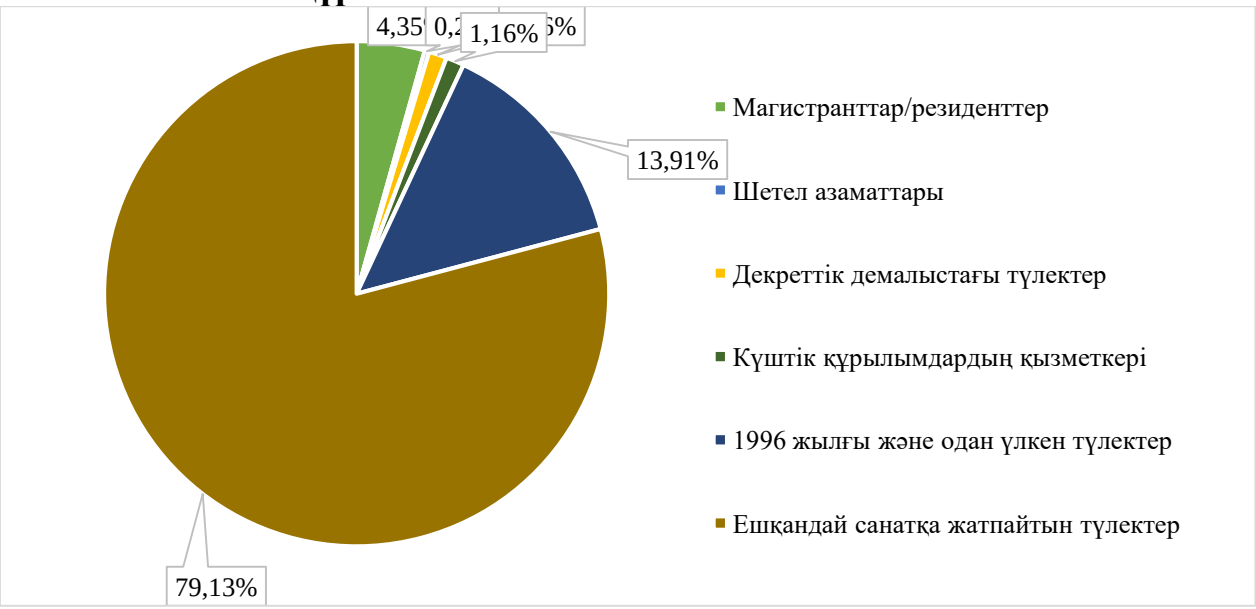

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 345 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 4; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 15; шетел азаматтары – 1; күштік құрылымдардың қызметкері – 4; 1996 жылғы және одан үлкен – 48; ешқандай санатқа жатпайтын түлектер - 273.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Бал л
1.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	8	100,0%	100,0 %	0,0%	**5,00**
2.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	60	96,0%	92,0%	4,0%	**4,68**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	12	100,0%	81,8%	18,2%	**4,45**
4.	Торайғыров университеті	11	88,9%	88,9%	0,0%	**4,44**
5.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	23	94,4%	77,8%	16,6%	**4,22**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	43	92,1%	78,9%	13,2%	**4,21**

7.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	17	83,3%	83,3%	0,0%	**4,17**
8.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	49	91,7%	70,8%	20,9%	**3,96**
9.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	33	92,3%	61,5%	30,8%	**3,69**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	17	75,0%	62,5%	12,5%	**3,38**
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	10	75,0%	50,0%	25,0%	**3,00**
12.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4	*	*	*	*
13.	Қарағанды индустриялық университеті	2	*	*	*	*
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	4	*	*	*	*
15.	Инновациялық Еуразия университеті	4	*	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Жылу энергетикасы» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 89,9% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші ең жоғары ЖЖОКБҰ: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті. Оның түлектерінің тұрақты жұмысқа орналасу деңгейі 100%-ды көрсетті. Соңғы позицияларда М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті орналасқан, олардың жалпы жұмысқа орналасу пайызы 75%-ды құрайды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

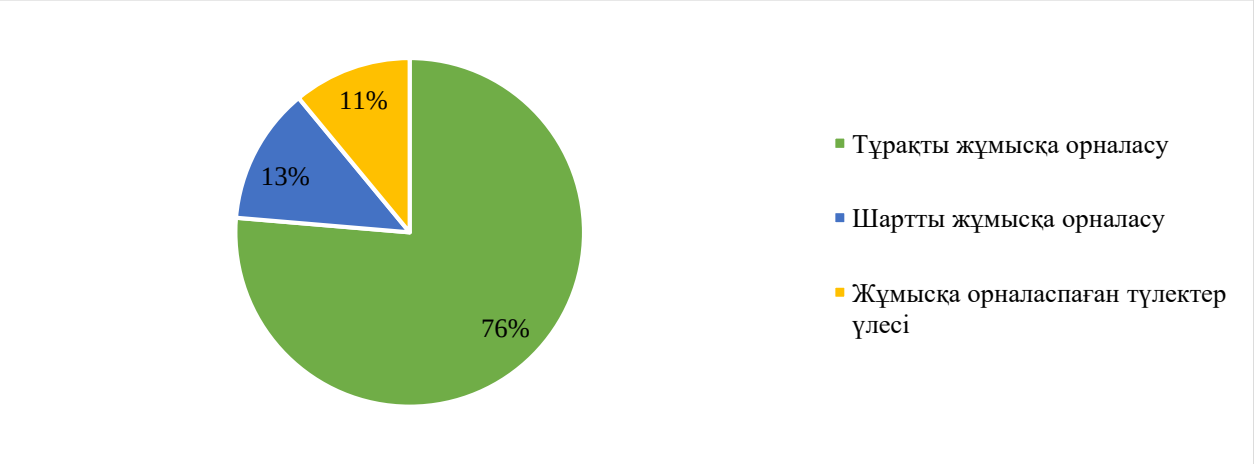

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 76%-ы тұрақты, ал 13%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 11%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	100,0%	100,0%	100,0%
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	84,5%	83,9%	100,0%
3.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	87,8%	81,8%	96,0%
4.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	95,7%	91,7%	94,4%
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	84,6%	91,7%	92,3%
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	87,5%	83,3%	92,1%
7.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	83,2%	85,7%	91,7%
8.	Торайғыров университеті	94,7%	91,7%	88,9%
9.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	90,0%	100,0%	83,3%
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	95,2%	75,0%	75,0%
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	94,1%	-	75,0%
12.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	91,2%	94,1%	*
13.	Қарағанды индустриялық университеті	100,0%	87,5%	*
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	83,8%	-	*
15.	Инновациялық Еуразия университеті	-	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті, С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Торайғыров университеті, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті. Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университетінікі тұрақты 100% құрайды.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

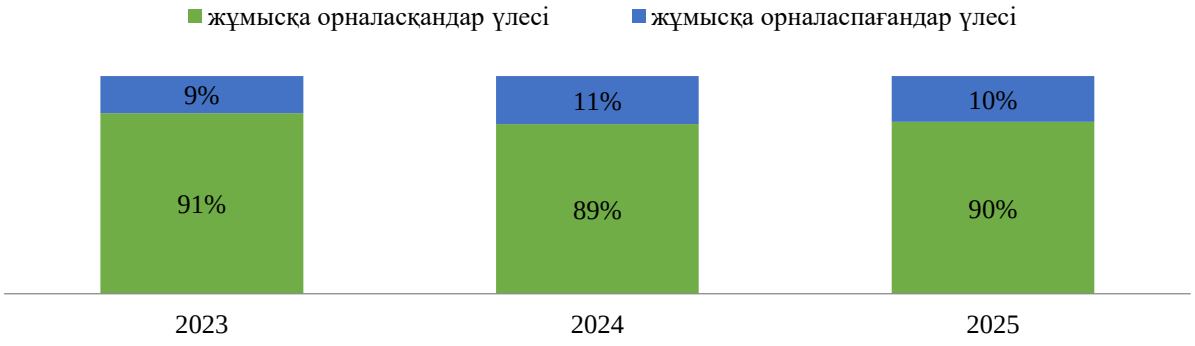

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері төмендеген: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 91%, 2024 жылы - 89%, ал 2025 жылы - 90% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	1,00	**5,00**
2.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	1,14	**4,94**

3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2,17	**4,47**
4.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2,80	**4,18**
5.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	2,91	**4,13**
6.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	2,95	**4,11**
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	3,00	**4,09**
8.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	3,40	**3,91**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4,00	**3,64**
10.	Торайғыров университеті	4,25	**3,52**
11.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	5,30	**3,05**
12.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	*	*
13.	Қарағанды индустриялық университеті	*	*
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	*	*
15.	Инновациялық Еуразия университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1,14 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

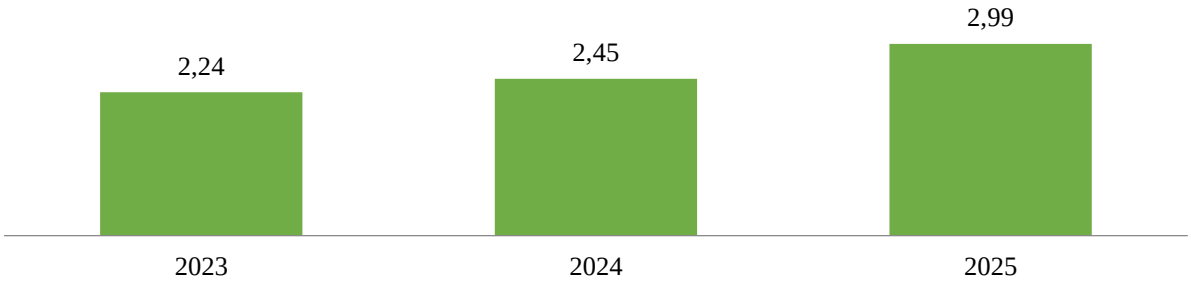

5-диаграмма еңбек нарығында «Жылу энергетикасы» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері төмендеген. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,24 айды, 2024 жылы 2,45 айды, ал 2025 жылы 2,99 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	486844	**5,00**
2.	Торайғыров университеті	368318	**4,03**
3.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	411676	**3,97**
4.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	341213	**3,76**
5.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	284758	**3,07**
6.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	216317	**2,74**
7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	215157	**2,63**
8.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	210134	**2,52**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	183713	**2,48**
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	155320	**2,20**
11.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	150836	**2,09**
12.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	*	*
13.	Қарағанды индустриялық университеті	*	*
14.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	*	*

15.	Инновациялық Еуразия университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты, Торайғыров университеті, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті, М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті. Ең төменгі көрсеткішті Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Жылу энергетикасы» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Жылу энергетикасы» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В07103 Жылу энергетика	3,436	1/ 11
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В07117 Жылу энергетика	3,194	2/ 11
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07108 Жылу энергетика	3,107	3/ 11
4.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В07103 Жылу энергетика	3,083	4/ 11
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07109 Жылу энергетика	3,077	5/ 11
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В07110 Жылу энергетика	3,069	6/ 11
7.	Торайғыров университеті	6В07105 Жылу энергетика	2,968	7/ 11
8.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07103 Жылу энергетика	2,920	8/ 11

9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В07103 Жылу энергетика	2,899	9/ 11
10.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6В07101 Жылу энергетикалық инженерия	2,686	10/ 11
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07140 Жылу энергетика	2,479	11 / 11
12.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В07112 Жылу энергетика	1,853	*
13.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07111 Жылу энергетикалық инженерия	0,986	*
14.	Инновациялық Еуразия университеті	6В07102 Жылу энергетика	0,938	*
15.	Қарағанды индустриялық университеті	6В07111 Өнеркәсіптік кәсіпорындардың және тұрғын үй коммуналдық шаруашылығының нысандарының жылуэнергетикасы	0,913	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Жылу энергетикасы» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті ең жоғарғы орынды иеленді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Жылу энергетикасы» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	2 / 18	2 / 12	1/ 11
2	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	13 / 18	4 / 12	2/ 11
3	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	10 / 18	7 / 12	3/ 11
4	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	7 / 18	6 / 12	4/ 11
5	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	16 / 18	8 / 12	5/ 11
6	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	14 / 18	3 / 12	6/ 11
7	Торайғыров университеті	5 / 18	5 / 12	7/ 11
8	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6 / 18	10 / 12	8/ 11
9	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9 / 18	12 / 12	9/ 11
10	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	12 / 18	11 / 12	10/ 11

11	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	4 / 18	*	11 / 11
12	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1 / 18	1 / 12	*
13	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	17 / 18	-	*
14	Инновациялық Еуразия университеті	-	*	*
15	Қарағанды индустриялық университеті	3 / 18	9 / 12	*
16	Рудненский индустриальный институт	18 / 18	-	-

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Жылу энергетикасы» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023-2024 жылдары рейтинг көшбасшылары қатарында Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті. 2025 жылы көшбасшылар тізімі өзгерді: Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті мен Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті орын алды. 2023 жылы М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті соңғы орындарды иеленсе. 2024 жылы Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті болған. Ал 2025 жылы ең соңғы орынды М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті алды.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Жылу энергетикасы» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университетінің жоғары нәтижесі оның бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орыны түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Жылу энергетикасы» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1.	Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті	6В07103 Жылу энергетика
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В07117 Жылу энергетика
3.	Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті	6В07108 Жылу энергетика
4.	Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті	6В07103 Жылу энергетика
5.	М.Дулатов атындағы Қостанай инженерлік-экономикалық университеті	6В07109 Жылу энергетика
6.	Қ.Сәтпаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты	6В07110 Жылу энергетика
7.	Торайғыров университеті	6В07105 Жылу энергетика
8.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В07103 Жылу энергетика
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В07103 Жылу энергетика
10.	С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті	6В07101 Жылу энергетикалық инженерия
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В07140 Жылу энергетика
12.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В07112 Жылу энергетика
13.	Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті	6В07111 Жылу энергетикалық инженерия
14.	Инновациялық Еуразия университеті	6В07102 Жылу энергетика
15.	Қарағанды индустриялық университеті	6В07111 Өнеркәсіптік кәсіпорындардың және тұрғын үй коммуналдық шаруашылығының нысандарының жылуэнергетикасы

6В023 Филология пәндері бойынша мұғалімдерді даярлау бағыты В037 Филология білім беру бағдарламасы тобы «Филология» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру

бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Филология» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 19 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7	**5,00**
2.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7	**5,00**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6	**4,43**
4.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	5	**3,86**
5.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	3	**2,71**
6.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	2	**2,14**
7.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	2	**2,14**
8.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2	**2,14**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2	**2,14**

10.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2	**2,14**
11.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2	**2,14**
12.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	**2,14**
13.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1	**1,57**
14.	Торайғыров университеті	1	**1,57**
15.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	1	**1,57**
16.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,57**
17.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	**1,57**
18.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	0	**0,00**
19.	КИМЭП университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	КИМЭП университеті	15	1780	**3,95**
2.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	1	204	**2,58**
3.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	1	180	**2,33**
4.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	180	**2,25**
5.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	14	1891	**2,02**
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	4	278	**1,62**
7.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6	250	**1,54**
8.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	228	**1,52**
9.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3	337	**1,51**
10.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	4	241	**1,31**
11.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2	171	**1,30**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	241	**1,01**
13.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	4	240	**0,87**
14.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	1	60	**0,82**
15.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	9	352	**0,79**
16.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	1	48	**0,71**
17.	Торайғыров университеті	4	0	**0,45**
18.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	0	**0,00**
19.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы КИМЭП университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Торайғыров университеті	1	9	**2,81**
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8	1	**2,53**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6	3	**1,96**
4.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	4	0	**1,25**
5.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	4	0	**1,25**
6.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	2	1	**0,65**
7.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	2	0	**0,63**
8.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	1	0	**0,31**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1	0	**0,31**
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	1	0	**0,31**
11.	КИМЭП университеті	0	0	**0,00**

12.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	0	0	**0,00**
13.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
14.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
15.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**
16.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	0	0	**0,00**
17.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	0	0	**0,00**
18.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
19.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Торайғыров университеті жоғарғы балл алды.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Филология» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның барлық 15-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	IAAR	**5,00**
2.	Торайғыров университеті	IAAR	**5,00**
3.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	ACQUIN	**5,00**
4.	КИМЭП университеті	FIBAA	**5,00**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	IQAA	**3,57**
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	IQAA	**3,57**

7.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	IQAA	**3,57**
8.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	IAAR	**3,57**
9.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	CAAAE	**3,57**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	ARQA	**3,57**
11.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	ARQA	**3,57**
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	IAAR	**3,57**
13.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	IAAR	**3,57**
14.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	IAAR	**3,57**
15.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	НКЦА (NKCA)	**3,57**
16.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	IAAR	**3,57**
17.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	IQAA	**3,57**
18.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	-	**0,00**
19.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Торайғыров университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және КИМЭП университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

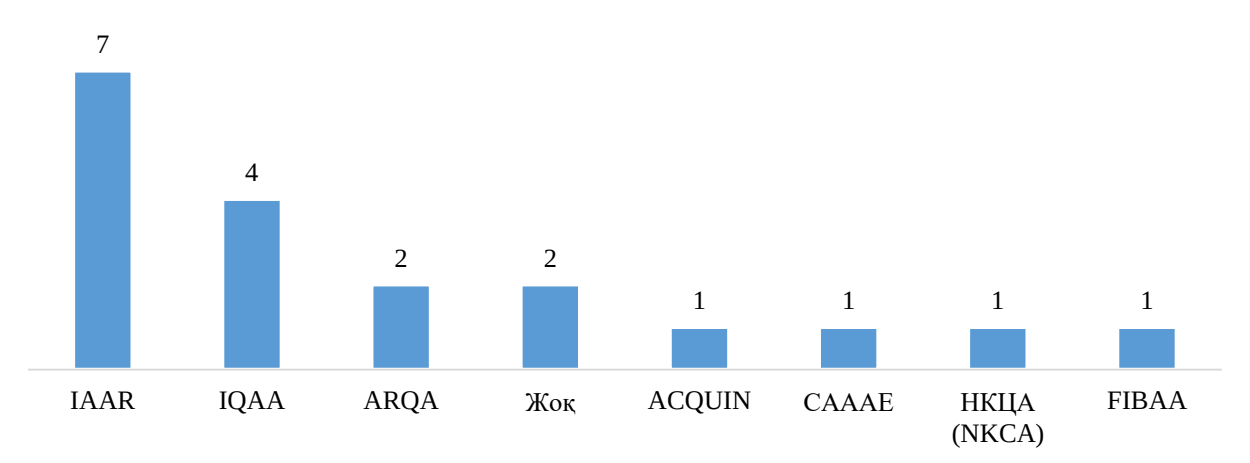

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 17 ББ-ның 7-і IAAR – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	8,42	**4,21**
2.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	8,33	**4,17**
3.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8,08	**4,04**
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8,08	**4,04**
5.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	8,08	**4,04**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	8	**4,00**
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7,58	**3,79**
8.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	7,58	**3,79**
9.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	7,5	**3,75**
10.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	7,5	**3,75**
11.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7,33	**3,67**
12.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7,33	**3,67**
13.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6,83	**3,42**
14.	Торайғыров университеті	6,25	**3,13**
15.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	5,92	**2,96**
16.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	5,83	**2,92**
17.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	5,33	**2,67**
18.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	4,92	**2,46**
19.	КИМЭП университеті	0	**0,00**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орындарды мынадай ЖЖОКБҰ иеленді: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	179	14	**5,00**
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	240	18	**4,79**
3.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	43	3	**4,46**
4.	КИМЭП университеті	37	2	**3,46**
5.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	103	4	**2,48**
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	73	2	**1,75**
7.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	48	1	**1,33**
8.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	51	1	**1,25**
9.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	116	1	**0,55**

10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	188	1	**0,34**
11.	Торайғыров университеті	55	0	**0,00**
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	186	0	**0,00**
13.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	76	0	**0,00**
14.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	32	0	**0,00**
15.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	36	0	**0,00**
16.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	73	0	**0,00**
17.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	137	0	**0,00**
18.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	137	0	**0,00**
19.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	49	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	Балалық шақтағы окказионализмнің когнитивті-номинативті және прагматикалық аспектісі сөзжасам	**5,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Балл
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	73	25	34,2%	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	15	5	33,3%	**4,87**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	1	20,0%	**2,92**
4.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	11	2	18,2%	**2,65**
5.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	9	1	11,1%	**1,62**
6.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	9	1	11,1%	**1,62**
7.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	28	3	10,7%	**1,56**
8.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	16	1	6,3%	**0,91**
9.	Торайғыров университеті	20	1	5,0%	**0,73**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	20	1	5,0%	**0,73**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	55	2	3,6%	**0,53**
12.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	36	1	2,8%	**0,41**
13.	КИМЭП университеті	3	0	0,0%	**0,00**
14.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	20	0	0,0%	**0,00**
15.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	9	0	0,0%	**0,00**
16.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	39	0	0,0%	**0,00**
17.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	4	0	0,0%	**0,00**
18.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	17	0	0,0%	**0,00**
19.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	22	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 411 болса, оның ішінде 44 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 10,7% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орындарына тиесілі: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	118,67	**4,24**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	117,10	**4,18**
3.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	112,94	**4,03**
4.	КИМЭП университеті	105,43	**3,77**
5.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	88,92	**3,18**
6.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	85,56	**3,06**
7.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	81,40	**2,91**
8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	74,68	**2,67**
9.	Торайғыров университеті	74,60	**2,66**
10.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	71,67	**2,56**
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	69,11	**2,47**
12.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	67,83	**2,42**
13.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	67,54	**2,41**
14.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	67,45	**2,41**
15.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	67,00	**2,39**
16.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	66,84	**2,39**
17.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	66,80	**2,39**
18.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	66,39	**2,37**

19.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	64,56	**2,31**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 80,76 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті және Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	КИМЭП университеті	37	5	13,5%	**5,00**
2.	Торайғыров университеті	55	1	1,8%	**0,67**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	179	3	1,7%	**0,62**
4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	73	1	1,4%	**0,51**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	188	2	1,1%	**0,39**

6.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	103	1	1,0%	**0,36**
7.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	116	1	0,9%	**0,32**
8.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	137	1	0,7%	**0,27**
9.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	186	1	0,5%	**0,20**
10.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	240	0	0,0%	**0,00**
11.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	43	0	0,0%	**0,00**
12.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	48	0	0,0%	**0,00**
13.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	51	0	0,0%	**0,00**
14.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	76	0	0,0%	**0,00**
15.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	32	0	0,0%	**0,00**
16.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	36	0	0,0%	**0,00**
17.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	73	0	0,0%	**0,00**
18.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	137	0	0,0%	**0,00**
19.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	49	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Филология» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2,5% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орынында анықталды: КИМЭП университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13,08	**5,00**
2.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	10978	14,39	**4,54**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	15,72	**4,16**
4.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16,39	**3,99**
5.	Торайғыров университеті	511	8878	17,37	**3,76**
6.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	7979	17,46	**3,74**
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	18,92	**3,46**
8.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	9031	19,17	**3,41**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19,20	**3,41**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	7975	19,59	**3,34**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	19,73	**3,31**
12.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395	7902	20,01	**3,27**
13.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	6524	20,98	**3,12**
14.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	11964	21,06	**3,10**
15.	КИМЭП университеті	132	2861	21,67	**3,02**
16.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	21,92	**2,98**
17.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	6458	22,27	**2,94**
18.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	6458	22,74	**2,88**
19.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	14379	26,68	**2,45**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-

Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	КИМЭП университеті	132	22	16,42%	**5,00**
2.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	457	60	13,23%	**4,03**
3.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	284	23	8,01%	**2,44**
4.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	290	22	7,68%	**2,34**
5.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	311	21	6,75%	**2,05**

6.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	22	6,17%	**1,88**
7.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	395	20	5,06%	**1,54**
8.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	539	27	4,95%	**1,51**
9.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	407	20	4,81%	**1,47**
10.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	471	19	4,07%	**1,24**
11.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	568	21	3,71%	**1,13**
12.	Торайғыров университеті	511	17	3,40%	**1,04**
13.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	16	2,36%	**0,72**
14.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	20	2,26%	**0,69**
15.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	763	14	1,89%	**0,57**
16.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	16	1,78%	**0,54**
17.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	19	1,65%	**0,50**
18.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	19	1,38%	**0,42**
19.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	13	0,60%	**0,18**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 5,06% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: КИМЭП университеті, Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін

қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	КИМЭП университеті	2861	43874	**5,00**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419	**4,86**
3.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6458	24760	**3,14**
4.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	14379	23345	**3,00**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879	**2,28**
6.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547	**2,05**
7.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401	**2,03**
8.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	11964	13063	**2,00**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**1,81**
10.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	7975	10181	**1,72**
11.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	7902	9411	**1,65**
12.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	7979	7358	**1,45**
13.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	10978	5783	**1,29**
14.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563	**1,27**
15.	Торайғыров университеті	8878	5092	**1,23**
16.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6458	4486	**1,17**
17.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6524	3965	**1,12**
18.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	9031	3800	**1,10**
19.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: КИМЭП университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	КИМЭП университеті	1691584	**5,00**
2.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	**1,88**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	**1,77**
4.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	668884	**1,76**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	530045	**1,57**
6.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	518221	**1,51**
7.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	**1,49**
8.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	536554	**1,45**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	**1,38**

10.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	501625	**1,38**
11.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	484686	**1,35**
12.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	489515	**1,30**
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**1,21**
14.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	428287	**1,20**
15.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526	**1,15**
16.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	**1,06**
17.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	383676	**1,06**
18.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	423584	**1,04**
19.	Торайғыров университеті	380525	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелері көрсетілген. «Филология» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 574 243 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында КИМЭП университеті – 1 691 584 теңге көрсеткішін көрсетіп, алғашқы орынды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: "Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2-диаграмма. «Филология» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

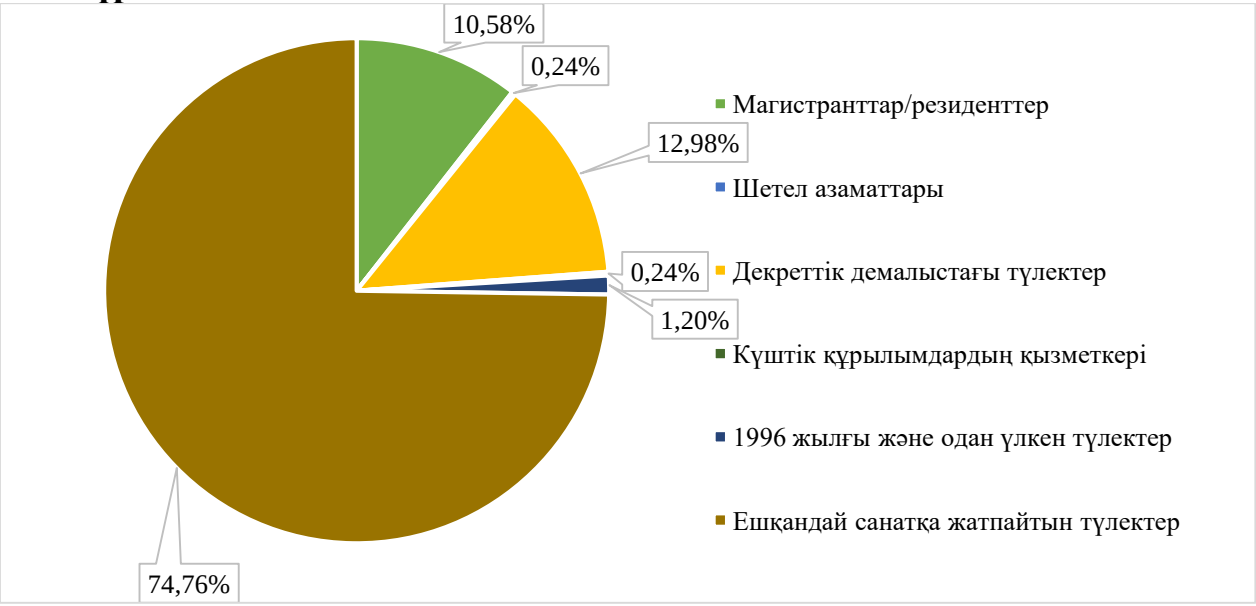

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 556 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 54; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 44; шетел азаматтары – 1; күштік құрылымдардың қызметкері – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 5; ешқандай санатқа жатпайтын түлектер - 311.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Бал л
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	15	100,0%	77,8%	22,2%	**4,33**
2.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	17	100,0%	76,9%	23,1%	**4,31**
3.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	28	87,5%	83,3%	4,2%	**4,25**
4.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	73	91,4%	74,2%	17,2%	**4,05**
5.	Торайғыров университеті	20	83,3%	75,0%	8,3%	**3,92**
6.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	22	94,1%	58,8%	35,3%	**3,65**

7.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	36	93,8%	56,3%	37,5%	**3,56**
8.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	55	69,1%	69,1%	0,0%	**3,45**
9.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	39	70,3%	64,9%	5,4%	**3,35**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	20	94,1%	47,1%	47,0%	**3,29**
11.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	20	100,0%	37,5%	62,5%	**3,13**
12.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	16	60,0%	60,0%	0,0%	**3,00**
13.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	9	100,0%	33,3%	66,7%	**3,00**
14.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	11	88,9%	33,3%	55,6%	**2,78**
15.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	9	66,7%	44,4%	22,3%	**2,67**
16.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	9	100,0%	20,0%	80,0%	**2,60**
17.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	100,0%	20,0%	80,0%	**2,60**
18.	КИМЭП университеті	3	*	*	*	*
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	4	*	*	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

15-кестеге сәйкес, «Филология» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 88,2% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті. Соңғы позицияларда М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті және І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті орналасқан.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

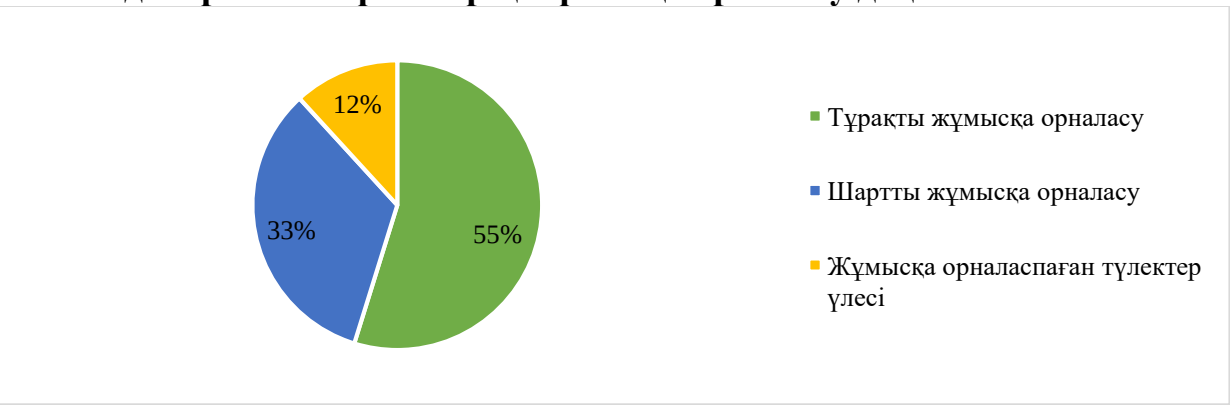

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 55%-ы тұрақты, ал 33%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 2%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	96,8%	81,8%	100,0%
2.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	100,0%	80,0%	100,0%
3.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	94,6%	79,3%	100,0%
4.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	-	-	100,0%
5.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	-	57,1%	100,0%
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	-	100,0%
7.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	-	80,0%	94,1%
8.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	83,3%	76,9%	94,1%
9.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	-	59,3%	93,8%
10.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	78,6%	91,1%	91,4%
11.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	-	14,3%	88,9%
12.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	68,8%	90,9%	87,5%
13.	Торайғыров университеті	100,0%	84,6%	83,3%
14.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	85,0%	60,0%	70,3%
15.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	89,3%	79,7%	69,1%
16.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	-	-	66,7%
17.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	89,2%	100,0%	60,0%
18.	КИМЭП университеті	-	-	*
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	66,7%	-	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орынының көрсеткіштері жақсарған: Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Торайғыров университеті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

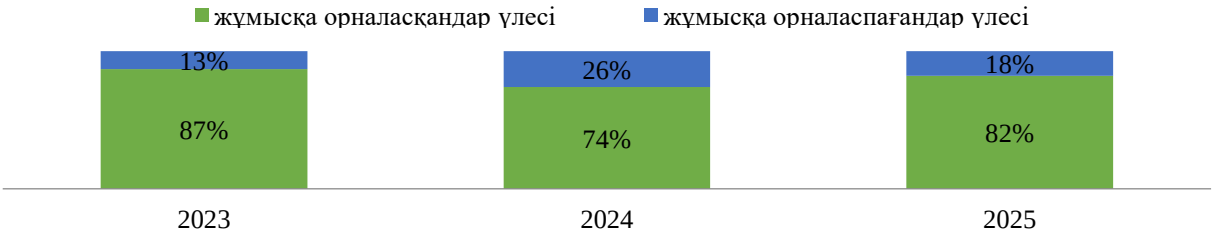

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарған: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 87%, 2024 жылы - 74%, ал 2025 жылы - 82% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	1,44	**4,80**
2.	Торайғыров университеті	1,53	**4,76**
3.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1,60	**4,73**
4.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1,64	**4,71**
5.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	1,65	**4,70**
6.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1,90	**4,59**
7.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	1,94	**4,57**
8.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	2,06	**4,52**
9.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	2,09	**4,50**

10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	2,63	**4,26**
11.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2,75	**4,20**
12.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	2,79	**4,19**
13.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2,89	**4,14**
14.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	3,00	**4,09**
15.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	3,25	**3,98**
16.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	3,29	**3,96**
17.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	4,23	**3,53**
18.	КИМЭП университеті	*	*
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	*	*

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 2 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Торайғыров университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

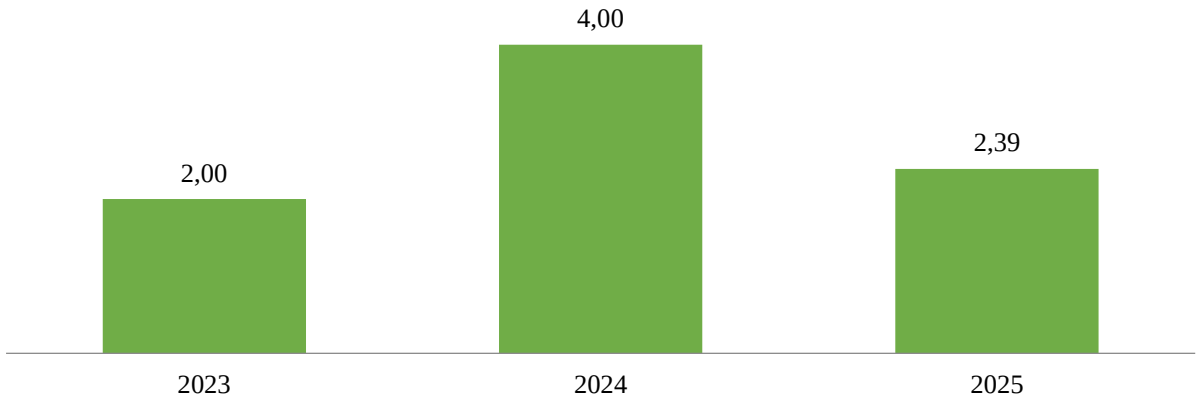

5-диаграмма еңбек нарығында «Филология» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері азайған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 2,00 айды, 2024 жылы 4,00 айды, ал 2025 жылы 2,39 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	238532	**5,00**
2.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	239808	**4,96**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	251281	**4,77**
4.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	225624	**4,40**
5.	Торайғыров университеті	196269	**4,34**
6.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	178703	**4,10**
7.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	205461	**4,09**
8.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	204464	**4,08**
9.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	172358	**3,71**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	160766	**3,68**
11.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	140880	**3,44**
12.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	150985	**3,42**
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	144657	**3,32**

14.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	130942	**3,31**
15.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	120303	**3,02**
16.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	116217	**3,00**
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	149716	**3,00**
18.	КИМЭП университеті	*	*****
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	*	*****

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты «түлектердің мансаптық перспективалары» тобы бойынша нәтижелері есепке алынбайды*

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті. Ең төменгі көрсеткішті Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Филология» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Филология» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В02305 Қазақ филологиясы	3,511	1/ 17
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В02305 Қазақ филологиясы	3,388	2/ 17
3.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В02301 Қазақ филологиясы	2,965	3/ 17
4.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В02302 Филология	2,930	4/ 17
5.	Торайғыров университеті	6В02301 Қазақ филологиясы	2,927	5/ 17
6.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В02302 Филология: қазақ филологиясы	2,814	6/ 17
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В02310 Филология: казахский язык	2,672	7/ 17
8.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В02301 Филология	2,660	8/ 17
9.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В02311 Филология: қазақ филологиясы	2,644	9/ 17

10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В02305 Филология (к)	2,619	10/ 17
11.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В02336 Филология: қазақ филологиясы	2,603	11 / 17
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В02304 Филология: қазақ филологиясы	2,600	12/ 17
13.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В02304 Филология: казахский язык и турецкий язык	2,559	13/ 17
14.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В02303 Филология	2,540	14/ 17
15.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В02302 Филология	2,495	154/ 17
16.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В02305 Филология (казахская) журналистика	2,489	16/ 17
17.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В02302 Филология	2,305	17/ 17
18.	КИМЭП университеті	6В02302 Когнитивные науки	1,449	*
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В02301 Қазақ филологиясы	0,935	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*

19-кестеде «Филология» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті ең жоғары көрсеткішті көрсетті.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Филология» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	4 / 13	1 / 14	1/ 17
2	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	9 / 13	4 / 14	2/ 17
3	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	3 / 13	6 / 14	3/ 17
4	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	5 / 13	2 / 14	4/ 17
5	Торайғыров университеті	1 / 13	5 / 14	5/ 17
6	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	13 / 13	3 / 14	6/ 17
7	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	*	7/ 17
8	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	10 / 13	8 / 14	8/ 17
9	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	-	13 / 14	9/ 17

10	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6 / 13	9 / 14	10/ 17
11	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	-	14 / 14	11 / 17
12	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	8 / 13	11 / 14	12/ 17
13	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	7 / 13	10 / 14	13/ 17
14	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	-	-	14/ 17
15	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	-	12 / 14	154/ 17
16	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	-	7 / 14	16/ 17
17	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	-	-	17/ 17
18	КИМЭП университеті	-	-	*
19	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	11 / 13	*	*

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Филология» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшысы қатарында Торайғыров университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі өзгеріп, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті бірінші орын алды. 2025 жылы көшбасшы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті өзгеріссіз қалды. 2023 жылы Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті соңғы орындарды иеленсе. 2024 жылы Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті болған. Ал 2025 жылы ең соңғы орынды Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті алды.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Филология» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті сияқты университеттің жоғары нәтижелері оның бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орыны түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Филология» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В02305 Қазақ филологиясы
2.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В02305 Қазақ филологиясы
3.	А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті	6В02301 Қазақ филологиясы
4.	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	6В02302 Филология
5.	Торайғыров университеті	6В02301 Қазақ филологиясы
6.	Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті	6В02302 Филология: қазақ филологиясы
7.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В02310 Филология: казахский язык
8.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В02301 Филология
9.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В02311 Филология: қазақ филологиясы
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В02305 Филология (к)
11.	Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық Қазақ-Түрік университеті	6В02336 Филология: қазақ филологиясы
12.	Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті	6В02304 Филология: қазақ филологиясы
13.	М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті	6В02304 Филология: казахский язык и турецкий язык
14.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В02303 Филология
15.	І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	6В02302 Филология
16.	Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті	6В02305 Филология (казахская) журналистика
17.	Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті	6В02302 Филология
18.	КИМЭП университеті	6В02302 Когнитивные науки
19.	Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті	6В02301 Қазақ филологиясы

6В111 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі пәндері бойынша мұғалімдерді даярлау бағыты В093 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі білім беру бағдарламасы тобы «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» білім беру бағдарламасы бойынша рейтингіні қалыптастыру есебі

Кіріспе

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі экономиканың түрлі салалары үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда шешуші рөлдердің бірін атқарады. Еңбек нарығының қарқынды дамуы мен халықаралық интеграция жағдайында білім беру сапасы ғана емес, сонымен қатар білім беру бағдарламаларының қазіргі заманғы сын-қатерлерге бейімделу қабілеті де маңызды. Білім беру мекемелері жұмысының тиімділігін бағалаудың маңызды құралы - мамандарды даярлау деңгейін, түлектердің бәсекеге қабілеттілігін және білім беру бағдарламаларының сапасын объективті бағалауға мүмкіндік беретін рейтингілер жасау.

Бұл есепте 2025 жылғы Қазақстанның жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) талданады. Осы талдау шеңберінде түлектердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға және олардың еңбек нарығындағы сұранысына әсер ететін негізгі көрсеткіштер бойынша ББ кешенді салыстырмалы шолу жүргізілді.

Білім беру бағдарламаларының рейтингін қалыптастыру үшін негіздеме:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 «Білім туралы» Заңы.

2. «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №248 қаулысы.

3. «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы №122 бұйрығы.

4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және білім беру жүйесіне тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы №166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы №116 бірлескен бұйрығы.

Бұл есептің мақсаты – білім беру бағдарламаларына жан-жақты талдау жүргізу және осы талдау негізінде қорытынды рейтинг жасау. Рейтинг жасау

барысында білім беру процесінің барлық маңызды компоненттерін қамтитын әртүрлі критерийлер тобы ескерілді. Олардың ішінде: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері және түлектердің мансаптық перспективалары. Бұл блоктардың әрқайсысы жалпы рейтингте белгілі бір салмаққа ие, бұл бағалауды мүмкіндігінше объективті және жан-жақты етуге мүмкіндік береді.

Бұл есептің негізгі міндеті – білім беру бағдарламаларының жағдайы туралы нақты және құрылымдық түсінік беру. «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингке 20 ЖЖОКБҰ қатысты (1-қосымша).

1 Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім беру бағдарламаларының деректерін талдау

1.1 «Білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.1.1 «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі

ББ мазмұнын болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен бәсекеге қабілеттілігінің тиімділігін арттыру үшін әлеуетті немесе негізгі жұмыс берушілермен келісу қажет. Жұмыс берушілер білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ұсыныстар, пәндердің мазмұнына өзгерістер енгізе алады, сондай-ақ зерттелетін тақырыптар мен материалдардың өзектілігі бойынша ұсыныстар мен ескертулер бере алады. Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен келісу түлектердің табысты жұмысқа орналасуына ықпал ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

ЖЖОКБҰ бұл критерий бойынша 2024-2025 оқу жылына арналған ББ бойынша құжаттардың мынадай тізбесін ұсыну қажет: модульдік білім беру бағдарламасы (МББ), элективті пәндер каталогы (ЭПД), жұмыс берушіден хат, келісу хаттамасы, жұмыс берушінің рецензиясы, ұсынымдық хат, анықтама-негіздеме, ББ сараптамасы.

Осы критерийді есептеу кезінде ББ келісуге қатысатын жұмыс берушілердің санына басты назар аударылды. Бір мамандықтағы жұмыс берушілер әр түрлі болуы мүмкін, сәйкесінше, жұмыс берушілер саны неғұрлым көп болса, жұмыс ерекшеліктерін ұсыну туралы көзқарастар мен пікірлер соғұрлым көп болады.

1-кесте. «Білім беру бағдарламаларын жұмыс берушілермен әзірлеу және келісу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ келісілген жұмыс берушілер саны	Балл
1.	Алматы менеджмент университеті	21	**5,00**
2.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	14	**3,67**
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8	**2,52**
4.	Нархоз университеті	7	**2,33**
5.	«Тұран-Астана» университеті	7	**2,33**
6.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	7	**2,33**
7.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6	**2,14**
8.	Қазақ спорт және туризм академиясы	5	**1,95**
9.	Алматы технологиялық университеті	4	**1,76**
10.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4	**1,76**
11.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3	**1,57**
12.	Халықаралық туризм және меймандостық	2	**1,38**

	университеті		
13.	«Тұран» университеті	2	**1,38**
14.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	2	**1,38**
15.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	2	**1,38**
16.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	2	**1,38**
17.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	2	**1,38**
18.	Еуразия технологиялық университеті	2	**1,38**
19.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1	**1,19**
20.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-кестеде осы критерий бойынша нәтижелер берілген: Алматы менеджмент университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті жетекші орынға ие болды, өйткені олардың білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің ең көп санымен келісілген.

1.1.2 «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі

Профессор-оқытушылар құрамының (ПОҚ) практикалық жұмыс тәжірибесі білім беру үдерісі сапасының маңызды құрамдас бөлігі. Тиісті кәсіби салада нақты тәжірибесі бар оқытушылар студенттерге пән туралы тереңірек және қолданбалы түсінік бере алады. Олар оқу процесіне практикадан, қолданылатын әдістер мен технологиялардан өзекті мысалдар келтіре алады, бұл студенттерді кәсіби қызметке неғұрлым тиімді дайындауға ықпал етеді.

Сонымен қатар, оқытушылардың практикалық тәжірибесі оларға саланың қазіргі тенденцияларын жақсырақ бағдарлауға және оқу бағдарламаларын еңбек нарығының өзгеретін талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді, осылайша түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді.

ББ бойынша осы көрсеткішті анықтау үшін мынадай құжаттар талап етілді: ЖЖОКБҰ кадрлар бөлімінен оқытушылардың жұмыс өтілі туралы бекітілген анықтама.

2025 жылғы рейтинг әдістемесіне сәйкес 2010 жылғы 1 қаңтар мен 2025 жылғы 1 мамыр аралығында практикалық тәжірибесі бар оқытушылар есепке алынады.

2-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының практикалық жұмыс тәжірибесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Практикалық жұмыс өтілі бар оқытушылар саны (айлар)		Балл
		саны	өтілі	
1.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	7	842	**4,38**
2.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6	507	**3,12**
3.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	5	690	**2,94**
4.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	4	640	**2,68**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	4	480	**2,62**
6.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	12	1354	**2,47**
7.	«Тұран-Астана» университеті	4	506	**2,44**
8.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	5	447	**2,36**
9.	Алматы менеджмент университеті	9	1039	**2,24**
10.	Нархоз университеті	17	1584	**2,16**
11.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	4	432	**2,03**
12.	Алматы технологиялық университеті	8	610	**1,65**
13.	Еуразия технологиялық университеті	2	114	**1,65**
14.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2	183	**1,55**
15.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6	378	**1,50**
16.	«Тұран» университеті	4	259	**1,32**
17.	Қазақ спорт және туризм академиясы	1	52	**1,26**
18.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	2	24	**1,11**
19.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	2	96	**0,94**
20.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

2-кестеден көріп отырғанымыздай, рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның көпшілігінде ЖЖОКБҰ құрылымынан тыс жұмыс тәжірибесі бар оқытушылар бар. Бұл критерийдің көшбасшысы Қазақстан-Американдық еркін университеті.

1.1.3 «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері»

критерийі

«Профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктері» критерийі білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауда маңызды рөл атқарады, өйткені ол білім беру процесіне қатысатын мұғалімдердің кәсібилігі мен құзыреттілігінің деңгейін көрсетеді. Рейтинг әдіснамасына сәйкес, бұл критерий соңғы жылдардағы профессорлық-оқытушылық құрамның жетістіктерін жан-жақты бағалауға мүмкіндік беретін бірнеше ішкі критерийлерді қамтиды.

Атап айтқанда, 2015-2025 жылдар аралығында «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына ие болған оқытушылар есепке алынады, бұл олардың педагогикалық еңбегін ЖЖОКБҰ деңгейінде мойындағанын көрсетеді. Сол кезеңде «Үздік ғылыми қызметкер» атағын алған ПОҚ да ескеріледі, бұл олардың ғылыми зерттеулерге және академиялық қоғамдастықтың дамуына қосқан үлесін көрсетеді.

3-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының жетістіктері» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	«Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атанған ПОҚ саны	«Үздік ғылыми қызметкер» сыйлығының иегерлері	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2	1	**3,33**
2.	«Тұран» университеті	2	1	**3,33**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	1	1	**2,92**
4.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	6	0	**2,50**
5.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	3	0	**1,25**
6.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	3	0	**1,25**
7.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	2	0	**0,83**
8.	«Тұран-Астана» университеті	2	0	**0,83**
9.	Алматы менеджмент университеті	1	0	**0,42**
10.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	0	0	**0,00**
11.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	0	0	**0,00**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	0	0	**0,00**
13.	Нархоз университеті	0	0	**0,00**

14.	Алматы технологиялық университеті	0	0	**0,00**
15.	Еуразия технологиялық университеті	0	0	**0,00**
16.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	0	0	**0,00**
17.	Қазақ спорт және туризм академиясы	0	0	**0,00**
18.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	0	0	**0,00**
19.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	0	0	**0,00**
20.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	0	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

3-кестеден көріп отырғанымыздай, осы критерий бойынша Л.Н.Гумилев атындағы Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде, «Тұран» университетінде, Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінде, баллдары жоғары.

1.1.4 «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі

Білім беру және кәсіптік ұйымдардың бағдарламаны аккредиттеуі бағдарламаның жоғары сапа стандарттарына сәйкестігінің көрсеткіші және оны ұлттық және халықаралық деңгейде тану және мойындау ретінде қарастырылады.

Дәл осы себепті ББ-ның мамандандырылған аккредиттеуден өткені туралы сертификаты сұралды. Бұл критерий бойынша балл білім беру бағдарламасы аккредиттеуден өткен мекеме мен аккредиттеуден өткені туралы сертификаттың жарамдылық ұзақтығына байланысты есептелді.

Ұсынылған мәліметтерге сәйкес, «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша рейтингке қатысатын 15 ЖЖОКБҰ-ның барлық 15-і мамандандырылған аккредиттеуден өткен.

4-кесте. «Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Аккредитациялық орган атауы	Балл
1.	«Тұран» университеті	Двойной	**5,00**
2.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	ACBSP	**3,02**
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	ACQUIN	**2,59**
4.	Алматы менеджмент университеті	FIBAA	**2,16**
5.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	IAAR	**1,54**

6.	Нархоз университеті	IQAA	**1,54**
7.	«Тұран-Астана» университеті	НКЦА (NKCA)	**1,54**
8.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	ARQA	**1,54**
9.	Қазақ спорт және туризм академиясы	IAAR	**1,54**
10.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	IQAA	**1,54**
11.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	IQAA	**1,54**
12.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	IQAA	**1,54**
13.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	IAAR	**1,54**
14.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	IQAA	**1,54**
15.	Еуразия технологиялық университеті	CAAAE	**1,54**
16.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	CAAAE	**1,54**
17.	Алматы технологиялық университеті	ASIIN	**0,43**
18.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	**0,00**
19.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	-	**0,00**
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	-	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

4-кестеге сәйкес, осы критерий бойынша келесі ЖЖОКБҰ алдыңғы қатардан көрінді: «Тұран» университеті.

1-диаграмма. Аккредиттеу органдары бөлінісіндегі аккредиттелген білім беру бағдарламалары

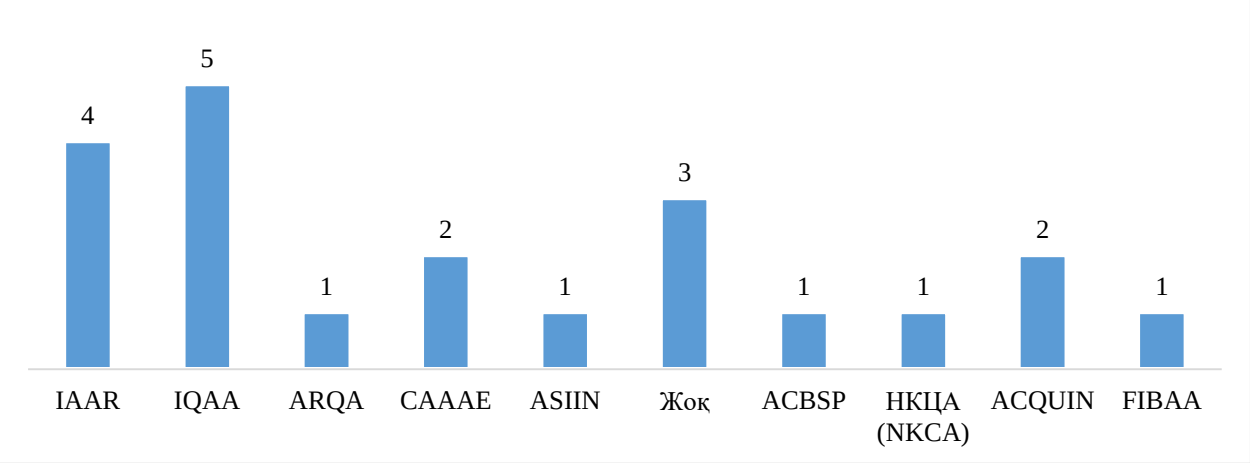

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

1-диаграммадан көріп отырғанымыздай, 17 ББ-ның 5-і IQAA – Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінде аккредиттеуден өткен.

1.1.5 «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі

Тиісті салалардан сарапшыларды тарту арқылы білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау білім беру сапасын қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Кәсіби саласында терең білімі мен тәжірибесі бар сарапшылар оқу бағдарламаларының еңбек нарығының заманауи талаптары мен кәсіби стандарттарға қаншалықты сәйкес келетінін объективті бағалай алады. Олар мазмұндағы олқылықтарды анықтап, оқу жоспарларын жаңартуды және жаңа пәндерді немесе оқыту әдістерін енгізуді ұсына алады. Мұндай сараптамалық бағалау білім беру мекемелеріне бағдарламаларды өзгермелі жағдайларға бейімдеуге, мамандарды даярлауды жақсартуға және соның салдарынан түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға көмектеседі. Сарапшыларды тарту сонымен қатар білім беру жүйесі мен индустрия арасындағы байланысты нығайтады, бұл жұмыс берушілердің қажеттіліктерін жақсы түсінуге және білім беру бағдарламаларының практикалық маңыздылығын арттыруға ықпал етеді.

Сарапшылардың ББ бағалауы мынадай критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) ББ-ның тәжірибеге бағдарлануы – ББ-ның білім мен дағдыларды практикалық қолдануға қаншалықты бағытталғанын бағалау;

2) Пәндердің берілген оқу нәтижелеріне логикалық өзара байланысы және сәйкестігі – бағдарлама ішіндегі пәндер бір-бірімен және оқытудың соңғы нәтижелерімен қалай байланысты екенін талдау;

3) Пәндерді оқыту кезегінің мәнділігі/қисындылығы – бағдарламаның логикалық құрылымын, пәндердің қаншалықты материалды жақсы игеруге ықпал ететін ретпен ұйымдастырылғандығын бағалау;

4) ББ мазмұнының кәсіптік стандарттарға және/немесе еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі – ББ-ның осы саладағы қолданыстағы кәсіби стандарттарға (олар бар болған жағдайда) және (немесе) қазіргі еңбек нарығының талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігін бағалау;

5) Элективті пәндер каталогы (ЭПК) және оның мәні – ББ икемділігі мен бейімділігін бағалау: элективті курстардың кеңдігі мен әртүрлілігі, сәйкес бағыттар мен мамандықтарды таңдау мүмкіндігі, студенттердің қажеттіліктері мен еңбек нарығының талаптарына сәйкестігі, тәжірибеге бағытталған және инновациялық курстардың болуын бағалау.

ББ мазмұнын бағалау жүйесі келесі диапазондар бойынша бөлінеді:

- Өте жақсы – 9-10 балл арасы;
- Жақсы – 6-8 балл арасы;
- Қанағаттанарлық – 4-5 балл арасы;
- Қанағаттанарлықсыз – 0-3 балл арасы.

5-кесте. «Білім беру бағдарламаларының мазмұнын бағалау» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Сарапшының орташа бағасы	Балл
1.	Алматы технологиялық университеті	9,08	**4,54**
2.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8,92	**4,46**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	8,83	**4,42**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	8,83	**4,42**
5.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	8,83	**4,42**
6.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	8,83	**4,42**
7.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	8,75	**4,38**
8.	Нархоз университеті	8,75	**4,38**
9.	«Тұран-Астана» университеті	8,75	**4,38**
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	8,75	**4,38**
11.	«Тұран» университеті	8,67	**4,34**
12.	Алматы менеджмент университеті	8,67	**4,34**
13.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	8,67	**4,34**
14.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	8,67	**4,34**
15.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	8,58	**4,29**
16.	Еуразия технологиялық университеті	8,5	**4,25**
17.	Қазақ спорт және туризм академиясы	8,42	**4,21**
18.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	8,08	**4,04**
19.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	7,25	**3,63**
20.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6,67	**3,34**

Дереккөз: «Атамекен» ҰКП мәліметтері

5-кестеде ББ мазмұнын сараптамалық бағалаудың қорытындысы ұсынылған, оған сәйкес жетекші орынды келесі ЖЖОКБҰ иеленді: Алматы технологиялық университеті.

1.2 «Білім беру бағдарламасының жетістіктері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.2.1 «Академиялық ұтқырлық» критерийі

ЖЖОКБҰ студенттерінің белгілі бір уақыт кезеңіне елден тыс басқа білім беру немесе ғылыми мекемеге ауысуы студенттің жеке дамуы үшін маңызды және оған мәдени байуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің тиімділігін, түлектердің отандық және халықаралық еңбек нарықтарындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады, жетекші шетелдік жоғары оқу орындарының тәжірибесін зерделеу және игеру есебінен кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіреді және т. б.

ЖЖОКБҰ да академиялық ұтқырлық бағдарламасын іске асыруды талдау мақсатында оқу орындарынан мынадай құжаттар талап етілді:

- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде студенттерді шетелдік оқу орындарына жіберу туралы ректор бұйрығының көшірмесі;
- академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде шетелдік оқу орындарының студенттерін қабылдау туралы ректор бұйрығының көшірмесі.

ЖЖОКБҰ академиялық ұтқырлық бағдарламасы шеңберінде ұсынылған құжаттарды «Атамекен» ҰКП менеджерлері талдап, келесі қорытындылар жасады:

6-кесте. «Академиялық ұтқырлық» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ контингенті	Академиялық ұтқырлық бағдарламаларын қолданған білім алушылар саны	Балл
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	18	3	**5,00**
2.	Алматы менеджмент университеті	394	30	**2,28**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	63	2	**0,95**
4.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	98	3	**0,92**
5.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	221	5	**0,68**
6.	Алматы технологиялық университеті	329	6	**0,55**
7.	«Тұран» университеті	243	4	**0,49**
8.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	312	3	**0,29**
9.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	322	2	**0,19**
10.	«Тұран-Астана» университеті	162	1	**0,19**

11.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	201	1	**0,15**
12.	Нархоз университеті	458	1	**0,07**
13.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	423	0	**0,00**
14.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	121	0	**0,00**
15.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	53	0	**0,00**
16.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	102	0	**0,00**
17.	Еуразия технологиялық университеті	50	0	**0,00**
18.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	219	0	**0,00**
19.	Қазақ спорт және туризм академиясы	42	0	**0,00**
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	41	0	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

6-кестеде көрсетілген мәліметтерге сәйкес, келесі ЖЖОКБҰ жоғары көрсеткіштерді көрсетті: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті және Алматы менеджмент университеті.

1.2.2 «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі

Қазіргі уақытта нарықтағы технологиялық даму ЖЖОКБҰ-да тиімді ғылыми-зерттеу процесін ұйымдастыруды талап етеді, тек жаңа білімді дамытуды ғана емес, сонымен қатар нарықта коммерциялық тұрғыдан дамыған, сұранысқа ие бизнес-идеяларды өндіруді талап етеді.

Студенттік бизнес-инкубаторлар мен зертханалар жастар ортасында кәсіпкерлік қызметтің оң бейнесін қалыптастырады, жастар арасында креативті және инновациялық әлеуетті іске асырады, сондай-ақ кәсіпкерлікке және инновациялық қызметке бағдарланған ұйымдар мен жастар қауымдастықтарын қолдайды, жастар кәсіпкерлігін ақпараттық, білім беру, қаржылық және мүліктік қолдаудың бірыңғай жүйесін құрады және қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, жастарды кәсіпкерлік қызметке білім беру, әдістемелік және ақпараттық даярлауды көрсетеді, жастар құрған шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің санын арттырады, жоғары білім, бизнес және өндірістік сала арасындағы өзара іс-қимыл мен әлеуметтік әріптестік үшін жағдайлар жасайды.

Сондықтан «Атамекен» ҰКП зерттеу бағытындағы пункттердің бірі ЖЖОКБҰ студенттерінің шығармашылық жетістіктерін дәріптеу және енгізу болып табылады.

Студенттердің ғылыми зерттеулерін талдау мақсатында оқу орындарынан электрондық форматта растайтын құжат (патент және авторлық құқық туралы куәлік) талап етілді:

Ұсынылған құжаттар негізінде келесі мәліметтер алынды:

7-кесте. «Білім алушылардың ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Ғылыми жобалардың атауы	Балл
1	«Тұран» университеті	Қонақжайлылық кәсіпорындарының тиімділігін талдау (Чайхана Нават мейрамханасын мысалға ала отырып), Әлеуметтік желілер мен медиа кеңістікте мейрамхана имиджін қалыптастыру және ілгерілету, Совершенствование системы управления в ресторанном бизнесе, Мейрамхана бизнесінде қызмет көрсету сапасын бақылау үшін құпия сатып алушы» технологиясын қолдану, Тұтынушы сұранысын арттыру тәсілі ретінде сидрдің дегустациясын ұсыну, Открытие этнического ресторана (на примере уйгурской кухни), Қазақстанның мейрамхана бизнесіндегі вегандық тағамдардың дамуы, Қазақстандағы ұлттық нақыштағы мейрамханалардың дамуы, Балалар мәзірі және балаларға арналған тағамдар ассортиментін зерттеу, Бродвей Бургер кәсіпорынының тиімділігін талдау және арттыру	**5,00**
2	Алматы технологиялық университеті	Нейросети в индустрии гостеприимства, Разработка рекомендаций по совершенствованию развития индустрии гостеприимства в условиях цифровой экономики, Формирование и реализация программы обучения и развития персонала гостиничного предприятия (категория пять звезд), Шет елдің тәжірибесін қолдану негізінде ҚР-дағы мейрамхана бизнесі кәсіпорнының қызметін мемлекеттік реттеуді жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу, Мейманхана кәсіпорнының (мейрамхана бизнесі кәсіпорнының) инновациялық менеджментін жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлеу, Мейманхана кәсіпорнының аутсорсинг қызметтерін қолдануын жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу, Мейманхана кәсіпорнының (мейрамхана бизнесі кәсіпорнының) интернет-өкілдігін жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлеу, Мейманхана кәсіпорнының	**3,32**

		(мейрамхана бизнесі кәсіпорнының) іскерлік беделін жақсарту жөніндегі жобаны әзірлеу, Формирование корпоративных ценностей и ритуалов, как элементов корпоративной культуры гостиничного предприятия	
3	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	Қонақ үй кешендерін басқару ерекшеліктері («Saad Hotel» мысалында)	**0,39**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

7-кестеде көрсетілген ЖЖОКБҰ-да түлектердің ғылыми жобаларының бар екендігі расталған: «Тұран» университеті, Алматы технологиялық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.3 «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі

Қазақстанда Еуропалық жоғары білім беру аймағына (European Higher Education Area (EHEA)) кіре отырып, кадрларды даярлаудың үш деңгейлі моделін: бакалавриат, магистратура және PhD докторантураны енгізуді қамтитын жоғары білім беру жүйесін айтарлықтай қайта құрылымдау жүргізілді. Бакалавриат аяқталғаннан кейін түлектердің одан әрі дамуы үшін әртүрлі мүмкіндіктері бар, мысалы, мамандық бойынша жұмыс іздеу, екінші жоғары білім алу немесе магистратураға түсу.

Магистратура біліктілікті арттыруда және таңдаған мамандығы бойынша білімді тереңдетуде шешуші рөл атқарады, бұл оны кәсіби қалыптасудың маңызды кезеңіне айналдырады. Жыл сайын магистрлік бағдарламалар барған сайын танымал бола бастады, ал магистрлер еңбек нарығында сұранысқа ие бола бастады, бұл қазіргі заманғы экономика жағдайында білім берудің осы деңгейінің өзектілігін көрсетеді.

Бұл критерий бойынша жиналған деректер 8-кестедегідей болды.

8-кесте. «Магистратурада/резидентурада оқуды жалғастырған түлектердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Магистранттар үлесі			Бал л
		Түлектер саны	Түлектер арасында магистратурада оқуды жалғастырғандар саны	үлес %	
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	26	6	23,1%	**5,00**

2.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	68	8	11,8%	**2,55**
3.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9	1	11,1%	**2,41**
4.	«Тұран» университеті	39	3	7,7%	**1,67**
5.	Нархоз университеті	41	3	7,3%	**1,59**
6.	Алматы технологиялық университеті	82	5	6,1%	**1,32**
7.	«Тұран-Астана» университеті	18	1	5,6%	**1,20**
8.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	61	3	4,9%	**1,07**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	27	1	3,7%	**0,80**
10.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	90	1	1,1%	**0,24**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	14	0	0,0%	**0,00**
12.	Алматы менеджмент университеті	173	0	0,0%	**0,00**
13.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	21	0	0,0%	**0,00**
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	96	0	0,0%	**0,00**
15.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	30	0	0,0%	**0,00**
16.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	13	0	0,0%	**0,00**
17.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8	0	0,0%	**0,00**
18.	Еуразия технологиялық университеті	8	0	0,0%	**0,00**
19.	Қазақ спорт және туризм академиясы	15	0	0,0%	**0,00**
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

8-кестеде осы критерий бойынша 2024 жылғы түлектерді талдау қорытындыларын көруге болады, түлектердің жалпы саны 845 болса, оның ішінде 32 түлек әрі қарай магистратурада оқуын жалғастырған, бұл 3.8% құрайды. Кестеге сәйкес магистратураға түскен түлектердің ең көп үлесі келесі оқу орынына тиесілі: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.2.4 «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі

Ұлттық бірыңғай тестілеу (ҰБТ) – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына түсу үшін іріктеу емтихандарының нысандарының бірі.

Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы – жоғары ҰБТ нәтижелерін көрсеткен талапкерлердің көбінесе қай ЖЖОКБҰ таңдайтынын анықтайтын көрсеткіш. Бұл көрсеткіш ЖЖОКБҰ

деңгейін және талапкерлер арасында оның сұранысын анықтауға мүмкіндік береді.

9-кесте. «Білім беру бағдарламасына оқуға түскен талапкерлердің ҰБТ орташа балы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Талапкерлердің орташа ҰБТ балы	Балл
1.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	95,33	**3,40**
2.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	94,71	**3,38**
3.	Нархоз университеті	94,62	**3,38**
4.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	92,04	**3,29**
5.	Алматы менеджмент университеті	90,64	**3,24**
6.	Еуразия технологиялық университеті	81,69	**2,92**
7.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	81,07	**2,90**
8.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	78,12	**2,79**
9.	«Тұран» университеті	76,67	**2,74**
10.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	76,29	**2,72**
11.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	76,12	**2,72**
12.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	75,75	**2,71**
13.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	75,62	**2,70**
14.	Алматы технологиялық университеті	73,23	**2,62**
15.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	71,66	**2,56**
16.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	70,17	**2,51**
17.	«Тұран-Астана» университеті	69,57	**2,48**
18.	Қазақ спорт және туризм академиясы	69,08	**2,47**
19.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	61,37	**2,19**
20.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	61,33	**2,19**

Дереккөз: «Ұлттық тестілеу орталығы» РМК

9-кестеде көрсетілгендей, ББ бойынша 2024-2025 оқу жылында жоғары оқу орнына оқуға түскен талапкерлердің орташа балы 78,25 балды құраған. Салыстырмалы түрде жоғары балл жинаған талапкерлер келесі ЖЖОКБҰ-ны таңдаған: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті.

1.2.5 «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі

Шетелдік студенттер өз елдерінде қазақ тілі мен мәдени дәстүрлерінің таралуына ықпал ете отырып, Қазақстандағы заманауи білім беру жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады. Олардың еліміздің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқуы біздің университеттерге

деген халықаралық сұраныс деігейін көрсетеді және олардың рейтингінің жоғарылауына тікелей әсер етеді.

«Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі білім беру бағдарламаларының студенттерді шетелден тарту қабілетін көрсетеді. Бұл шетелдік студенттер үшін білім беру бағдарламалары мен жоғары оқу орындарының нақты тартымдылығын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Осы критерийді растау үшін ЖЖОКБҰ келесі құжаттарды ұсыну қажет:

- шетелдік студенттерді қабылдау туралы бұйрықтар;
- шетелдік студенттердің төлқұжаттарының көшірмелері.

10-кесте. «Шетелдік студенттердің үлесі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Шетелдік студенттер үлесі			Балл
		ББ контингенті	Шетелдік студенттер саны	үлес, %	
1.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	53	3	5,7%	**5,00**
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	98	5	5,1%	**4,51**
3.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	102	5	4,9%	**4,33**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	63	2	3,2%	**2,80**
5.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	221	7	3,2%	**2,80**
6.	«Тұран-Астана» университеті	162	4	2,5%	**2,18**
7.	Алматы технологиялық университеті	329	8	2,4%	**2,15**
8.	Қазақ спорт және туризм академиясы	42	1	2,4%	**2,10**
9.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	219	5	2,3%	**2,02**
10.	Алматы менеджмент университеті	394	7	1,8%	**1,57**
11.	Нархоз университеті	458	8	1,7%	**1,54**
12.	«Тұран» университеті	243	4	1,6%	**1,45**
13.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	201	3	1,5%	**1,32**
14.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	121	1	0,8%	**0,73**
15.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	312	2	0,6%	**0,57**
16.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	322	1	0,3%	**0,27**
17.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	423	1	0,2%	**0,21**

18.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	18	0	0,0%	**0,00**
19.	Еуразия технологиялық университеті	50	0	0,0%	**0,00**
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	41	0	0,0%	**0,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

10-кестеде шетелдік студенттердің «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ жалпы контингентіне қатынасын көруге болады, бұл 2,4% құрайды. Шетелдік студенттердің контингентке шаққандағы ең көп үлесі келесі оқу орынында анықталды: Қазақстан-Американдық еркін университеті.

1.3 «ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.3.1 «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі

Студенттер мен оқытушылардың арақатынасы ЖЖОКБҰ ұсынатын білім сапасына әсер ететін негізгі көрсеткіштердің бірі. Бұл критерий оқытуға жеке көзқарас деңгейін және әр студентке оқытушы тарапынан жеткілікті көңіл бөлінетін қолайлы білім беру ортасын құру мүмкіндігін көрсетеді.

Студенттердің оқытушыларға қатынасының төмендігі оқытушылар құрамы жеке кеңес беруге, жұмыстарды тексеруге, ғылыми зерттеулерді басқаруға және практикалық дайындыққа көбірек уақыт бөле отырып, оқушылармен тиімдірек әрекеттесе алуына көбірек мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тәжірибеге бағытталған оқытудың жоғары дәрежесін және тереңдетілген зерттеулерді қажет ететін бағдарламалар үшін өте маңызды.

Ал бір ПОҚ шаққанда білім алушылар санының тым көп болуы оқытушыларға шамадан тыс жүктемелер артылатындығын көрсетуі мүмкін, бұл білім беру процесінің сапасын төмендетуі және студенттердің оқуға қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі білім беру стандарттары мен еңбек нарығының талаптары жағдайында студенттер мен оқытушылар саны арасындағы оңтайлы тепе-теңдікті сақтау ЖЖОКБҰ бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналады.

Осылайша, осы критерийді талдау оқу орнының оқу жүктемесін ақылға қонымды бөлуді қолдай отырып және оқыту сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру қызметтерінің жоғары деңгейін қаншалықты қамтамасыз ете алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Біздің тарапымыздан ЖЖОКБҰ-да ПОҚ сапасы бойынша берілген мәліметтерді тексеру кезінде мынадай нормативтік құқықтық актілердің іске асырылуы да ескеріледі: Сот төрелігі академиясын, әскери, арнаулы оқу орындарын, мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары профессор-оқытушылар құрамының жалпы санын есептеу үшін білім алушылар санының оқытушыларға орташа арақатынасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 606 бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 1 қарашада № 17670 болып тіркелген).

11-кесте. «ЖЖОКБҰ студенттері мен оқытушыларының арақатынасы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	ЖЖОКБҰ контингенті	Бір ПОҚ-қа шаққандағы білім алушылар саны	Балл
1.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	28441	13,08	**5,00**
2.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	4570	14,89	**4,39**
3.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	410	6173	15,06	**4,34**
4.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	13916	15,72	**4,16**
5.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	11391	16,39	**3,99**
6.	Еуразия технологиялық университеті	100	1693	16,93	**3,86**
7.	«Тұран» университеті	374	6356	16,99	**3,85**
8.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	25914	18,92	**3,46**
9.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	22327	19,20	**3,41**
10.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	4214	19,69	**3,32**
11.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	17207	19,73	**3,31**
12.	Алматы технологиялық университеті	388	7979	20,56	**3,18**
13.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	146	3082	21,11	**3,10**
14.	Қазақ спорт және туризм академиясы	190	4013	21,12	**3,10**
15.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	7781	21,92	**2,98**
16.	«Тұран-Астана» университеті	165	4115	24,94	**2,62**
17.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	5020	26,99	**2,42**
18.	Алматы менеджмент университеті	151	4629	30,66	**2,13**
19.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	4071	50,26	**1,30**
20.	Нархоз университеті	134	7408	55,28	**1,18**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

11-кестеде оқытушылардың ЖЖОКБҰ-ның жалпы контингентіне қатынасын көруге болады. Осы критерий бойынша үздік көрсеткіш Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде тіркелді, ол университетте бір оқытушыға орташа есеппен 13 білім алушы келеді.

1.3.2 «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі

Дәрежелі оқытушылардың үлесі профессор-оқытушылар құрамының академиялық біліктілігі мен кәсібилігінің маңызды көрсеткіші. Ғылыми дәрежесі (ғылыми дәрежесі және (немесе) философия докторы PhD/бейіні бойынша доктор (академиялық) дәрежесі және (немесе) ғылыми атағы және «өнер» кадрларын даярлау үшін «ҚР Еңбек сіңірген жаттықтырушысы» спорттық атағы) бар оқытушылар ЖЖОКБҰ-да білім мен ғылыми қызметтің жоғары деңгейін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Оқу орнында дәрежелі оқытушылардың едәуір санының болуы оның іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу, ғылыми әзірлемелердің нәтижелерін білім беру процесіне кіріктіру, сондай-ақ халықаралық ғылыми жобаларға қатысу мүмкіндігі туралы куәландырады. Бұл тез өзгеретін кәсіби орта жағдайында жұмысқа дайын жоғары білікті мамандарды қалыптастыру үшін қолайлы жағдай жасайды.

Сонымен қатар, дәрежелі оқытушылар педагогикалық құзыреттіліктің жоғары деңгейіне ие, бұл оларға білімді тиімді жеткізуге, студенттерде сыни ойлау мен аналитикалық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Мұндай оқытушылардың жоғары үлесі оқу орнының академиялық стандарттарға бейілділігін және білім беру бағдарламаларының сапасын үздіксіз жетілдіруге ұмтылысын көрсетеді.

Бұл критерий ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының академиялық және кәсіптік даярлықтың қазіргі заманғы талаптарына қаншалықты сәйкес келетіндігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, сондай-ақ оның ғылыми және білім беру орталығы ретіндегі беделін нығайтуға ықпал етеді.

12-кесте. «Дәрежелі оқытушылардың үлесі» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ штаттық ПОҚ саны	Штаттық дәрежелі ПОҚ саны	Үлес, (%)	Балл
1.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	81	50	62,0%	**5,00**
2.	Нархоз университеті	134	55	41,3%	**3,32**
3.	Алматы менеджмент университеті	151	31	20,3%	**1,64**
4.	Еуразия технологиялық университеті	100	17	16,9%	**1,36**
5.	«Тұран-Астана» университеті	165	25	15,1%	**1,22**
6.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	186	27	14,5%	**1,17**
7.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	146	21	14,5%	**1,17**
8.	Қазақ спорт және туризм академиясы	190	21	11,1%	**0,90**

9.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	214	20	9,2%	**0,74**
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	355	22	6,2%	**0,50**
11.	Алматы технологиялық университеті	388	21	5,3%	**0,43**
12.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	307	15	4,8%	**0,39**
13.	«Тұран» университеті	374	17	4,5%	**0,37**
14.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	410	15	3,7%	**0,30**
15.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	695	16	2,4%	**0,19**
16.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	872	20	2,3%	**0,18**
17.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	885	16	1,8%	**0,14**
18.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1163	19	1,7%	**0,13**
19.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	1370	19	1,4%	**0,11**
20.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	2175	13	0,6%	**0,05**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

12-кестеде бұл ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ-ның дәрежелі ПОҚ үлесі орта есеппен 12% құрайтынын көруге болады. Дәрежелі ПОҚ-ның ең көп үлесі мынадай ЖЖОКБҰ-да жұмыс істейді: Қазақстан-Американдық еркін университеті.

1.3.3 «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі

«Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі білім беру процесінің қаржылық қамтамасыз етілуін және оқу орнының оқытудың негізгі аспектілеріне қаражат салуға дайындығын бағалауға мүмкіндік беретін маңызды көрсеткіштердің бірі. Бұл критерийде бағдарламалық қамтамасыз ету және кітапхана қорын дамыту шығындары ескеріледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету шығындары әртүрлі пәндерге арналған арнайы бағдарламалар, оқу процесін басқару жүйелері және оқытудың тиімділігі мен интерактивтілігін арттыратын басқа да цифрлық құралдар сияқты оқу процестеріне қажетті лицензиялық бағдарламаларды сатып алу және жаңарту шығындарын қамтиды. Бұл ББ өзектілігін сақтау және студенттерді заманауи технологиялармен жұмыс істеуге дайындау үшін маңызды.

Кітапхана қорын дамыту шығындарына студенттердің өзекті және сапалы оқу және ғылыми ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін қажетті жаңа оқулықтарды, ғылыми әдебиеттерді, электрондық ресурстар мен дерекқорларды сатып алу шығындары кіреді. Кітапхана қорын дамыту

білімді тереңдетуге және ғылыми зерттеулер жүргізуге ықпал ететін академиялық ортаның маңызды құрамдас бөлігі.

13-кесте. «Материалдық және оқу базасын дамытуға арналған шығындарды талдау» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ЖЖОКБҰ контингенті	1 студентке шаққандағы шығындар көлемі (теңге)	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	25914	42419	**5,00**
2.	Нархоз университеті	7408	21704	**3,04**
3.	«Тұран-Астана» университеті	4115	21353	**3,01**
4.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	6173	18761	**2,76**
5.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	7781	15879	**2,49**
6.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	28441	13547	**2,27**
7.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	17207	13401	**2,26**
8.	Алматы менеджмент университеті	4629	11956	**2,12**
9.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	4214	11831	**2,11**
10.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	22327	11075	**2,04**
11.	Еуразия технологиялық университеті	1693	9110	**1,85**
12.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	3082	9092	**1,85**
13.	Қазақ спорт және туризм академиясы	4013	7374	**1,69**
14.	«Тұран» университеті	6356	6890	**1,64**
15.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	5020	6716	**1,62**
16.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	4071	6364	**1,59**
17.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	13916	5563	**1,51**
18.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	4570	3847	**1,35**
19.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11391	2779	**1,25**
20.	Алматы технологиялық университеті	7979	129	**1,00**

Дереккөз: ЖЖОКБҰ мәліметтері

13-кестеде көрсетілген 1 студентке бөлінген қаражатты талдау бойынша келесі ЖЖОКБҰ жоғары нәтиже көрсетті: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

1.3.4 «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі

«Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі оқытушыларды қаржылық қолдау деңгейін және жанама түрде оқу орнындағы білім беру процесінің сапасын көрсететін маңызды көрсеткіш. Медианалық жалақы – оқытушылардың жартысы жалақыны осы деңгейден жоғары, ал екінші жартысы төмен алатын бөліну нүктесі. Бұл көрсеткіштің орташа жалақыдан айырмашылығы, оған өте жоғары немесе өте төмен жалақы сияқты шекті мәндер әсер етпейді.

Медианалық жалақы деңгейі оқытушылардың мотивациясымен және олардың жұмысқа қанағаттануымен тығыз байланысты. Жалақының жоғары деңгейі университетке білікті мамандарды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді, ол дегеніміз оқыту мен ғылыми қызметтің сапасына оң әсер етеді. Лайықты жалақы алатын оқытушылар үнемі кәсіби дамуға, ғылыми зерттеулерге қатысуға және студенттермен белсенді қарым-қатынасқа ынталы болады.

Сонымен қатар, медианалық жалақы көрсеткіші ЖЖОКБҰ-ның қаржылық тұрақтылығын және оның басқа оқу орындарымен салыстырғанда бәсекеге қабілетті жалақы деңгейін ұстап тұру қабілетін көрсете алады.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде оқытушы жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

14-кесте. «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша ЖЖОКБҰ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	ПОҚ медианалық жалақысы (теңге)	Балл
1.	Нархоз университеті	805495	**5,00**
2.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	707984	**4,05**
3.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	673822	**3,70**
4.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	624955	**3,24**
5.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	542892	**3,24**
6.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	584039	**2,85**
7.	Алматы менеджмент университеті	576139	**2,77**
8.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	552467	**2,54**
9.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	497805	**2,52**

10.	Алматы технологиялық университеті	546779	**2,48**
11.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	465759	**2,00**
12.	«Тұран» университеті	495742	**1,99**
13.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	481000	**1,83**
14.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	540526	**1,83**
15.	Қазақ спорт және туризм академиясы	471225	**1,75**
16.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	403490	**1,55**
17.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	444960	**1,46**
18.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	371851	**1,17**
19.	«Тұран-Астана» университеті	400864	**1,05**
20.	Еуразия технологиялық университеті	394231	**1,00**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

14-кестеде «Профессор-оқытушылар құрамының медианалық жалақысы» критерийі бойынша талдау нәтижелері көрсетілген. «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша ПОҚ орташа медианалық жалақысы 2025 жылы 529 101 теңгені құрады. ББ бойынша рейтингке қатысқан ЖЖОКБҰ арасында Нархоз университеті – 805 495 теңге, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті – 707 984 теңге және Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті – 673 822 теңге көрсеткіштерін көрсетіп, алғашқы орындарды иеленді.

1.4 «Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы бойынша талдау қорытындылары

1.4.1 «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі

«Түлектердің мансаптық перспективалары» критерийлер тобы түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін көрсетеді. Топ үш критерийден тұрады: түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы, түлектердің медианалық жалақысы. Бұл критерийлер бойынша білім беру бағдарламаларының 2024 жылғы түлектері талданады. Олардың оқу бітіргеннен кейін, 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңдегі зейнетақы жарналары арқылы талдау жүргізіледі.

«Жұмысқа орналасу деңгейі» көрсеткіші түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін тікелей көрсетеді. Бұл өлшем «тұрақты жұмыспен қамту» және «шартты жұмыспен қамту»болып бөлінеді.

Тұрақты жұмысқа орналасу – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде қатарынан кемінде 3 ай тұрақты зейнетақы жарналарын алған жұмысқа орналастырылған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш.

Шартты жұмыспен қамту – 2024 жылдың тамызынан 2025 жылдың шілдесіне дейінгі кезеңде тұрақты емес негізде зейнетақы аударымдарын алған түлектердің пайызын көрсететін көрсеткіш (яғни тұрақты жұмыспен қамту жағдайларын қоспағанда, тұрақсыз табыс).

Жұмыспен қамтылуды есептеу барысында тұрақты жұмыспен қамтылған түлектердің үлесі жоғары нәтиже береді.

Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін неғұрлым сенімді есептеу үшін жалпы түлектер санынан мынадай санаттар алынып тасталды:

- Магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырған түлектер;
- Шетел азаматтары;
- Декреттік демалыстағы түлектер;
- Мерзімді әскери қызметке шақырылған түлектер;
- Шетелде білім алатын түлектер;
- Шетелде жұмыс істейтін түлектер;
- 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер;
- Күш құрылымдарының қызметкерлері;
- Жас ерекшелігіне байланысты есептелмейтін түлектер (1996 жылғы және одан үлкен);
- Қайтыс болған түлектер.

Түлектердің саны 5 адамнан аз болатын келесі ЖЖОКБҰ-да есептеулер тек статистикалық деректер бойынша және сараптамалық бөлім бойынша жүргізілді, өйткені «түлектердің мансаптық перспективалары» блогы бойынша есептеу үшін деректердің аздығына байланысты көрсеткіштер дұрыс болмауы мүмкін: "Алматы гуманитарлық-экономикалық университеті, Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институты.

2-диаграмма. «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша түлектердің жалпы саны мен құрамы

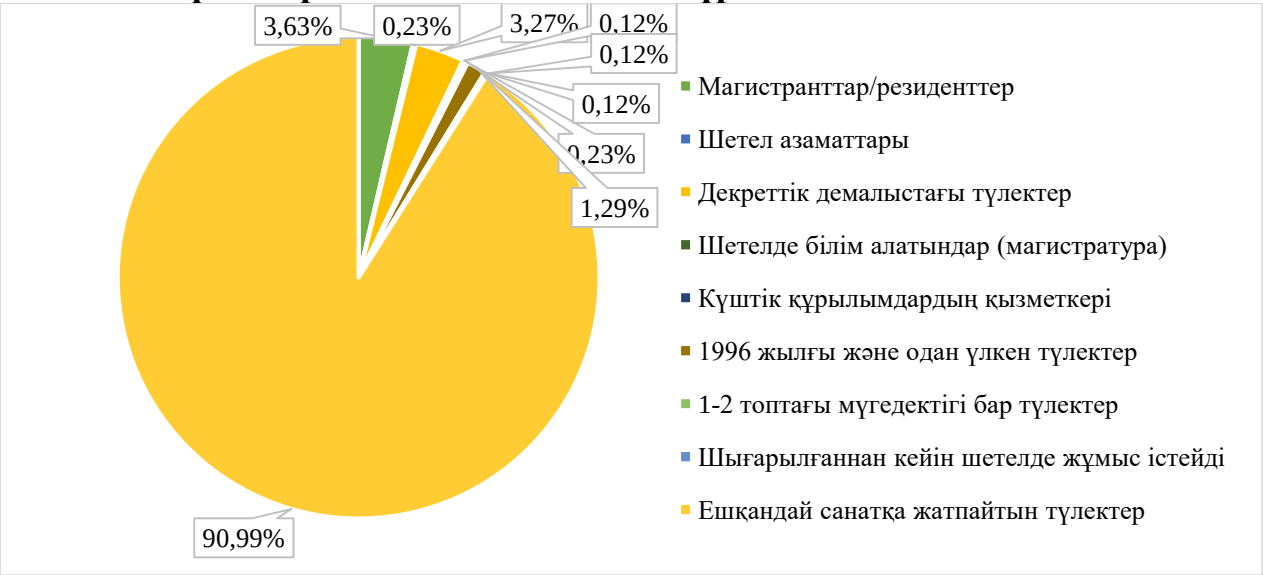

2-диаграммаға сәйкес ББ бойынша түлектердің жалпы саны 855 адамды құрады, оның ішінде: декреттік демалыста – 28; магистратурада (резидентурада) оқуды жалғастырғандар – 31; шетелде білім алатын түлектер – 1; шетел азаматтары – 2; күштік құрылымдардың қызметкері – 2; Шығарылғаннан кейін шетелде жұмыс істейді – 1; 1-2 топтағы мүгедектігі бар түлектер – 1; 1996 жылғы және одан үлкен – 11; ешқандай санатқа жатпайтын түлектер - 778.

15-кесте. «Түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Түлектердің жалпы саны	Жұмысқа орналасу деңгейі, %	Тұрақты жұмыс, %	Шартты жұмыс, %	Балл
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	26	95,2%	81,0%	14,2%	**4,33**
2.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	68	94,2%	67,3%	26,9%	**3,90**
3.	Нархоз университеті	41	86,8%	68,4%	18,4%	**3,79**
4.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	61	86,4%	67,8%	18,6%	**3,76**
5.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	21	75,0%	75,0%	0,0%	**3,75**
6.	Алматы технологиялық университеті	82	71,0%	71,0%	0,0%	**3,55**

7.	Алматы менеджмент университеті	173	82,8%	59,2%	23,6%	**3,43**
8.	«Тұран-Астана» университеті	18	88,2%	52,9%	35,3%	**3,35**
9.	«Тұран» университеті	39	83,3%	52,8%	30,5%	**3,25**
10.	Қазақ спорт және туризм академиясы	15	64,3%	64,3%	0,0%	**3,21**
11.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6	83,3%	50,0%	33,3%	**3,17**
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	27	68,2%	59,1%	9,1%	**3,14**
13.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	90	70,0%	53,8%	16,2%	**3,01**
14.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	14	64,3%	57,1%	7,2%	**3,00**
15.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	96	69,3%	50,0%	19,3%	**2,89**
16.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	30	62,1%	51,7%	10,4%	**2,79**
17.	Еуразия технологиялық университеті	8	62,5%	50,0%	12,5%	**2,75**
18.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	8	62,5%	50,0%	12,5%	**2,75**
19.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	13	81,8%	36,4%	45,4%	**2,73**
20.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	9	75,0%	37,5%	37,5%	**2,63**

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

15-кестеге сәйкес, «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша жұмысқа орналасудың орташа деңгейі 76,3% құрады. Жұмысқа орналасу көрсеткіші жоғары ЖЖОКБҰ: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті. Оның түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі 95,2%-ды көрсетті. Соңғы позицияларда Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті орналасқан, онда жалпы жұмысқа орналасу пайызы 75%-ды құрайды.

3-диаграмма. Түлектерің жұмысқа орналасу деңгейі

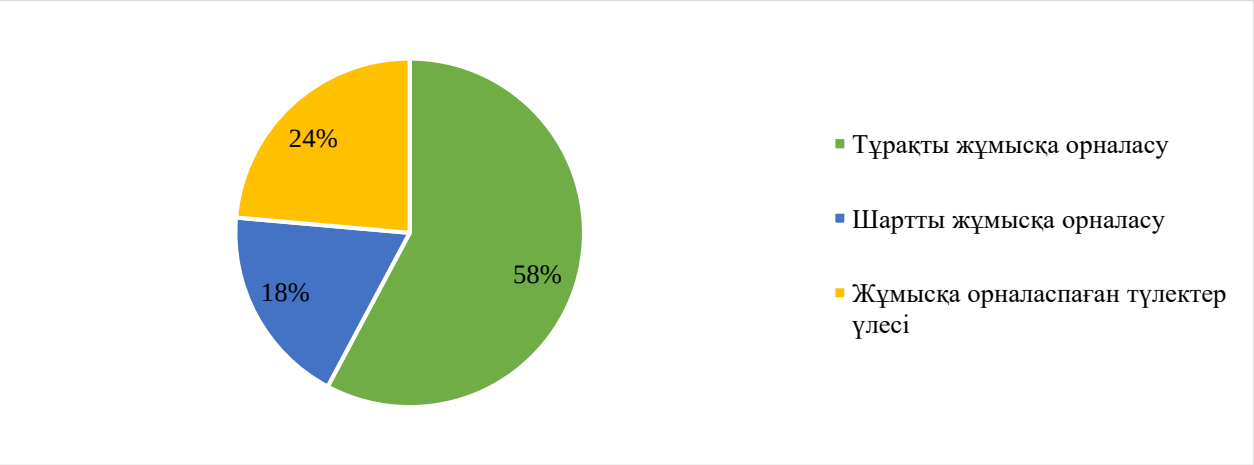

3-диаграммадан ББ бойынша түлектердің 58%-ы тұрақты, ал 18%-ы шартты түрде жұмыс істейтінін көруге болады. Түлектердің 24%-ы жұмысқа орналаспаған.

16-кесте. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмысқа орналасу деңгейі, %		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	-	87,0%	95,2%
2.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	-	-	94,2%
3.	Нархоз университеті	96,6%	94,7%	86,8%
4.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	75,2%	90,3%	86,4%
5.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	-	79,6%	75,0%
6.	Алматы технологиялық университеті	76,4%	79,8%	71,0%
7.	Алматы менеджмент университеті	82,2%	85,2%	82,8%
8.	«Тұран-Астана» университеті	-	-	88,2%
9.	«Тұран» университеті	67,8%	75,4%	83,3%
10.	Қазақ спорт және туризм академиясы	57,1%	92,9%	64,3%
11.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	35,7%	57,1%	83,3%
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	60,0%	68,2%
13.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	-	77,5%	70,0%
14.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	-	-	64,3%
15.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	75,0%	70,9%	69,3%
16.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	70,5%	65,6%	62,1%
17.	Еуразия технологиялық университеті	-	-	62,5%
18.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	-	-	62,5%
19.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	-	63,6%	81,8%
20.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	62,5%	37,5%	75,0%

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

— - рейтингке қатыспаған

16-кестедегі салыстырмалы талдауға сәйкес бұл критерий бойынша өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда келесі оқу орындарының көрсеткіштері жақсарған: «Тұран» университеті, М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті. Ал көрсеткіштердің нашарлауы мынадай ЖЖОКБҰ-да байқалады: Нархоз университеті, Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті, Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті. Алматы менеджмент университетінікі тұрақты 82-85% құрайды.

4-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмысқа орналасу деңгейін салыстырмалы талдау

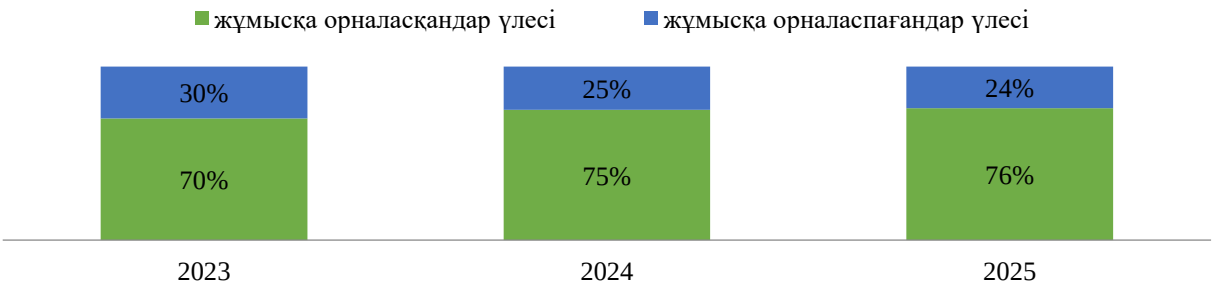

4-диаграмма еңбек нарығында ББ түлектеріне сұраныстың динамикасын көрсетеді. Алдыңғы рейтингтермен салыстырғанда осы критерий көрсеткіштері жақсарған: 2023 жылы жұмысқа орналасудың орташа деңгейі - 70%, 2024 жылы - 75%, ал 2025 жылы - 76% құрады.

1.4.2 «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі

Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы түлектердің оқуды бітіргеннен кейін қаншалықты жылдам жұмыс таба алатынын көрсететін маңызды көрсеткіш. Бұл көрсеткіш нақты білім беру бағдарламасы мен ЖЖОКБҰ дайындаған еңбек нарығындағы мамандардың сұраныс деңгейін көрсетеді.

Жұмыс іздеудің қысқа кезеңі түлектердің жоғары бәсекеге қабілеттілігін, оқу орнының жақсы беделін және білім беру бағдарламасының жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне сәйкестігін көрсетеді. Жұмыс іздеудің ұзақ кезеңі түлектердің жеткіліксіз дайындығын, олардың дағдыларының еңбек нарығының талаптарына сәйкес келмеуін немесе белгілі бір салада жұмысқа орналасудың жалпы күрделілігін көрсетуі мүмкін.

Жұмыс іздеу ұзақтығын талдау білім беру ұйымдарына өз бағдарламаларының тиімділігін бағалауға және қажет болған жағдайда түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелерін жақсарту үшін түзетулер енгізуге мүмкіндік береді.

17-кесте. «Түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Жұмыс іздеу ұзақтығы (аймен)	Балл
1.	Еуразия технологиялық университеті	1,00	5,00
2.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	1,00	5,00
3.	«Тұран-Астана» университеті	1,53	4,76
4.	Алматы технологиялық университеті	1,68	4,69
5.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	1,72	4,67

6.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	1,73	4,67
7.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	1,73	4,67
8.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	1,80	4,64
9.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	1,98	4,55
10.	Алматы менеджмент университеті	2,23	4,44
11.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	2,36	4,38
12.	«Тұран» университеті	2,50	4,32
13.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	2,60	4,27
14.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	2,79	4,19
15.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	2,80	4,18
16.	Нархоз университеті	2,81	4,18
17.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	2,85	4,16
18.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	3,00	4,09
19.	Қазақ спорт және туризм академиясы	3,38	3,92
20.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	3,40	3,91

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

17-кестеде түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығының нәтижелері көрсетілген. Келесі ЖЖОКБҰ-да түлектер 1 айдан аз уақыт ішінде жұмысқа орналасқан: Еуразия технологиялық университеті, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті.

5-диаграмма. 2023-2025 жылдардағы түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығын салыстырмалы талдау

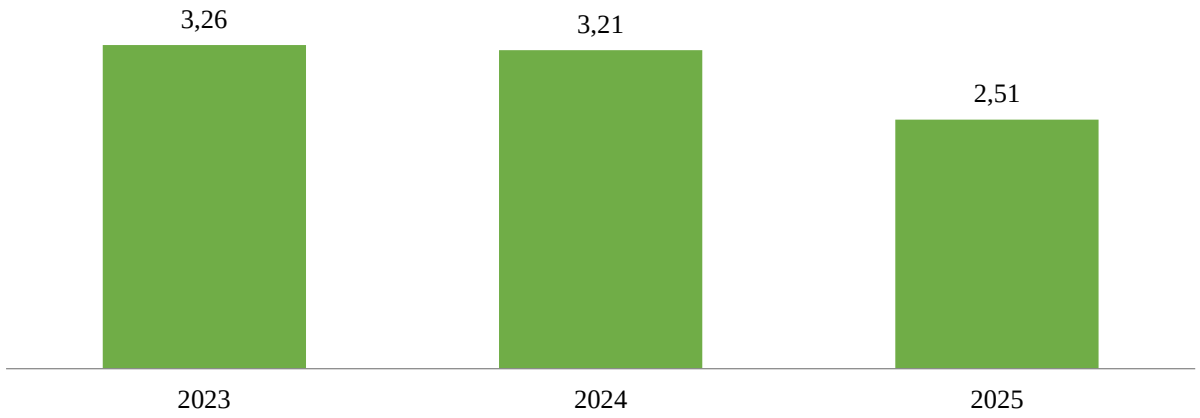

5-диаграмма еңбек нарығында «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша түлектердің жұмыс іздеу ұзақтығындағы өзгерістерді көрсетеді. Өткен жылдармен салыстырғанда осы критерийдің көрсеткіштері жақсарған. Бұл өзгерістер ББ түлектеріне сұраныс динамикасын көрсетеді. 2023 жылы жұмыс іздеудің орташа ұзақтығы 3,26 айды, 2024 жылы 3,21 айды, ал 2025 жылы 2,51 айды құрады.

1.4.3 «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі

Медианалық жалақы оқуды бітіргеннен кейінгі алғашқы жылы жұмысқа орналасқан түлектердің табыс деңгейін көрсетеді. Жоғары бастапқы жалақы көбінесе білім беру бағдарламасының сапасының және оны кәсіби ортаның мойындауының көрсеткіші.

Түлектердің медианалық жалақысы туралы мәліметтер оқу орнын таңдау кезінде талапкерлер үшін бағдар бола алады, өйткені олар осы бағдарламаның түлектерінің жұмысқа орналасу және лайықты жалақы алу үшін жақсы перспективалары бар екеніне сенімді бола алады. Сонымен қатар, медианалық жалақысы жоғары бағдарламалар жұмыс берушілердің де назарын аударады, бұл тез мансаптық өсу мен тұрақты жұмысқа орналасу мүмкіндігін арттырады.

Есепте соңғы үш жылдағы түлектердің медианалық жалақысының динамикасы қарастырылады, бұл еңбек нарығындағы трендтерді анықтауға және белгілі бір білім беру бағдарламаларының түлектерінің қаншалықты табысты екенін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістемеге сәйкес осы критерийді саралау кезінде түлектің жұмыс істейтін аймақтың күнкөріс деңгейі есепке алынады.

18-кесте. «Түлектердің медианалық жалақысы» критерийі бойынша ББ көрсеткіштері

№	ЖЖОКБҰ атауы	Медианалық жалақы, теңге	Балл
1.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	394698	5,00
2.	«Тұран-Астана» университеті	349656	4,98
3.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	246006	3,37
4.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	232676	3,17
5.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	180253	2,77
6.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	186662	2,76
7.	«Тұран» университеті	199677	2,65
8.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	198214	2,60
9.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	186481	2,45
10.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	162993	2,35
11.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	161163	2,34
12.	Алматы менеджмент университеті	169229	2,18
13.	Еуразия технологиялық университеті	168267	2,16
14.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	160807	2,04
15.	Нархоз университеті	160126	2,03
16.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	133891	1,62

17.	Алматы технологиялық университеті	132546	1,60
18.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	103862	1,26
19.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	110010	1,25
20.	Қазақ спорт және туризм академиясы	94078	1,00

Дереккөз: ҚР ҒЖБМ мәліметтері

18-кестеде осы критерий бойынша талдау көрсетілген. Осы көрсеткіш бойынша көшбасшылар: Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, «Тұран-Астана» университеті көрсетті.

2 Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі

Білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі білім беру процесінің сапасын, түлектердің еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін, сондай-ақ жоғары оқу орындары қызметінің жалпы көрсеткіштерін көрсететін барлық критерийлерді жан-жақты талдаудың нәтижесі болып табылады. Бұл бөлімде критерийлердің бірнеше тобы бойынша бағалау негізінде қалыптастырылған «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша қорытынды рейтинг ұсынылған: білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары.

2025 жылғы рейтинг жоғарыда аталған блоктар бойынша топтастырылған 17 критерий негізінде құрылды. Әрбір критерийдің жалпы бағалау процесінде оның маңыздылығын көрсететін белгілі бір салмағы бар.

Қорытынды рейтингтің негізгі мақсаты – талапкерлерге, жұмыс берушілерге және басқа да мүдделі тараптарға ақпараттандырылған таңдау жасауға көмектесетін білім беру бағдарламаларына объективті баға беру. Сондай-ақ, рейтинг нәтижелері ЖЖОКБҰ үшін өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру және олардың ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытында бағдар бола алады.

19-кесте. «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша қорытынды рейтинг

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы	Жалпы қорытынды	Рейтингтегі орны
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В11107 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	3,183	1/ 20
2.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	6В11104 Қонақ үй және мейрамхана бизнесі	2,994	2/ 20
3.	Нархоз университеті	6В11107 Мейрамхана қонақ үй бизнесі	2,981	3/ 20
4.	Алматы менеджмент университеті	6В11101 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,932	4/ 20
5.	«Тұран» университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,930	5/ 20
6.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,902	6/ 20
7.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6В11105 Қонақжайлылық менеджменті	2,862	7/ 20
8.	«Тұран-Астана» университеті	6В11102 Мейрамхана және қонақ үй бизнесі	2,850	8/ 20

9.	Алматы технологиялық университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,716	9/ 20
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,703	10/ 20
11.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,668	11 / 20
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В11111 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,642	12/ 20
13.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,640	13/ 20
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В11126 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,523	14/ 20
15.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,429	15/ 20
16.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В11107 Қонақ үйлер мен мейрамханалардың бизнес индустриясы	2,416	16/ 20
17.	Қазақ спорт және туризм академиясы	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,371	17/ 20
18.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,338	18/ 20
19.	Еуразия технологиялық университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,286	19/ 20
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В11114 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі	2,282	20/ 20

19-кестеде «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша 2025 жылғы рейтингті талдау қорытындылары ұсынылған. Деректерге сәйкес, ТОП-3 құрамына Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық туризм және меймандостық университеті, Нархоз университеті сияқты ЖЖОКБҰ кірді.

20-кесте. 2023-2025 жылдардағы «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша рейтингтегі орындары

№	ЖЖОКБҰ атауы	Рейтингтегі орны		
		2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.
1	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	-	2 / 15	1/ 20
2	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	-	-	2/ 20
3	Нархоз университеті	1 / 11	3 / 15	3/ 20
4	Алматы менеджмент университеті	3 / 11	1 / 15	4/ 20
5	«Тұран» университеті	2 / 11	7 / 15	5/ 20
6	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	*	4 / 15	6/ 20
7	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	4 / 11	6 / 15	7/ 20
8	«Тұран-Астана» университеті	-	-	8/ 20
9	Алматы технологиялық университеті	5 / 11	8 / 15	9/ 20
10	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	*	-	10/ 20
11	Қазақстан-Американдық еркін университеті	-	12 / 15	11 / 20
12	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	-	9 / 15	12/ 20
13	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	10 / 11	14 / 15	13/ 20
14	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6 / 11	11 / 15	14/ 20
15	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	-	10 / 15	15/ 20
16	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	-	-	16/ 20
17	Қазақ спорт және туризм академиясы	9 / 11	5 / 15	17/ 20
18	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	8 / 11	13 / 15	18/ 20
19	Еуразия технологиялық университеті	-	-	19/ 20
20	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	11 / 11	15 / 15	20/ 20

** - түлектер саны 5-тен аз болуына байланысты рейтингте орын алмады*
— - рейтингке қатыспаған

20-кестеде 2023-2025 жылдары «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша рейтингке қатысқан оқу орындарының рейтингте алған орындары салыстырылды. 2023 жылы рейтинг көшбасшылары қатарында Нархоз университеті және «Тұран» университеті болды. 2024 жылы көшбасшылар тізімі өзгерді: Алматы менеджмент университеті мен Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті орын алды. 2025 жылы көшбасшы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті болды. 2023-2025 жылдары М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті соңғы орындарды иеленді.

2025 жылғы білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» саласында мамандар даярлаудың әртүрлілігі мен сапасын көрсетеді. Талдау көрсеткендей, еңбек нарығының талаптары мен

халықаралық стандарттарға бейімделе отырып, өз бағдарламаларын белсенді түрде жетілдіретін білім беру мекемелері жетекші орындарға ие болды.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің жоғары нәтижелері оның бәсекеге қабілеттілігін және түлектерінің сұранысын растайды. Бұл оқу орыны түлектердің жұмысқа орналасу деңгейі, орташа жалақы және білім беру бағдарламаларының сапасы сияқты бірқатар критерийлер бойынша жоғары нәтижелер көрсетті.

Рейтинг нәтижелері талапкерлер, жұмыс берушілер және жоғары оқу орындары үшін құнды бағдар болып табылады, әрбір білім беру бағдарламасының мықты жақтарын анықтауға көмектеседі. Болашақта білім беру стандарттарын жақсарту және халықаралық ынтымақтастықты арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру Қазақстанның білім беру жүйесін одан әрі дамыту үшін маңызды қадам болады.

Қорытынды

2025 жылғы ББ бойынша білім беру бағдарламаларының қорытынды рейтингі Қазақстанның жоғары білім беру жүйесін жақсарту үшін елеулі жетістіктер мен салаларды анықтауға мүмкіндік берді. Рейтингте жетекші орындарды білім беру бағдарламаларының сапа көрсеткіштері, білім беру бағдарламасының жетістіктері, ЖЖОКБҰ жалпы көрсеткіштері, түлектердің мансаптық перспективалары сияқты критерийлер топтары бойынша жоғары нәтижелер көрсете алған университеттер иеленді.

Талдау көрсеткендей, рейтингтің жоғарғы қатарында тұрған ЖЖОКБҰ студенттерді теориялық біліммен ғана емес, сонымен қатар еңбек нарығында сұранысқа ие практикалық дағдылармен қамтамасыз ете отырып, өздерінің білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша белсенді жұмыс істейді. Алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындары жұмыс берушілермен өзара іс-қимылға және халықаралық сапа стандарттарын интеграциялауға ерекше назар аударатынын атап өту керек, себебі бұл олардың түлектерінің бәсекеге қабілеттілігін айтарлықтай арттырады.

Сонымен бірге, есеп назар аударуды қажет ететін кейбір кемшіліктерді анықтады. Мысалы, бірқатар ЖЖОКБҰ-да студенттердің академиялық ұтқырлығы мен ғылыми-кәсіпкерлік бастамалары, шетелдік студенттер үлесі бойынша төмен көрсеткіштер байқалады, бұл осы бағыттарды одан әрі дамыту қажеттігін көрсетеді. Сондай-ақ, оқу орындарының бір студентке шаққандағы қаржылық шығындар көлемінде айтарлықтай айырмашылықтар байқалды.

Рейтинг нәтижелері барлық мүдделі тараптар үшін маңызды құрал. Талапкерлер мен олардың ата-аналары үшін рейтинг оқу орнын таңдау кезінде бағдар, жұмыс берушілер үшін – мамандарды даярлау сапасының индикаторы, ал жоғары оқу орындарының өздері үшін – өз бағдарламаларын жақсартуға және бәсекелестік ортадағы позицияларын нығайтуға ынталандыру ретінде қызмет етеді.

Қорытындыны келесідей жасауға болады: елеулі жетістіктерге қарамастан, Қазақстанның жоғары білім беру жүйесі жаңғыртуды және жаңа сын-тегеуріндерге бейімделуді жалғастыруда. Әр ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларының жоғары деңгейін қолдап қана қоймай, еңбек нарығындағы өзгерістер мен қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, оларды үнемі жақсартуға ұмтылуы тиіс. 2025 жылғы қорытынды рейтинг жаһандық аренада қазақстандық білім берудің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ете отырып, осы мақсаттарға қол жеткізу жолындағы маңызды қадамдардың бірі. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруді жалғастыру және түлектерді тез өзгеретін әлемде табысты кәсіби қызмет үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету үшін жан-жақты жұмыс жасау өте маңызды.

Қосымша 1

«Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» ББ бойынша рейтингке қатысатын ЖЖОКБҰ тізімі

№	ЖЖОКБҰ атауы	ББ атауы
1.	Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті	6В11107 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
2.	Халықаралық туризм және меймандостық университеті	6В11104 Қонақ үй және мейрамхана бизнесі
3.	Нархоз университеті	6В11107 Мейрамхана қонақ үй бизнесі
4.	Алматы менеджмент университеті	6В11101 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
5.	«Тұран» университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
6.	Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
7.	Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті	6В11105 Қонақжайлылық менеджменті
8.	«Тұран-Астана» университеті	6В11102 Мейрамхана және қонақ үй бизнесі
9.	Алматы технологиялық университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
10.	Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
11.	Қазақстан-Американдық еркін университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
12.	М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті	6В11111 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
13.	Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
14.	Қ. Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті	6В11126 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
15.	Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
16.	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогика университеті	6В11107 Қонақ үйлер мен мейрамханалардың бизнес индустриясы
17.	Қазақ спорт және туризм академиясы	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
18.	Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті	6В11102 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
19.	Еуразия технологиялық университеті	6В11103 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі
20.	М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті	6В11114 Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі